

ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1999

ΤΕΥΧΟΣ 92

ΕΤΟΣ 19^ο

1200 ΔΡΧ.

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΟΛΟΓΙΑ & Η Συγκριτική των θρησκειών

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ
ΣΠΑΡΤΗ

Η
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΜΑΓΕΙΑΣ

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΓΑΙΑΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΛΟΤΗ

ΚΡΙΣΗ ΑΞΙΩΝ

Καθώς περνούν τα χρόνια και συσσωρεύονται οι αποτυχίες των πολιτικών και οικονομικών συστημάτων στις σύγχρονες κοινωνίες, γίνεται ολοφάνερο ότι ο τρόπος ζωής του δυτικού πολιτισμού δεν καταφέρνει να εκπληρώσει τα παλιά οράματά του. Ακόμα και στις πιο προηγμένες οικονομικά χώρες, οι άνθρωποι αισθάνονται όλο και πιο πολύ απογοητευμένοι και δυστυχισμένοι, όπως αποδεικνύουν οι διάφορες αναλύσεις και στατιστικές που γίνονται. Όπως έλεγε ένας μεγάλος φιλόσοφος του 20ου αιώνα, ο Δρ. Jorge A. Livraga, ιδρυτής του Διεθνούς Πολιτιστικού Οργανισμού Νέα Ακρόπολη, “η σύγχρονη τεχνολογία μας πήγε στη Σελήνη, αλλά μας απομάκρυνε από τον άνθρωπο”.

Η λεγόμενη κοινωνία του κομφόρ και του καταναλωτισμού, εγκαθιδρυμένη πλέον με “πλήρη δικαιώματα” και στην Ελλάδα εδώ και μερικά χρόνια, μας συνήθισε στην αφθονία και τις ανέσεις, στην ικανοποίηση όλων των ενστίκτων και επιθυμιών της πιο ακαλίνωτης φαντασίασης, αλλά νάρκωσε τα καλύτερα αγαθά που υπάρχουν στην ανθρώπινη ψυχή, έκαψε τα πνευματικά της φτερά και τα πο αγνά και υψηλά όνειρά της. Αρετές παραδοσιακά ελληνικές, όπως το αίσθημα του δικαίου, η γενναιοδωρία, η αλληλεγγύη, ο σεβασμός στο λόγο της τιμής, κ.α. έχουν παραχωρήσει τη θέση τους στο συμφεροντολογικό ψέμα, την υποκρισία, την αναισθησία στον ανθρώπινο πόνο και την αδιαφορία για τα κοινά, για την οικολογική ισορροπία του πλανήτη και του τόπου μας, ακόμα και για το συνάνθρωπό μας.

Είναι μια εποχή με μεγάλη κρίση αξιών. Ότι θεωρούταν σωστό πριν 30 χρόνια, σήμερα θεωρείται λάθος και ότι τότε θεωρούταν λάθος, σήμερα αποτελεί “σημαία” κύρους και επιτυχίας. Οι απλοί άνθρωποι είναι αποπροσανατολισμένοι, νιώθουν χαμένοι σ' έναν κόσμο που δεν καταλαβαίνουν και που δεν γνωρίζουν που πηγαίνει, σαν εκτροχιασμένο τραίνο. Ανάλογο φαινόμενο παρουσιάστηκε πριν λίγες δεκαετίες στο λεγόμενο “δεύτερο κόσμο” του πρώην κομμουνιστικού μπλοκ. Τώρα έρχεται η σειρά της Δύσης, παρασυρμένης από το αδισώπητο άρμα της Ιστορίας, που προχωράει προς ένα νέο Μεσαίωνα.

Η Ιστορία, έλεγαν οι αρχαίοι φιλόσοφοι, είναι κυκλική, σαν σπείρα, και προκειμένου να πάρουμε τα μαθήματά μας, περνάμε πολλές φορές από το ίδιο σημείο μέχρι να το ξεπεράσουμε επιτυχώς. Σε άλλες παλιές εποχές, η ανθρωπότητα βρέθηκε σε παρόμοια κατάσταση σαν τη σημερινή, π. χ. στην αρχή του τέλους της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Μια μεγάλη αλλά ψεύτικη ευημερία, διεφθαρμένη από μέσα, την οποία όμως θέλουν να συμμοιράζονται και οι “βάρβαροι” εισβολείς. Πρώτα ειρηνικά και ύστερα με μοιραίους πολέμους. Οδυνηρή σύγκρουση δυο πολιτισμών, δυο κοσμοθεωριών, με την συνακόλουθη αργή και πονεμένη γέννηση ενός νέου κόσμου.

Σε τέτοιες ιστορικές στιγμές είναι που χρειάζεται περισσότερο η ανάπτυξη της πνευματικής συνείδησης στον άνθρωπο, της ψυχικής και νοητικής του ακεραιότητας και ανεξαρτησίας, με δυο λόγια τα χαρακτηριστικά του φιλόσοφου. Την εποχή της Ρώμης, ήταν ο Σταϊκισμός κυρίως, αλλά και διάφορες άλλες φιλοσοφικές Σχολές.

Σήμερα το παλιό κρασί μπαίνει σε νέα ασκιά. Άλλα η ουσία παραμένει ίδια. Μέσα στον κυκεώνα της παρακμής και το κατρακύλισμα του πολιτισμού μας, η φιλοσοφική συνείδηση και η αναζήτηση της αυθεντικής σοφίας είναι η λύση που προτείνουμε για να παραμείνει ο Άνθρωπος. Άτομο, στάραχο και ανεπηρέαστο από το μεγάλο αυτό ναυάγιο. Για να διασωθούν όσα καλύτερα υπάρχουν, όσα καλύτερα μας κληρονόμησαν οι πρόγονοί μας, δάσκαλοι σοφίας.

Η Διεύθυνση.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Εκδίδεται από τις:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ
ΒΑΡΒΟΓΛΗ 3,
ΑΘΗΝΑ 11361
Τηλ. 8231301, Fax. 8810830

Διεθνείς Πληροφορίες:
INTERNET <http://www.acropolis.org>

ΕΤΟΣ 17ο, ΤΕΥΧΟΣ 92
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1999

Εκδότης - Ιδιοκτήτης
Γ.Α. Πλάνας
Διευθυντής Σύνταξης
Γ.Α. Πλάνας
Υπεύθυνος Έλης
Ε. Κατραντσιώτου
Ατελιέ
Ε. Κατραντσιώτου, Κ. Δαικίδου,
Ι. Αληζώτη
Δημ. Σχέσεις - Διακίνηση
Π. Βεκρής
Μεταφράσεις
Γ. Πλάνας, Ι. Μούστρη
Συνεργάτες
Γ. Χαραλαμπόπουλος,
Ε. Επιμενίδης,
Α. Μπουρατίνος, Μ. Χιμένεζ Ι. Μούστρη,
Β. Κουρούκλης,
Γ. Τσιρώνης, Κ. Φρατζικινάκης,
Π. Μούστρης
Στοιχειοθεσία - Διόρθωση
Ι. Αληζώτη
Έκτύπωση
Νέα Ακρόπολη
Αγ. Μελετίου 29,
Μ. Κατίνας, Α. Μπούκος

- 3 ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ**
5 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
6 INTERNET ΕΝΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΙΣΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
7 ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟ INTERNET
Οι πρώτοι κάτοικοι της Αμερικής. Το χρονικό της κατάρριψης ενός δόγματος.
- 10 Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΩΝ**
Η συνέκεια της πολύ ενδιαφέρουσας σειράς άρθρων σχετικά με την εσωτερική φιλοσοφία και τις απόκρυφες γνώσεις στις διδασκαλίες των προσωκρατικών φιλοσόφων
- 12 ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ**
Οι διακοπές, η επαφή με τη φύση, η ζέστη μπορεί να μας δημιουργήσουν προβλήματα, που καλό είναι να ξέρουμε πως να τα αντιμετωπίσουμε.
- 14 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΓΕΙΑΣ**
Η Μαγεία θα μπορούσε να εξηγηθεί με δύο μόνο λέξεις: "Μεγάλη Επιστήμη".
- 20 ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΙΑ: Η ΠΥΡΟΒΑΣΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΒΑΚΧΩΝ**
Τα Αναστενάρια είναι ένα έθιμο της Θράκης που επιβίωσε μέχρι τις μέρες μας και ξεχωρίζει ανάμεσα σε άλλα έθιμα, κυρίως εξαιτίας του μυστηρίου της ακαίας.
- 25 Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΟΛΟΓΙΑ & Η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ**
Η Θρησκευτική ικανότητα βασίζεται σε μία καθαρά εσωτερική και πνευματική στάση του ανθρώπου προς το Απειρο, το Αιώνιο.
- 32 Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ**
Όποιοι κι αν νομίζουμε ότι είμαστε, όσο μικροί ή μεγάλοι νιώθουμε, έχουμε την ικανότητα να επιτύχουμε.
- 34 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΣΠΑΡΤΗ**
Μια μελέτη πάνω στη ζωή των Σπαρτιατών, που υπήρξαν παράδειγμα της έντιμης και λιτής ζωής.
- 38 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΓΑΙΑΣ**
Καθώς τα οικολογικά και κοινωνικά αδιέξοδα πληθαινουν, αρκετοί τολμηροί ερευνητές στρέφονται στη θεωρία της Γαίας, με την οποία η βιολογία, η φυσική, τα μαθηματικά, η υγεία και η πολιτική, η πρακτικότητα και η θρησκευτικότητα αρχίζουν να συνθέτονται σε μία νέα "φιλοσοφία" ζωής.
- 43 ΑΡΧΑΙΚΟ ΒΗΜΑ**
44 ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
45 ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

To INTEPNET & το Πρωτόκολλο TCP/IP

του Γιώργου Τσιρώνη

roland@aurora.eexi.gr

<http://w4u.eexi.gr/~roland>

To Internet, βασίζεται στη διασύνδεση τοπικών δικτύων μέσω δρομολογητών (routers) που στηρίζεται στο πρωτόκολλο TCP / IP.

Η μετάδοση των δεδομένων γίνεται ανεξάρτητα από το αν τα δίκτυα αυτά έχουν διαφορετικό hardware ή στο λειτουργικό τους σύστημα.

Πρωτόκολλο είναι η "γλώσσα" που χρησιμοποιούν οι υπολογιστές για να επικοινωνούν μεταξύ τους στο δίκτυο.

Το πρωτόκολλο TCP/IP (Transmission Control Protocol / Internet Protocol), βασίζεται στην αρχιτεκτονική των στρωμάτων. Κατανέμεται η δυσκολία της μετάδοσης πληροφορίας σε περισσότερες από μία μονάδες λογισμικού υλικού, οι οποίες ονομάζονται επίπεδα ή στρώματα. Τα υψηλότερα επίπεδα μπορούν να κειρίζονται πιο πολυπλοκες μορφές πληροφορίας, ενώ τα χαμηλότερα απλούστερες και πιο κοντά στο επίπεδο του μέσου μετάδοσης.

Κάθε επίπεδο χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του αμέσως κατωτέρου και προσφέρει υπηρεσίες πολυπλοκότερης μορφής στο αμέσως ανώτερό του.

Το TCP / IP διαιρείται σε τέσσερα επίπεδα - στρώματα και σε κάθε επίπεδο υπάρχει πρωτόκολλο που φροντίζει για τα θέματα του επιπέδου:

Πρώτο είναι το επίπεδο εφαρμογών (application layer), όπου τρέχουν εφαρμογές όπως web, telnet, ftp, smtp με τα πρωτόκολλά τους.

Δεύτερο είναι το επίπεδο μεταφοράς (transport layer) με το πρωτόκολλο TCP, που παρέχει πλήρη και αξιόπιστη υπηρεσία σύνδεσης.

Τρίτο είναι το επίπεδο δικτύου και χρησιμοποιεί το πρωτόκολλο IP, που προσφέρει ένα σύνολο από βασικές λειτουργίες απαραίτητες για την επιτυχία της διασύνδεσης δικτύων υπολογιστών. Η μονάδα δεδομένων του IP πρωτοκόλλου ονομάζεται IP-datagram. Από εδώ γίνεται η δρομολόγηση / διανομή των πακέτων δεδομένων (datagrams), στα άλλα διαφορετικά δίκτυα του Internet, χωρίς έλεγχο ροής ή σειράς.

Τέταρτο και τελευταίο επίπεδο κάτω-κάτω, είναι το network access layer, που ελέγχει τα μέσα μετάδοσης που χρησιμοποιούνται για τη δικτύωση των υπολογιστών και ευθύνεται για τη διανομή των IP-datagrams μεταξύ των πόρων του ίδιου δικτύου. Χρησιμοποιεί τα πρωτόκολλα MAC (Media Access Control) και ARP (Address Resolution Protocol).

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟ INTERNET

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΡΙΨΗΣ ΕΝΟΣ ΔΟΓΜΑΤΟΣ

Κώστας Φραντζικινάκης

Αυτή είναι η επίσημη άποψη, γνωστή σαν Clovis, που έχει επικρατήσει εδώ και δεκαετίες στην επιστημονική κοινότητα και έχει την μορφή δόγματος.

Όμως... από την Αλάσκα ως το Περού, ανθρώποι συνεχώς εντυπωσιακά στοιχεία που αναφέρονται ανοιχτά την επικρατούσα θεωρία, και δύονταν κυριολεκτικά φωτιές στις κατεστημένες πολιτείες.

Οι ανθρώποι φαίνεται να πρωτογενείς καταστάθηκαν στην Αμερική δεκάδες χιλιάδες χρόνια πιο νωρίς. Αυτή η εγκατάσταση έγινε περισσότερο χρόνο, είχε μεγαλύτερη ποσοτικά όσον αφορά την φυλετική προέλευση, και πολύ μεγαλύτερη αρχαιότητα. Αν όλα αυτά αποδειχτούν τελικά αληθινά, θα πρέπει να αναβιωρθεί η όλη Αμερικάνικη προϊστορία, κατά δύο τρόπους:

1. Η ανθρώπινη παρουσία στην ήπειρο αυτή θα είναι ιστορία τουλάχιστον τριπλάσιας διάρκειας από ότι της καταλογίζουν σήμερα.

2. Η ανακάλυψή της από τον Χριστόφορο Κολόμβο παίρνει μόνο την τελευταία θέση ανάμεσα σε πολλά "κύματα" που την είχαν ανακαλύψει πριν από αυτόν.

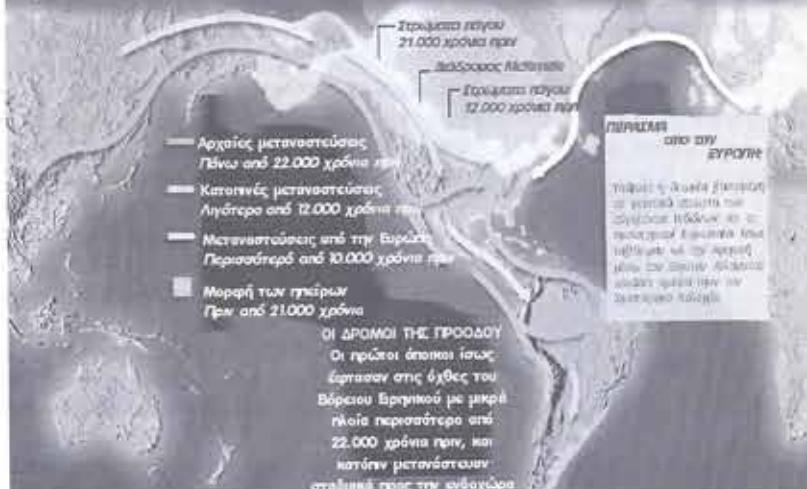
Οι πρόσφατες αυτές έρευνες βρίσκονται σε πλούτη σημαφορία με τις διδασκαλίες που αναφέρει ο επιστημόνας σχετικά με την αρχαιότητα των πρώτων πολιτισμών της Αμερικής και την προέλευση τους από το θυριδικό νησί-ήπειρο της Αλάσκας,

"Σε τελική ανάλυση μπορούμε να πούμε ότι ο ανθρώπος θα μπορούσε να φτάσει εδώ πάρα πολύ λίγα χρόνια πριν," λέει ο Dennis Stanford, ο προεφαλής του τομέα ανθρωπολογίας στο Smithsonian Institute. Ο Stanford ανήκει στην όλο και αυξανόμενη γενιά επιστημόνων που υποστηρίζουν, την ακόμα "αιρετική", άποψη ότι οι πρώτοι κάτοικοι της Β.Αμερικής δεν έφτασαν κατά όνταν μεγάλο κύμα περιποτώντας, αλλά έφτασαν πολύ πιο πίστερα και όχι από τη στεριά αλλά από τη θαλασσα. Έχει μπει πλέον για τα καλά φωτιά στην θυμήμη από το χρόνο θεωρίας ότι "οι Clovis ήταν οι πρώτοι" και πήραν το όνομά τους από μια τοποθεσία στο Νέο Μεξικό, όπου βρέθηκαν μεγάλες λίθινες λόγχες στα 1930. Τα ευρήματα αυτά

Αν ανοίξει κανείς οποιοδήποτε βιβλίο αναφέρεται στην ιστορία και την ταυτότητα των πρώτων κατοίκων της Αμερικανικής Ηπείρου θα διαβάσει παντού τα ίδια στοιχεία: "Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα γνωρίζουμε ότι μια άγρια φυλή Ικυνηγών μαμούθ-γνωστοί σαν "Clovis"- μετανάστευσε από τη Σιβηρία, μέσω του παγωμένου τότε Βερίγγειου πορθμού, στη Β.Αμερική πριν 15.000 χρόνια. Όταν άνοιξε ένας διάδρομος, ο λεγόμενος McKenzie, ανάμεσα στους πάγους κατάφεραν να μετακινηθούν και προς την Ν.Αμερική πριν 10.000 χρόνια".

Νέοι Δρόμοι προς την Αμερική

Πέλλας αρχαιολόγοι πιστεύουν τώρα ότι ο πρώτος αποικούμενος της Αμερικανικής γης ήταν ο πλούτης νοτιοανατολικού Βόρειου Αμερικανικού ημιθάλασσα, που άνοιξε περίπου 30.000 χρόνια.

άφησε ένας πολιτισμός κυνηγών μαμούθ που εμφανίστηκε στην Β.Αμερική πριν από 11.000 χρόνια περίπου. Οι Clovis ήταν πραγματικοί αλλά η καταστημένη άποψη όλων των βιβλίων σχετικά με αυτούς ίσως είναι ολοκληρωτικά λανθασμένη. Φαίνεται τώρα ότι δεν ήταν οι πρώτοι στον Νέο Κόσμο. "Νομίζω ότι βρισκόμαστε στην αρχή μιας μεγάλης ανακάλυψης σχετικά με το ποιοί ήταν οι πρώτοι κάτοικοι της Αμερικής, το πώς και το πότε ήρθαν εδώ," υποστηρίζει ο Stanford.

"Αυτά προμηνύουν το τέλος όλων αυτών που μαθαίνουν εδώ και δεκαετίες οι γενιές Αμερικάνων μαθητών, σχετικά με τον ηρωικό θρύλο της μεγάλης εισβολής των άγριων κυνηγών που πρωτοεμφανίζονται στα παρθένα εδάφη. Η κατοίκηση της Αμερικής μοιάζει όλο και περισσότερο με μια συνέξιση ενός ακόμα μεγαλύτερου θρύλου: της αποίκησης του Νέου Κόσμου που ίσως ξεκίνησε πριν 100.000 χρόνια. Η κατοίκηση της Ευρώπης και της Ασίας ήταν μια έκρηξη που αποτελούτων από πολλαπλά μεταναστευτικά ρεύματα, και χαρακτηρίζοταν από την άνθιση και παρακμή πολιτισμών που, τώρα ανακαλύπτουμε ότι ίσως είχαν φτάσει στην Αμερική κατά διαδοχικά κύματα, ίσως και πριν 30.000 χρόνια".

Αυτά δεν είναι τα λόγια κάποιων εσωτεριστών. Οι ίδιοι οι σημερινοί αρχαιολόγοι και ανθρωπολόγοι έρχονται να επιβεβαιώσουν τις εσωτερικές πηγές που αναφέρουν ότι εδώ και 80.000 χρόνια, πολύ πριν την καταβύθιση του τελευταίου τμήματος της Ατλαντίδας, της λεγόμενης Ποσειδωνίας του Πλάτωνα, που αναφέρεται ότι έγινε περίπου το 9.500 π.Χ., είχαν ξεκίνησει μεταναστευτικά ρεύματα προς την Αμερική και προς την Ευρώπη.

Η απόρριψη από τους ειδικούς. Παρά την καθολική αποδοχή της ιστορίας των Clovis, από τις αρχές του αιώνα μας, μερικοί επιστήμονες δεν μπορούσαν να την αποδεχτούν πλήρως. Εδώ και χρόνια έχουν βρεθεί εκατοντάδες τοποθεσίες με ευρήματα αρχαιότερα από αυτά των ηλικίας 11.200 ετών των Clovis. Σε αυτές συμπεριλαμβάνεται και η Calico, μια τοποθεσία στην Καλιφόρνια, που εκτιμήθηκε από το διάσημο ανθρωπολόγο Louis Leakey, σαν ηλικίας περισσότερο από 200.000

ετών. Όμως κάθε φορά, και στο Calico και αλλού, μια στρατιά από άσκετους-“ειδικούς” έλεγαν ότι τα “εργαλεία” ήταν φυσικές πέτρες, ή ότι οι χρονολογήσεις ήταν λάθος ότι τα ανθρώπινα κόκαλα που βρέθηκαν δεν ανήκαν σε ανθρώπους, ή ότι τα κάρβουνα εστίες που βρίσκονταν, προκαλούνταν από φυσικές φωτιές και όχι από ανθρώπους. Ήταν οι τοποθεσίες “έπαιρναν τα 15 λεπτά δημοσιότητας και κατόπιν εξαφανίζονταν στη λήθη”, λέει ο James Adovasio, καθηγητής αρχαιολογίας. Και αυτός είχε προβλήματα με τη επιστημονική κατεύημένο όταν κάποιες ανακαλύψεις που έκανε στα τέλη της δεκαετίας του 70, τις εκτίμησε στα 15.000 π.Χ. Βρέθηκε τότε αντιμέτωπος με αυτό που ο ίδιος αποκάλεσε “Φίλτρο Clovis”. Οι ειδικοί του είπαν ότι το αρχαία ευρήματα του ήταν φυσικοί σχηματισμοί. Ο Adovasio υποστηρίζει ότι η λεγόμενη “Μορφή των Clovis” περιέργως απορρίπτει μόνο τις χρονολογήσεις των ευρημάτων του που είναι παλαιότερες των Clovis αλλά όχι και το νεότερο υλικό. Σαν να μην θέλουν να φανεί η αλήθεια.

Τα στοιχεία όμως συσσωρεύονται. Μετά από χρόνια μοναχικών αγώνων κατά του δόγματος Clovis, ο Adovasio ξαφνικά αποκτά παρέα. Παρόμοια ευρήματα αναφέρονται σε μια σειρά από αρχαιολογικές τοποθεσίες σε όλη την Ηπειρο: Cactus Hill στη Βιρτζίνια, στο Γουισκόνσιν, στα νησιά της Βασιλίσσας Σαρλότ στον Καναδά, στα Νότια παράλια του Περού και ειδικά στο Monte Verde στη Χιλή (βλ. Περιοδικό N.A. τεύχος 90).

Μερικοί επιστήμονες υποστηρίζουν ότι αν κάποιος μελετήσει τους σύγχρονους Ινδιάνους μπορεί να συμπεράνει αν οι πρόγονοι τους έφτασαν στην Αμερική πριν από την εποχή των Clovis. Ένα στοιχείο αποτελεί το γενετικό υλικό που μεταβιβάζεται μόνο από τις μητέρες στα παιδιά, το λεγόμενο μιτοχονδριακό DNA. Αυτό γονιδία μεταφέρουν ένα μοριακό ρολόι: αν ένας μεμονωμένος πληθυσμός διαχωρίστει σε ξεχωριστές ομάδες, η δημιουργία των τυχαίων αλλά απομονωμένων μεταλλάξεων επιτρέπουν στους γενετικούς να εκτιμήσουν πριν πόσα χρόνια διασπάστηκε ο αρχικός πληθυσμός. “Τα τελευταία πέντε χρόνια, οι γενετικές αποδείξεις δείχνουν ότι η είσοδος στην Αμερική έγινε πίσω, πολύ πίσω στο χρόνο”, λέει ο Theodor Schurr ένας γενετικός στο Πανεπιστήμιο του Emory στην Ατλάντα. Όταν ο Schurr μετρά τις συσσωρευμένες μεταλλάξεις ανάμεσα στους Ινδιάνους της Αμερικής, τα μοριακά δεδομένα συμφωνούν με αναχωρήσεις από την Ασία ανάμεσα στο 17000 και 32000 π.Χ. – ανδιυση έδειξε τρεις διαφορετικές ομάδες μεταλλάξεων, κοινές ανάμεσα στους ιθαγενείς της Αμερικής, που συναντώνται αλλού στον κόσμο μόνο στην Σιβηρία ή την Μογγολία. Κατά περίεργο τρόπο, περίπου το 3% των ιθαγενών Ινδιάνων της Αμερικής έχει επίσης γενετικά χαρακτηριστικά που συναντώνται μόνο σε μερικά μέρη της Ευρώπης. Αυτό μπορεί να σημαίνει είτε ότι κάποιοι

πληθυσμοί μετανάστευσαν και δυτικά Ευρώπη και ανατολικό προς την Αμερική. Ευρωπαίοι της εποχής των παγετώνων, περάσει στο Νέο Κόσμο (είτε μέσω οδών είτε μέσω πλοίων) χιλιάδες πριν τον Κολόμβο. Αυτές είναι κάποιες που δίνουν οι επιστήμονες στα νέα για δεδομένα. Όμως οι μυστικές διδασκαλίες, άνων, γνωρίζουν και έχουν εξηγήσει με τρόπο τις γενετικές και φυλετικές ανάμεσα σε κάποιες Ινδιάνικες φυλές Ευρωπαϊκά φύλα. Υποστηρίζουν λοιπόν τις πηγές ότι ένα μέρος από κάποιο μεγάλη της Ατλαντίδας μετανάστευσε προς την Αμερική και ένα άλλο μέρος της ανατολικά προς την Ευρώπη. Αυτά είναι που υποστηρίζει ο εωτερισμός, και επιβεβαιώσει η συμβατική επιστήμη στα 20th αιώνα.

Αλλά και γλωσσολογικές έρευνες δείχνουν φαινόμενα τα παραπάνω στοιχεία. Οι λόγοι υπολογίζουν ότι απαιτούνται 6000 χρόνια για να διασπαστούν δυο από μια μητρική αρχαία γλώσσα και να μη καθόλου. Έται υπολογίζουν ότι για να γηραθούν οι 143 διαφορετικές γλώσσες που είναι από τους ιθαγενείς της Αμερικανικής απαιτούνται το ανώτερο 60.000 χρόνια κατώτερο 35.000 χρόνια.

Πάλι αυτό το καλοκαίρι ένας, για πολλά υποστηρικτής της θεωρίας "οι Clovis-ήταν" εγκατάλειψε τις απόψεις του. Για το Albert Goodyear, διευθυντής της του Ινστιτούτου Αρχαιολογίας της Νότιας, υποστήριζε ήρεμα τους Clovis. Τα στο Monte Verde της Χιλής (όπου ανθρώπινα ίχνη 30.000 ετών) δεν τον βάζουν και πολύ. Όμως για λόγους ανάντητας αποφάσισε να αρχίσει να σκάβει από τα γεωλογικά στρώματα που διασημούνται στην εποχή των Clovis. "Έντελώς μηδέκαμε ένα εργαλείο και μετά και άλλο σε ενα πολύ μικρό χώρο βρέθηκαν εικοσάδες ίσες, φύλλα και άλλα κατεργασμένα. Ο Goodyear ανακοίνωσε στους και τους εθελοντές που βοήθουσαν στην ότι αυτά σίγουρα προχρονολογούνταν από Clovis. "Εκεί στη μέση του δάσους έσπασε η μου. Αναρωτήθηκα: Γιατί λέω αυτά τα που υποτίθεται δεν τα πιστεύω; Μόλις πέντε χρόνια τίποτα νέο δεν μπορούσε προστεθεί στην Αμερικανική προϊστορία, ενός δόγματος. Τώρα όλα είναι δυνατά. Το μέλλον έχει σηκωθεί."

Καρία απλή θεωρία δεν έχει αντικαταστήσει στην υπάρχουσα για τους πρώτους κούς της Αμερικής. Όμως κάποιες από τις εσεις που γίνονται για να απαντηθούν οι εσεις είναι τόσο εντυπωσιακές, όσο και οι του περάσματος του Βερίγγειου Πορθμού. Σε βάθος 50 μέτρων μέσα στη θάλασσα και ένα τις ακτές του Καναδά, βρέθηκαν λικές λεπίδες από μαύρο βασάλτη, σίγουρα

ανθρώπινα εργαλεία. Αυτό υποδηλώνει ότι εκείνο το σημείο κατοικούνταν πολύ πριν το τέλος της Εποχής των Παγετώνων, όταν το επίπεδο της θάλασσας ήταν πολύ πιο χαμηλό από ότι είναι σήμερα. Το εύρημα αυτό δεν ήταν τυχαίο. Η ομάδα που το ανακάλυψε χαρτογραφεί εδώ και τέσσερα χρόνια το βυθό της περιοχής εκείνης (στα νησιά της Βασίλισσας Σάρλοτ). Με την βοήθεια των σύναρτων αναγνώρισαν βυθισμένες πεδιάδες και λόφους, που πιθανολογούσαν ότι εκεί κατοικούσαν άνθρωποι πριν 10.000 χρόνια. Οι παραδόσεις των λαών της περιοχής περιέχουν ιστορίες για εποχές κατά τις οποίες τα νησιά ήταν πολύ μεγαλύτερα όταν η "Γυναίκα της Πλημμύρας" μεγάλωσε τα κύματα του ωκεανού και τους ανάγκασε να κτίσουν τα χωριά τους σε ποι μεγάλα υψόμετρα. Οι γεωλόγοι συμφωνούν με τις παραδοσιακές θεωρίες σχετικά με το παρελθόν των λαών αυτών: Τα νησιά πριν 11.000 χρόνια είχαν τη διπλάσια έκταση, και ο Ειρηνικός Ωκεανός αυξανόταν για πάνω από 3 εκατοστά ανά χρόνο για μια χιλιετρίδα μετά, καθώς οι πάγοι έλιωναν.

Και πάλι οι σύγχρονες έρευνες επιβεβαιώνουν τα αρχαία κείμενα. Σύμφωνα με τα κείμενα του Πλάτωνα και τα ιερά κείμενα των Μάγιας που έχουν διασωθεί, ο τελευταίος παγκόσμιος κατακλυσμός έγινε πριν 11.500 χρόνια περίπου, όταν καταβυθίστηκε το νησί της Ποσειδώνιας, με αποτέλεσμα γεωλογικές ανακατατάξεις σε όλες τις ηπείρους. Πολλές περιοχές πλημμύρισαν με αποτέλεσμα οι κορυφές των βουνών να γίνουν νησιά (τότε απέκτησαν και τη σημερινή τους μορφή τα νησιά του Αιγαίου).

Όμως η ταυτότητα αυτών των παραλιακών λαών παραμένει ένα μυστήριο. Η πιο πιθανή υπόθεση φαίνεται να είναι αυτή που λίγοι υποστηρίζουν πριν 20 χρόνια, και τώρα υποστηρίζουν οι περισσότεροι: Δηλαδή ότι πολλοί άνθρωποι μετανάστευσαν στο Νέο Κόσμο από τη θάλασσα και όχι από την ενδοχώρα. Τα ταξίδια ίσως έγιναν με σκάφη, παρόμοια με τα παραδοσιακά καγιάκ των Εσκιμώων. Αν, όπως φαίνεται να έγινε, οι άνθρωποι ταξίδευσαν πριν 25000 χρόνια, στην ακμή της Εποχής των Παγετώνων. Θα είχαν αποφύγει τη ύπαρξη παγόβουνων στη θάλασσα. Η Αμερική είναι μεγάλη ηπειρος. Ίσως οι πρώτοι που την κατοίκησαν ζούσαν στα τότε παράλια και μετακινήθηκαν προς την ενδοχώρα όταν το τέλος της Εποχής των Παγετώνων ανέβασε το επίπεδο των θαλασσών.

Αρκετά κάτω από τα κύματα της θάλασσας, και κάτω από τα γεωλογικά στρώματα χιλιάδων ετών ίσως κρύβονται τα ίχνη, τα υπολείμματα από τις τροφές, τα εργαλεία και οι φωτιές που άναψαν άνθρωποι ενός χαμένου και άγνωστου πολιτισμού. Και είναι όντως η αρχή μιας νέας αναζήτησης, σε νέες βάσεις σχετικά με τους πρώτους κατοίκους της Αμερικής.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΕΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ:

[www.usnews.com/
usnews/issue/
981012/12orig.htm](http://www.usnews.com/usnews/issue/981012/12orig.htm)
Εδώ έχουμε on-line
ένα πολύ καλό
άρθρο σχετικά με
τις νέες
ανακαλύψεις

[www.lookup.com/
Homepages/92314/
home.html](http://www.lookup.com/Homepages/92314/home.html)

To site αυτό είναι
αφιερωμένο στην
μελέτη της
ανθρώπινης
προέλευσης.
Περιλαμβάνει:
βάσεις δεδομένων
από πρόσωπα,
τοποθεσίες και
αρχαιολογικά νέα

[www.cobwest.net/
microsoft/
rkshltr.html](http://www.cobwest.net/microsoft/rkshltr.html)
Περιέχει
πληροφορίες
σχετικά με το
χρονικό και την
ανασκαφή της
αρχαιότερης και
πιο πολυσύχναστης
τοποθεσίας στην
Ανατολική Αμερική

[www.nps.gov/bela/
html/history.htm](http://www.nps.gov/bela/html/history.htm)
Αυτό το site
υποστηρίζει τη
θεωρία ότι οι
πρώτοι κάτοικοι της
Αμερικής ταξίδεψαν
από την Ασία.

Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ των Προσωκρατικών

Γ' ΙΛΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Σύμφωνα με τον Ηράκλειτο, η ψυχή είναι αρχή, πρωταρχική σινά, πηγή, ρίζα. Ας θυμηθούμε εδώ την "τετρακτύν" των Πυθαγορείων, η οποία περιλαμβάνει τις τέσσερις αρχές ή πηγές του Κόσμου: την Πρώτη Ήθηση, το Πνεύμα, την Ψυχή και την Ύλη. Ο Ένος Θεός δηλαδή δημιουργησε το Νου και από εκείνον προήλθε η Ψυχή, η οποία, σε μια συνέχεια της Πρωταρχικής κίνησης, γέννησε τις ψυχές των ὄντων και τον υλικό κόσμο, αυτό δηλαδή που ονομάζουμε Φύση, αλλά και το Χρόνο, όντας η ίδια έξω απ' αυτόν. Αποκαλύπτει έτσι η Ψυχή το διπλό χαρακτήρα της, μετοξύ του "άνω" και του "κάτω".

Η τετράς ή τετρακτύς ήταν για τους Πυθαγορείους ο μέγιστος όρκος και τη θεωρούσαν πηγή και ρίζα της διαρκώς εξελισσόμενης Φύσης, "ποιγάν αενάου Φύσεως ρίζωμα τ' έχουσαν".

Σύμφωνα με τον Ηράκλειτο, η ατομική Ψυχή είναι άφθατη και κατά το θάνατο αποσύρεται στην Κοσμική Ψυχή, που είναι της ίδιας Φύσης με αυτή, "αναχωρεί προς το ομογενές". Αυτή η έπισημανση υπονοεί ότι η Ψυχή, υπό το κράτος της επιθυμίας για χωριστή, ατομική ζωή, υποχρεώνεται, κατά κάποιο τρόπο, σε μια συνύπαρξη με το φυσικό σώμα, το επερογενές στοιχείο, επειδή το ρήμα "αναχωρώ" σημαίνει έρχομαι πίσω, επανέρχομαι στο νόμιμο κτήτορα.

Για το Φιλόλαο η κοσμική ψυχή είναι άφθατη, ακούραστη και έχει οιώνια φύση: Δεν υπάρχει καμιό δύναμη που να μπορεί να την καταστρέψει, ούτε από μέσα, ούτε απ' έξω.

Ο Έκφαντος φρονεί ότι τα σώματα δεν κινούνται εξ αιτίας του βάρους ή άλλης άθησης, αλλά από μια θεϊκή δύναμη που είναι νους και ψυχή. Αντίγραφο αυτών είναι ο Κόσμος κι αυτός είναι ο λόγος που από τη θεία δύναμη έχει πάρει το

σκήμα της σφαιράς.

Ο Θαλής ο Μιλήσιος απέδιδε ψυχή σκέμα, και στα λεγόμενα άψυκα πράγματα και στο συμπέρασμα αυτό κατέληγε με αφετηρία την περίπτωση του μαγνήτη και του ήλεκτρου. Με αφορμή δηλαδή την ικανότητα του μαγνήτη να κινεί το σίδερο, ο φιλόσοφος θεωρούσε την αυτία αυτής της κίνησης.

Παρόμοια απόψη διατύπωσε ο Δημόκριτος σύμφωνα με τον οποίο τα πόντα έχουν κάποιο είδους ψυχή, ακόμη και τα θεωρούμενα νεκρά σώματα. Σε επίρρωση της προηγούμενης ακέραια μπορούσε να αναφερθεί η περίπτωση του ξύλου, των λίθων, των μετάλλων κ.λ.π., τα οποία ανάλογα με τη θερμοκρασία του περιβάλλοντος συστέλλονται ή διαστέλλονται. Ανάλογα αντίστοιχοι ζωντανοί οργανισμοί, προκειμένου να επιβιώσουν. Οι Πυθαγόρειοι θεωρούσαν ότι τα φυτά είναι ζώα.

Εκείνος όμως που πρώτος διατύπωσε την απόψη ότι η ψυχή είναι από τη φύση της οειδής και αυτοκινούμενη, είναι ο Θαλής ο Μιλήσιος. Για το Δημόκριτο, η ψυχή είναι σώμα πύρινης φύσης, ανήκει στα πράγματα που μόνο θεωρητικά μπορούν να συλληφθούν και έχει το σκήμα της σφαιράς και τη δύναμη του πυρός.

Σύμφωνα με το Θιβετανό Διδάσκαλο, "το σώμα της Ψυχής έχει κοτασκευαστεί από αγνό λευκό φως", "ο ίδιος ο Θεός δημιουργήσει τα ζεύγη των αντιθέτων -Πνεύμα και Ύλη- όπως επίσης δημιουργήσει τη μέση οδό, η οποία είναι οδός της όψης της συνείδησης ή της όψης της Ψυχής. Η θεία έλξη αναγκάζει την ύλη να πετύχει τον εξαγνισμό, που θα την οδηγήσει τελικά να δράσει ως ένα διαφανές μέσο για την αποκάλυψη της θειότητας". (1)

Άλλού ο εν λόγω Διδάσκαλος σημειώνει: "Η ψυχή, μακροκοσμική και μικροκοσμική, συμπαντική και ανθρώπινη, είναι η οντότητα εκείνη που λαμβάνει υπόσταση όταν η όψη Πνεύμα και όψη Ύλη έρθουν σε σχέση μεταξύ τους". Η ψυχή επομένως δεν είναι ούτε πνεύμα ούτε ύλη, αλλά η μεταξύ τους σχέση. Η ψυχή είναι ο μεσολαβητής ανάμεσα στα δύο μέρη αυτής της δυαδικότητας. Είναι το μεσαίο στοιχείο, ο σύνδεσμος μεταξύ του Θεού και της μορφής του.

ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ

(Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος)

ψυχή είναι ένα δύναμα διαφορετικό του στοιχείου, είτε αυτό είναι μέσα στη μέσα στον άνθρωπο". (2)

Αφορικά με τη φύση της ψυχής ως φως, είναι σαφώντα όσα γράφει ο Πλούταρχος.

„Εζει με αστέρες που σβήνουν τις ψυχές που καταδύνται εξ ολοκλήρου μέσα στο Αισθέτο οι ψυχές που αποχωρούν από το ανθρώπινο πλέγμα και φαίνεται σα να απορρίπτουν την ιδεατή, κάτι παρόμοιο με αμίχλη και απόλυτη. Αυτές είναι, κατά τον Πλούταρχο, οι ψυχές που λέουν από τα σώματα μετά τη διαδικασία της θανάτου. (3)

Από τις επισημαίνει ότι με την ανάμειξη της φύσης και αμετάβλητης ουσίας, δηλ. του αισθήτη, με τη διαιρετή ουσία, δηλ. την ύλη, ο άνθρωπος ένα τρίτο είδος ουσίας μεταξύ των που μετέχει και στο αμετάβλητο και στο αισθήτη και "τρία λαβών αυτά άντα προστέστο εις μίαν πάντα ίδεαν την θατέρου θεωρικού ούσαν εις ταυτόν συναρμόττων ανθρώπη, με τα τρία αυτά δημιούργησε, δια σφραγίδα, μια ΝΕΑ ΜΟΡΦΗ, ενώνοντας με την αισθητή σύνολο τη δύσκολα μειγμένη φύση αισθητή με τη φύση του αμετάβλητου (4), που υποδηλώνει την εξέλιξη της ύλης και κατά κάποιο τρόπο, προσαρμογή της φύσης του πνεύματος, όπως επισημαίνει ο Φετενός Διδάσκαλος στο προηγούμενο άρθρο.

Τοπικός όμως ο Ξενοφάνης υποστήριξε ότι είναι πνεύμα (=πνοή ζωής, ζωή, πνευματικό άνθρωπον), ενώ για το Διογένη τον Απολλώνιο, η φύση είναι αέρας, το πιο λεπτό στοιχείο και αρχή.

Ο Πισθαγόρας, ο Αναξαγόρας και ο Απολλώνιος θεωρούν την ψυχή ειδικότερα δε το Διογένης τοποθετεί το μέρος της ψυχής στην αρτηριακή κοιλία της ζωής, η οποία, κατ' αυτόν είναι πνευματική. Το Θιβετανό Διδάσκαλο "το κέντρο της ζωής είναι η αντανάγεια της ψυχής εις τον ουρανόν και η ψυχή αυτή πρέπει να ρυθμίζει τα της καρδίας από τον θρόνον ή από την της μεταξύ των οφρύων" (5).

Στην "Εγκυλοπαίδεια Εσωτερισμού και Σφουγγάρων" του Π. Γράβιγγερ, συνοւνται τα εξής, που θα μπορούσε να είναι σημειωτικά σε σχέση με τον "αέρα" και τον ουρανό των Προσωκρατικών Φιλοσόφων: "Η ουρανός του Κόσμου ήτοντας κατ' αρχάς ως αήρ και εντός συνέπυκνθή εις μίαν ομίχλη, ήτοι η ζωή Ουσίαν, διά να καταλήξει τελικώς εις την Τούτο ήτοντας αρχή όλων πνεύματος και ζωής, διεπεράσαστο υπό του Πνεύματος και ανείτο παρ' αυτού. Εις την άβυσσον ήτοντας. Άλλα διά της ενεργείας του λόγου θήη εν αυτώ το Φως και τότε τα σκότω

εφωτισθησαν και κατηγάσθησαν υπό Φωτός και η Ψυχή του Κόσμου (το Αστρικόν Φως) έλαβε γένεσιν".

Την πυρώδη φύση της ψυχής αναγνωρίζουν οι Ιπποσος, Παρμενίδης και Ηράκλειτος, ενώ ο Δημόκριτος θεωρεί την ψυχή "είδος πυρός και θερμήν" και αιτία κίνησης του σώματος στο οποίο κατοικεί.

Για το Φιλόλαος η ψυχή είναι αρμονία, επειδή αποτελεί συγχώνευση και σύνθεση των αντιθέτων, όποψη που υποστηρίζει και ο Εχεκράτης. Σύμφωνα με το Θιβετανό, η ψυχή τείνει να συνδέσει ή να εναρμονίσει τον κατώτερο με τον ανώτερο νου, καθώς παρεμβάλλεται μεταξύ αυτών.

Άλλοι Πιθαγόρειοι θεωρούν ότι η ίδια η ψυχή είναι αρμονία και άλλοι ότι είναι πρόξενος αρμονίας. Τίποτα όμως δεν μας εμποδίζει να δεκτούμε και τις δύο απόψεις. Αρμονία σημαίνει σύνδεσμος και στη μουσική, "συμφωνία ήχων". Όποιος έχει την ειρήνη μέσα του αυτόματα τη διαχείσει και στους άλλους γύρω του.

Ο Αλκμαίων θεωρεί την ψυχή αθάνατη γιατί μοιάζει με τους αθάνατους θεούς, αφού μπορεί και κινείται συνεχώς, όπως συμβαίνει με όλα τα θεία, όπως τη Σελήνη, τον Ήλιο, τα αστέρια και ολόκληρος τον Ουρανό.

Ο Αναξαγόρας θεωρεί την ψυχή αιτία κίνησης, επειδή ο νους –σε πρωταρχικό επίπεδο– έθεσε σε κίνηση το παν. Ο Λεύκιππος φρονεί ότι η ψυχή παρέχει την κίνηση στους ζωντανούς οργανισμούς και ο Αρχέλαος διατυπώνει τη σκέψη του ως εξής: 'Οσοι έχουν ισχυριστεί ότι το παν έχει τεθεί σε κίνηση από το νου και αυτοί φαίνεται να αποδέχονται ότι είναι στη φύση της ψυχής η κίνηση.'

Για το Δημόκριτο, η ψυχή είναι φθαρτή και καταστρέφεται μαζί με το σώμα, ενώ αντιθέτα, ο Θαλής ο Μιλήσιος, που πρώτος ονομάστηκε σοφός, θεωρούσε την ψυχή αθάνατη. Η ψυχή, όπως καθετί στη φύση, εξελίσσεται, αφού, σύμφωνα με τον Πλάτωνα, υπάρχουν "συμικρά ψυχάρια" αφ' ενός και αφ' ετέρους "ψυκαὶ ισχυραὶ καὶ πάντη μεγάλαι". Για τον Πλάτωνα εξάλλου "άνους η ψυχή γίνεται το πρώτον, όταν εις σώμα ενδεθῇ θνητόν" (6), ενώ για τον Ηράκλειτο υπάρχουν άνθρωποι με ψυχές βάρβαρες.

Σύμφωνα με το Θιβετανό Διδίλ/ο, "στα αρχικά στάδια, όταν η λεμούρια συνείδηση χαρακτηρίζει το φαινομενικό άνθρωπο, η αποσπασματική εκείνη όψη της ψυχής που ενοικεί και εμψυχώνει την ανθρώπινη μορφή και που δίνει στον άνθρωπο την οποιαδήποτε πραγματική ανθρώπινη συνείδηση που μπορεί να υπάρχει, είναι άδρανής, ασχημάτιστη και ανοργάνωτη. Στερείται νους, όπως τον ανταλαμβανόμαστε και διακρίνεται μόνο από μια πλήρη ταύτιση με τη φυσική μορφή και τις δραστηριότητες της." (7)

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. "Εσωτερική Αστρολογία", Θιβετανού Διδασκάλου, σ. 573
2. "Προγματείς επί της Λευκής Μαγείας", Θιβετανού Διδίλου, τομ. 1, σ. 35-36
3. "Περί του Συκράτους Δαιμονίου", Πλούταρχου, 591 Ε-Ε
4. "Τίμαιος", Πλάτωνα, 35A
5. "Το Φως της Ψυχής", Θιβετανού Διδίλου, σ.262
6. "Τίμαιος", 84 D και 44 A-B
7. "Εσωτερική Ψυχολογία", Θιβετανού Διδίλου, τόμος 2, σσ. 23-24

Η συνέχεια στο επόμενο

ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

Maria X. Πλάνα

Οι διακοπές, πολύ κοντά στη φύση, μπορεί να μας προκαλούν κάποια προβλήματα, αν δεν είμαστε προεχτικοί.

Γι' αυτό, πάντα είναι καλό να έχουμε ένα καλό άρωμα μαζί μας, για περίπτωση ανάγκης αλλά και επειδή... με τέτοια ζέστη...!

Εγκαύματα από τον ήλιο

Λεβάντα μόνη της ή και σε συνδυασμό με χαμό

Δαγκώματα και τσιμπήματα εντόμων

Λεβάντα και Λεμόνι

Απωθητικό εντόμων

Περγαμόντο. Λουίζα. Λεβάντα. Γαρύφαλλο.

Ευκάλυπτος. Μέντα.

Αποσμητικό

Κυπαρίσσι

Μολύνσεις κάτω από τα νύχια

Tea Tree

Και ο χώρος χρειάζεται περιποίησην

Αποσμητικό

Κυπαρίσσι. Ροδόξυλο

Εντομοαπωθητικό

Λεμόνι. Μέντα

Απωθητικό εντόμων

Περγαμόντο. Λουίζα. Λεβάντα. Γαρύφαλλο. Ευκάλυπτος. Μέντα

Τρόποι χρήσης των αρωμάτων παθέριων ελαίων:

1. Μπάνιο: 5-10 σταγόνες στη μπανιέρα, κυρίως στο βραδινό μπάνιο. Να ανακατεύονται καλά.

2. Εισινοές:

α) Λίγες σταγόνες σ'ένα μαντίλι ή ακόμα στο μαξιλάρι για τη νύχτα.

β) Υδρατμοί: 3-4 σταγόνες μέσα σε νερό σε ειδικό θυμιατό (μπορείτε να σκεπάσετε το κεφάλι σας με μία πετσέτα).

3. Μασάζ: Κάποιες σταγόνες σε βασικό λάδι για μασάζ ή σε υδατική κρέμα ή γαλάκτωμα.

4. Κολόνια: Κατευθείαν σαν άρωμα στα μαλλιά ή στα ρούχα. Επειδή κάποια αρώματα μπορεί να προκαλούν ερεθίσματα, καλύτερα να διαλυθούν σε αποσταγμένο νερό.

5. Αρωματισμός χώρου: Μερικές σταγόνες σε ειδικό θυμιατό με νερό ή σκέτο το άρωμα (θα δώσει και ευχάριστη μυρωδιά στο χώρο). Επίσης, μπορεί να διαλυθούν σ'ένα μπολ με νερό που να τοποθετηθεί πάνω στο καλοριφέρ.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ, ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ...

Σ ΛΕΒΑΝΤΑ

Η λεβάντα είναι το πιο αποτελεσματικό από τα αρώματα... κειμώνα-καλοκαίρι! Είναι πολύτιμο σαν χαλαρωτικό και στην καταπολέμηση του stress. Ξεκουράζει και βοηθάει στην αναπνοή. Είναι καλό φάρμακο για την υπέρταση του άρωμα, ειδικό για παθήσεις του δέρματος, βοηθάει στην περιποίησή του, στην ακμή και τους καλόγερους, ανακουφίζει από τα εγκαύματα του ηλίου και τους είναι πολύτιμο για την κυτταρίτιδα. Ό,τι πρέπει για μετά την αποτρίχωση. Και βοηθάει στα ερυθήματα από υπερένταση. Ακόμα, στα πόδια αθλητών και γενικά στα πόδια. Επίσης, βοηθάει στην λιπαρότητα του δέρματος και των μαλλιών και καταπολεμά την πιτυρίδα και την τριχόπτωση ακόμα και... τις ψείρες! Είναι καλό στην ανακούφιση των μυϊκών πόνων. στις ημικρανίες, τους πονοκεφάλους, το συνάχι και γενικά στο κρυολόγημα. Καλό υπορίτιδα και για την αιμορραγία της μύτης. Επικρό αντισηπτικό και εντομοσπωθητικό ενάντια στο σκώρο (σε ντουλάπες και ζημαντικό στην απολύμανση και την αποστείρωση.

Πάντα τα λουλούδια, και γενικά τα φυτά, μπορούν να φτιάξουν τη διάθεσή μας και να μορφαίνουν τη ζωή μας.

Μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε παντανά σε γλάστρα ή σε βάζο ή να κάψουμε ξύλο ή τα φύλλα τους σαν αρωματικό ρου (όπως το ξύλο του κέδρου, τη ρετσίνη πεύκου ή τα φύλλα του ευκάλυπτου), σαν αρωμα στα ρούχα και στο σώμα μας... αλλά μπορούμε επίσης να τα χρησιμοποιήσουμε στην αγνή και συμπικνομένη μορφή τους: τα αιθέρια έλαια.

Τη θεραπευτική χρήση των αρωμάτων πρέπει να την αφήσουμε στα χέρια των ειδικών και να γίνει μετά από γιατρική συμβουλή, όμως όλοι μπορούμε να τα χρησιμοποιούμε προληπτικά.

Δεν είναι ανάγκη να περιμένουμε να

εμφανιστεί η ασθένεια: η καλύτερη θεραπεία είναι πάντα η πρόληψη και όλοι θέλουμε να διατηρούμε την υγεία μας και τη γαλήνη μας, σ' έναν κόσμο όλο και ποι δύσκολο που μας οδηγεί σε συνεχόμενες καταστάσεις άγχους.

Τα αρώματα μπορούν να μας χαλαρώνουν και να μας ενεργοποιούν, με άλλα λόγια, μας βοηθούν να κρατήσουμε ή να επαναφέρουμε την ψυχολογική μας ισορροπία, από την κούραση ή την ένταση που συσσωρεύουμε καθημερινώς.

Ακόμα και με την εξωτερική χρήση τους, τα αιθέρια έλαια απορρόφούνται από το αίμα και επηρεάζουν τον οργανισμό, το ψυχισμό και το νου, προσφέροντας πνευματική ηρεμία.

Η αποτελεσματικότητα των αιθέριων έλαιων δεν εξαρτάται πάντα από την ποσότητα που χρησιμοποιούμε. Δεν πρέπει να είμαστε υπερβολικοί στη χρήση τους, γιατί κάποια έλαια, αν χρησιμοποιούνται σε υπερβολικό βαθμό, μπορεί να έχουν αντίθετο αποτέλεσμα.

Προσοχή! Υπάρχουν και μικροί κίνδυνοι!

Μερικά αιθέρια έλαια όπως η σάλβια ή το φασκόρπλο προκαλούν υπνολία όταν καταναλώνονται ανονυμευματώδη ποτά.

Ξαποια αρώματα προκαλούν ερεθισμό στο δέρμα όταν χρησιμοποιούνται σκέτα και άμεσα, όπως η μέντα, ο βασιλικός, ο ευκάλυπτος, το περγαμόντο, το θυμάρι, η καρφορά, το δεντρολίθανο και τα κιτροειδή.

Κατά την εγκυροσύνη δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται μερικά αιθέρια έλαια, όπως το δεντρολίθανο, ο βασιλικός, η μαντζουράνα, ο κέδρος, η σρύντα, το θυμάρι και η σάλβια. Συμβουλευτείτε γιατρό.

Να αποφεύγετε την εσωτερική χρήση των αρωμάτων χωρίς ιατρική επίβλεψη.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΓΕΙΑΣ

Delia Steinberg Guzman Διεθνής Διεδύντρια της Νέας Ακρόπολης.

Αρδρο από ομιλία που έγινε το Μάϊο του 1983 στην έδρα της Νέας Ακρόπολης στη Μαδρίτη.

Αν είχαμε σκοπό να επεκταθούμε σχετικά με την Ιστορία της Μαγείας και να αναφερθούμε σ' αυτή ξεκινώντας από τις αρχές της -ή τουλάχιστον από εκείνες τις αρχές που μπορούμε να φτάσουμε-μέχρι σήμερα, αυτό θα μάς έπαιρνε πολύ περισσότερος χρόνο από αυτόν που διαθέτουμε. Θα προσπαθήσουμε, λοιπόν, να κάνουμε μια σύνθεση για να εξηγήσουμε τι είναι αυτό που όλοι οι λαοί, στη διάρκεια των καιρών, κατάλαβαν και εφάρμοσαν σαν Μαγεία.

Η Μαγεία θα μπορούσε να εξηγηθεί με δύο μόνο λέξεις: "Μεγάλη Επιστήρη".

Συστατικοί παράγοντες

Ποιά ήταν τα συστατικά αυτής της Μεγάλης Επιστήμης για τους αρχαίους: Ο πρώτος είναι ένας παράγοντας χρόνου, κάτι που είναι δύσκολο να τον καταλάβουμε. Ένας μάγος δε "γίνεται", ούτε ένας σοφός -κι ας μου επιτραπεί να χρησιμοποιήσω τις έννοιες ως συνώνυμες-σε δεκαπέντε μέρες, ούτε σ' ένα μήνα, ούτε σ' ένα χρόνο. Στην Αρχαιότητα, το να φτάσει κανείς να γίνει σοφός, να γίνει μάγος, απαιτούσε πολύ χρόνο. Απαιτούσε μια μεγάλη επεξεργασία, μια μετάλλαξη που γινόταν στο μέτρο που το άτομο μεγάλωνε, εξελίσσόταν.

Άλλος παράγοντας ήταν η εργασία. Δεν προκύπτει ένας σοφός από μια "θεϊκή έμπνευση" που, ξαφνικά, τον κάνει γνώστη όλων των αληθειών. Χρειάζεται δουλειά, κόπο, αφιέρωση, επιμονή και όσες άλλες αρετές σημαίνουν εργασία. Γι' αυτό, χρόνος και δουλειά, ενωμένα, μπορούσαν να διαμορφώσουν ένα μάγο. Ένας μάγος πρέπει να αρχίσει με το ξεπέρασμα πολλών δοκιμασιών κατά μήκος του δρόμου, οδών δοκιμασίας της πραγματικής ικανότητάς του. Μία από αυτές ήταν η τόσο απλή που λέει: "Γνώθι σ' αυτόν".

Για την αρχαία Μαγεία δεν υπήρχε δυνατή γνώση της Φύσης, χωρίς μια προηγούμενη γνώση του εαυτού εκ μέρους εκείνου που προσδοκεί να ρίχτει προς τη Φύση. Το "γνώθι σ' αυτόν" δε σημαίνει μονάχα να ξέρω ποιος είμαι, πώς είμαι, τι κάνω, τι μ' αρέσει και τι δε μ' αρέσει. Είναι μια διαδικασία εξαγνισμού, στην

δεν είναι το θέμα να γνωρίσουμε το επιφανειακό και εξωτερικό μέρος ανθρώπου, αλλά να γνωρίσουμε τον ανθρώπου. Και για να το καλύτερο, χρειάζεται

ένα βήμα στο δρόμο του μάγου φαίνεται παράδοξο- η σιγή, ο Επειδή όταν ο νους σιωπά και τα ησυχάζουν, ανοίγει ένα είδος αισθησης, που του επιτρέπει τώρα φάνεται με πιο συνετό τρόπο, πιο βαθύ.

Εποκος, υπήρχε ένας άλλος άλλος παράγοντας στη Μαγεία: η γενναιοδωρία. Δεν νοούταν ένας ένος μάγος να μην μοιράζεται μ' αρδιά του εκείνα που μάθαινε. Δεν ο εγωισμός του να κλείνει κανείς τη μέσα στον εαυτό του και να μην την προς τα έξω, να μην την φέρει με υγιή τρόπο.

Πακρυφισμός με τον οποίο είχαν κρίνεται σ' ένα σκοπό: να μη βλάπτουν τους άλλους όταν δίδονται, αλλά να τα πάνε. Όλα πρέπει να γίνονται σιγά σιγά. Και όλα πρέπει να γίνονται στη σιγμή που ο άνθρωπος τα κάνει και, κυρίως, όταν θα μπορέσει να κάψει.

Στη Μαγεία, το νόημα της ζωής είναι ανάπτυξη. Είναι συνεχής υπέρβαση, καταφέρει κάθες άνθρωπος, στον ανθρώπο, μέσα στις ιδιαιτερότητές του, να γίνει ακριβή θέση όπου θα μπορέσει να καλύτερα και να δώσει το καλύτερο στον ανθρώπο του. Αν επιτευχθεί αυτή η ατομική ανάπτυξη, αυτός ο άνθρωπος μαγικά έχει στωθεί σ' εκείνο το μεγάλο σύνολο που ονομάζουμε Σύμπαν.

Η ιστορία

Κάνοντας ένα πέρασμα από την ιστορία, θα θυμούμε, για παράδειγμα, την αρχαία Κίνα, λαό τόσο παλιό, με χιλιόχρονο παρελθόν. Στην Κίνα, από αρνημόνευτες υπήρξε μια ιδιαίτερη ανάπτυξη της αρχές και, χωρίς να αναφερθώ στις αρχές, θα αναφέρω δύο μεγάλους φιλοσόφους και μάγους που θεωρούνται στις διδασκαλίες τους το γνώση τους.

Ο ένας ήταν ο Κομφούκιος και ο άλλος ο Τσε. Ο Κομφούκιος είναι το πρώτο Μαγείας, του τελεουργικού, της τάξης, οργάνωσης. Όλα πρέπει να είναι στη θέση και στο σωστό μέτρο. Ο Κομφούκιος

είναι η ενσαρκωμένη τελετή. Γι' αυτόν κάθε πράξη του ανθρώπου, κάθε πράξη της ζωής, είναι μια τελετή που ο άνθρωπος προσφέρει στους θεούς. Ετσι, δεν μπορεί τίποτε να είναι εκτός τόπου, τίποτε δεν μπορεί να είναι εκτός θέσης. Όλα έχουν ένα "γιατί", ένα λόγο ύπαρξης. Ο Κομφούκιος μάς μιλά, λοιπόν, για τη Μαγεία της ένωσης και για τη Μαγεία της τελετής.

Ο άλλος μεγάλος σοφός, ο Λάο Τσε, βασίζοταν στη Μαγεία του "Tao". Το "Tao" είναι ο δρόμος, είναι η ατραπός. Δεν είναι μια φυσική ατραπός. Υπάρχει μία μόνη φράση του Λάο-Τσε που το συνοψίζει: "η

Για τη Μαγεία, το νόημα της ζωής είναι εξέλιξη, ανάπτυξη. Είναι συνεχής υπέρβαση, είναι να καταφέρει κάθε άνθρωπο, στο μέτρο του, μέγα στις ιδιαιτερότητές του, να βρει την ακριβή θέση όπου θα μπορέσει να καλύτερα και να δώσει το καλύτερο

ατραπός είναι η ατραπός και κάτι παραπάνω". Τι είναι αυτό το "κάτι παραπάνω": Είναι τόσο απλό όπως εκείνος που διαβαίνει την ατραπό, επειδή δεν υπάρχει ατραπός χωρίς διαβάτη. Η ατραπός προκύπτει κάτω από τα πόδια εκείνου που την περπατά και τότε γεννιέται η Μαγεία, μια Μαγεία εξέλιξης, μια Μαγεία ανάπτυξης.

Αν φύγουμε από την Κίνα και

διεισδύσουμε στην Ινδία, πόση Μαγεία και πόση σοφία δε θα βρούμε; Στις διάσημες Βέδες της και κυρίως στη "Ριγκ-Βέδα" -την παλιότερη από όλες- συμπεριλαμβάνονται τελετές για να τελεστούν στη Φωτιά σαν Πρώτη Αρχή, σαν Σπινθήρας, σαν Φως που ανοίγει πέρασμα στο σκοτάδι. Αυτός ο πρώτος Θεός δεν έχει ούτε μορφή ούτε όνομα, και δεν έχει τη δυνατότητα να γίνει αντιληπτός από τον ανθρώπινο νου, αλλά όμως είναι το Πρώτο Φως που φώτισε τον εκδηλωμένο κόσμο.

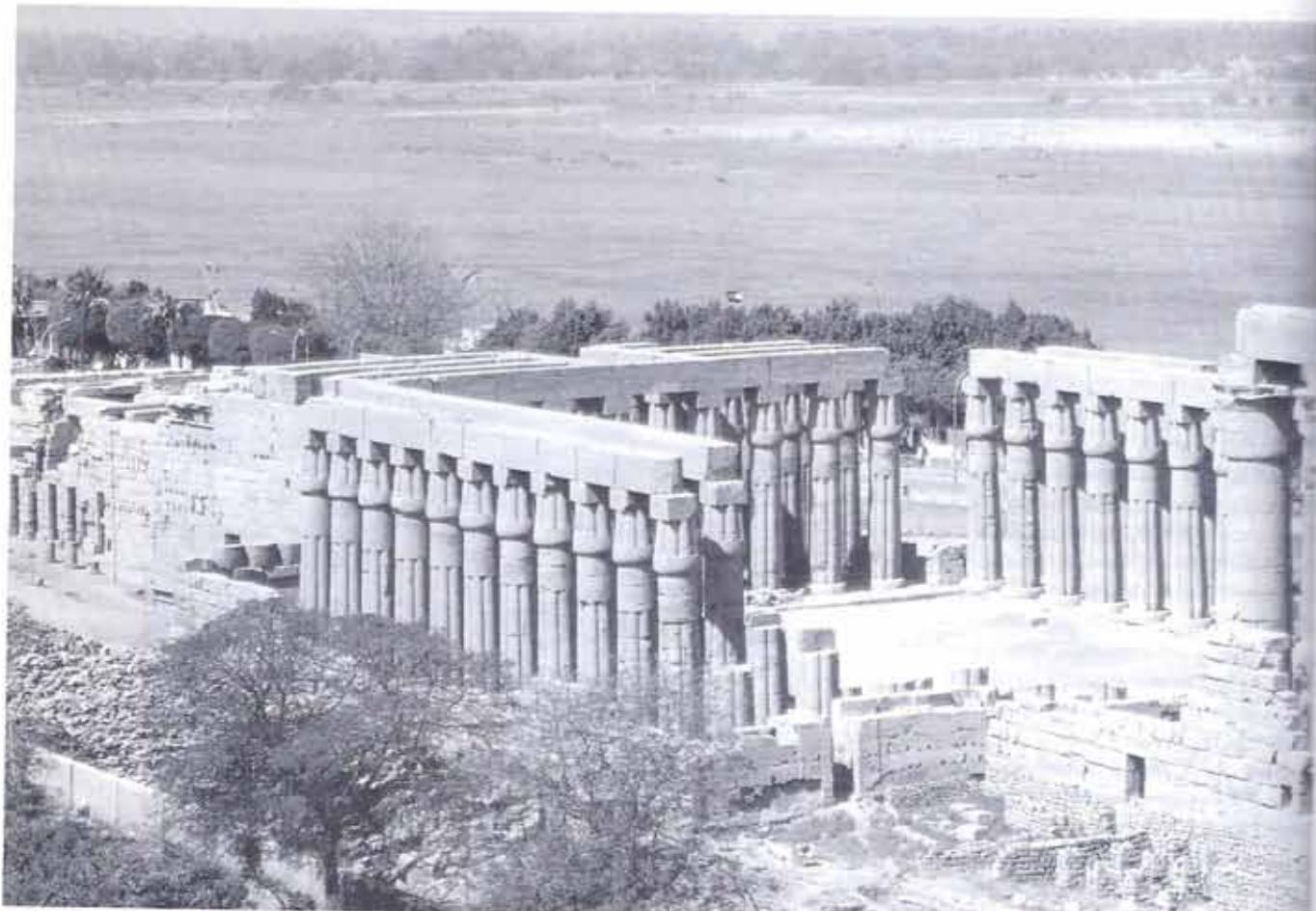
Στην Ινδία, μια θρησκεία σε όλους γνωστή, ο Βούδισμός, εμπεριέχει τη δική της Μαγεία. Ο Βούδας μίλησε για ένα Μεγάλο Τροχό, για τον Τροχό που η Πρώτη Πράξη του ανθρώπου έθεσε σε κίνηση, αλλά που θα πάψει να κινείται όταν ο Ανθρωπος μάθει το μυστικό της δράσης. Τι συνεπάγεται αυτό; Ότι όλες οι ανθρώπινες πράξεις είναι αλυσοδεμένες, υπακούουν σε μια αιτία και προκαλούν ένα αποτέλεσμα. Συνεπώς, όλες οι ανθρώπινες πράξεις, στην αλληλουχία τους, θέτουν σε κίνηση αυτόν τον τροχό που ο Βούδας ονόμασε "Τροχό του Νόμου", όπου κάθε πράξη προέρχεται από μια άλλη προηγούμενη και πηγαίνει προς άλλη που είναι μεταγενέστερη, όπου δεν υπάρχει τίποτε

χωρισμένο.

Εδώ η Μαγεία βρίσκεται -όπως εξηγούσαν οι μαθητές του και όπως ο Βούδας εξήγησε σ' αυτούς- στο να μπορέσει κανείς να σταματήσει κάποτε αυτόν τον Τροχό. Να τον σταματήσει με απλό τρόπο: μαθαίνοντας το μυστικό της δράσης, μαθαίνοντας ότι η δράση γίνεται από καθήκον, όχι για ανταμοιβή. Η ανταμοιβή μπορεί να έρθει ή όχι και, λογικά, θα ιρθεί. Άλλα δεν είναι η ανταμοιβή αυτή που πρέπει να απασχολεί τον ανθρώπο.

'Όσο υπάρχει πόθος για ανταμοιβή, ο Τροχός συνεχίζει να κινείται και όσο κινείται ο άνθρωπος συνεχίζει να αγωνίζεται, να υποφέρει, να παθαίνει και να αγχώνεται.

Ο Βούδας δίδαξε ότι υπάρχει μια Μαγεία στην Ανθρώπινη αλυσίδα. Όλοι οι άνθρωποι αποτελούμε μια τεράστια αλυσίδα και σ' αυτήν την αλυσίδα, κάθε άνθρωπος είναι έντονα ενωμένος μ' εκείνον που είναι πιο ψηλό και μ' εκείνον που είναι ένα βήμα πιο κάτω. Αυτό δε σημαίνει ότι υπάρχουν ανισότητες -έτσι όπως σήμερα τις εννοούμε όσον αφορά κοινωνικές ανισότητες. Σημαίνε ότι κάθε άνθρωπος έχει ένα Δάσκαλο με τον οποίο πρέπει να ενωθεί προς τα πάνω και έχει ένα μαθητή τον οποίο μπορεί

εκείνος από τον οποίο γεννιέται ο Ζωροάστρης, που αργότερα μεταδίδει τα έθιμα του στους Μήδους και τους Πέρσες. Είναι οι αρχαίοι "Μάγς" των οποίων το όνομα μοιάζει τόσο πολύ με τη λέξη "Μαγεία". Είχαν μια ειδική λατρεία στον Ήλιο, που δυστυχώς δεν ερμηνεύεται σωστά, επειδή οι αρχαίοι Μάγς πάντα ξεκαθάριζαν ότι οι ίδιοι δε λατρεύουν το φυσικό ήλιο -που επιπλέον δίνει φως και ζέστη- αλλά έναν Κεντρικό Ήλιο, έναν Ήλιο Αλήθειας και Δικαιοσύνης που βρίσκεται ποι πέρα από το σώμα του Ήλιου.

Οι Μάγς εξηγούσαν ότι αν εμείς, που είμαστε τόσο μικροί, έχουμε ένα σώμα που είναι υλικό και που χρησιμεύει για να καλύψουμε μια ψυχή που είναι βαθιά και μεγάλη, πώς είναι δυνατό ο Ήλιος, που είναι μεγαλύτερος και φωτεινότερος από μας, να μην έχει μια ψυχή πίσω από το σώμα που μάς φωτίζει: Λάτρευαν, λοιπόν, την Ψυχή του Ήλιου, αν και το σώμα του δίνει φως και ζέστη. Λατρεύοντας τον Ήλιο, λάτρεψαν τη Φωτιά, τον κεραυνό, το φως και όλα εκείνα που σήμαιναν το χειρισμό του φωτός της.

'Όλοι οι άνθρωποι αποτελούμε μια τεράστια αλυσίδα και σ' αυτήν την αλυσίδα, κάθε άνθρωπος είναι έντονα ενωμένος μ' εκείνον που είναι πιο ψηλά και μ' εκείνον που είναι ένα βήμα πιο κάτω.'

ζέστης, της φωτιάς, του ηλεκτρισμού. Πίστευαν ότι σ' αυτό το στοιχείο, στο στοιχείο Φωτιά, υπήρχε η βαθύτερη Μαγεία, που μετά ανέβαινε προς τα άλλα τρία στοιχεία: τον Αέρα, το Νερό, τη Γη, μέχρι που, στο τέλος, στη Γη, έμενε στα χέρια των ανθρώπων, λίγο επισκιασμένη και φτωχή, αλλά Φωτιά.

Και πώς είναι δυνατό να μη μιλήσουμε για την Ελλάδα; Αν έπρεπε να συνοψίσουμε τη Μαγεία της Ελλάδας σε μια μόνο λέξη, αυτή η λέξη θα ήταν "Ομορφιά", "Αρμονία". Υπάρχει σε κάθετι ελληνικό, από την πιο παλιά Αρχαιότητα μέχρι την Ελληνιστική εποχή, ένα αίσθημα Ομορφιάς και Αρμονίας, που δε φαίνεται μόνο στη μορφή. Ο ίδιος ο άνθρωπος επιδιώκει την Ομορφιά και την

να μην αναφερθούμε -έστω πολύ σ' αυτήν που ονομάζουμε συνήθως: Μαγείας. Το όνομα της Αιγύπτου μαγικό. Αυτό το όνομα δεν είναι το Οι Αιγύπτιοι ονόμαζαν "Κερ" τη Έπειτα οι Έλληνες την ονόμασαν που σημαίνει κρυμμένη, μυστική, δῆς.

Αιγύπτιο όλα είναι μαγικά. Η επιτυχάνει τη σύντηξη του σμου στο Μικρόκοσμο. Η Αιγύπτος όλα τα θαύματα του Ουρανού στη Γη, με τέτοιο τρόπο, που ακόμα και ο κάκος καταμερισμός της, η διάρεσή κομούς με τα ονόματά τους, η του Νείλου, όλα υπακούουν σ' ένα και μια διαδρομή που είναι διασμένη στον Ουρανό.

Ο Νείλος, ο ποταμός που ο Ηρόδοτος έπειτα το Δάρο της Αιγύπτου, δεν ήταν ονόμας. Υπήρχε ένας Ουράνιος Νείλος ονόμας γήινος Νείλος. Αν τα νερά κοιλάνε κοιλάνε επίσης κάτω. Αν δονεί ο πόνος πάνω, ο κόσμος και κάτω δονεί. Τόσο που μια από τις πιο διάσημες ερμητικές αλίες μας υπενθυμίζει: "Οπως είναι έστι και κάτω".

Η Αιγύπτιος καταφέρνει να πλάσει αυτή τη ζωή, όχι μόνο στους θεούς της, άπειρα μυστηριώδεις, αλλά και στην ιατρική, ταν καταμερισμό των ανθρώπων την εργασία. Δεν υπάρχει καμιά στηρίτητα που να μην είναι μαγική. Που κωπηλατούν έχουν το μαγικό αρρώδι τους, που κάνει τα κουπιά να ουνται πιο εύκολα. Αυτοί που σπέρνουν ένα μαγικό τραγούδι που κάνει το πόρο να μεγαλώνει πιο εύκολα. Αυτοί που θαουν την πέτρα έχουν το μαγικό τραγούδι για να κοπεί η πέτρα στο σωστό σημείο.

Δεν υπάρχουν τυχαίες γιορτές. Η άνοιξη το ρυθμό της, το καλοκαίρι το δικό του χρώμα και ο χειμώνας και το φθινόπωρο. Ο Αιγύπτιος έμαθε τη Μαγεία που λέει ότι το σπίτι του, εκείνο όπου ζει, μπορεί να είναι μεγάρο και φτωχό, μπορεί να είναι από λάσπη και σάχυρο, αλλά το Σπίτι όπου ζουν οι θεοί του είναι δυνατό, αντέχει τις επιθέσεις και τις θυλλές. Ακόμα και σήμερα θαυμάζουμε τις πυραμίδες τους και συνεχίζουμε να αναρωτιόμαστε πώς τοποθετήθηκαν οι τεράστιοι ογκόλιθοι τους. Υπάρχουν διάφορες υποθέσεις, ποικίλες μελέτες σχετικά με το θέμα, αλλά υπάρχει κάτι βέβαιο και αμετακίνητο: οι πυραμίδες κτίστηκαν από τη Μαγεία ενός λαού που έμαθε να υπερβαίνει το χρόνο.

Άλλος ένας πολύ αρχαίος λαός είναι

Αρμονία, επειδή αυτός που αναζητά, προσπαθεί να ψάξει όχι μόνο στη μορφή, αλλά και σ' αυτά που είναι πέρα από τη μορφή.

Από πολύ αρχαίες εποχές, υπάρχει ένας μύθος που μιλά για τη Μαγεία του ανθρώπου. Είναι ο μύθος του Προμηθέα. Ο Προμηθέας που εμφανίζεται στον Όλυμπο και κλέβει τη Φωτιά των θεών για να τη δώσει στους ανθρώπους, ώστε να μπορέσουν και αυτοί να έχουν "κατανόση".

Αυτό είναι ένα από τα κλειδιά του μύθου που φτάνει σε μια από τις πιο σοβαρές μαγείες. Ο ανθρωπός είναι αποκοιμισμένος,

αλυσοδεμένος στον Καύκασο. Άλλα αυτή η πράξη ικανοποιεί τη γενναιοδωρία του Προμηθέα, επειδή οι άνθρωποι πρέπει να καταφέρουν να μοιραστούν το θρόνο των θεών.

Υπάρχει περισσότερη Μαγεία στην Ελλάδα, μέσα στο μυστικισμό του Ορφέα και της Επτάχορδης Λύρας. Η επτάχορδη λύρα δεν είναι μόνο ένα μουσικό όργανο. Είναι ο ανθρωποςκαί οι εφτά φορείς του, ο ανθρωπός και τα εφτά σώματά του. Είναι ο Ανθρωπός και το μαγικό του "7", ο οποίος μαθαίνει να τεντώνει καθεμιά από τις χορδές του στη διάρκεια της εξέλιξής του. Μαθαίνει να παράγει τον έναν ήχο μετά τον άλλο, μέχρι που στο τέλος, στην Κορφή του Είναι του, καταφέρνει την Επτάδα, τη Μαγική Λύρα, την Ομορφιά, τον τέλειο Ήχο και Χρώμα.

Η Μαγεία της Ελλάδας μεταδίδεται στη Ρώμη και έτσι, όπως συνόψισα την ελληνική Μαγεία με τη λέξη Ομορφιά, θα συνοψίσω τη ρωμαϊκή Μαγεία με άλλη λέξη: "Αρετή".

Αρετή, από την ίδια ρίζα με την λέξη "άρρεν", "Αρης". Και για τη Ρώμη, να είναι κανείς άνδρας δεν σημαίνει μόνο να φορά τήβενο, αλλά κατ' ουσία σήμαινε να είναι ενάρετος, ευγενής, καθαρός, απόλυτος κυριαρχος της κάθε πράξης του, υπεύθυνος για την κάθε πράξη του.

Γ' αυτό η Ρώμη έπλασε τη Μαγεία της στο Ναό της Βέστα, στη Φωτιά που ποτέ δεν πρέπει να σβήσει. Γ' αυτό η Ρώμη θεμελίωσε τη Μαγεία της στην οικογένεια, στις παρθένες, στις μητέρες, σε εκείνες τις "ματρόνες" που ήταν η δόξα της εστίας, του πατέρα τους, του συζύγου τους και των παιδιών τους, επειδή κατάφεραν να διατηρήσουν την αγνότητα, την αρετή. Επειδή κατάφεραν να διατηρήσουν τη Φωτιά ώστε να μη σβήνει ποτέ.

Επίσης στην προκολομβιανή Αμερική, μερικές φορές άγνωστη και με λίγη εμβάθυνση, υπήρξαν Μαγεία και μάγοι. Σε τέτοιο βαθμό που οι πρώτοι Ισπανοί που κατέφτασαν, ένιωσαν αιχμάλωτοι και κατακτημένοι από αυτά που είδαν, νιώθοντας μία παράξενη αίσθηση και μία βαθιά δύναμη.

Η Μαγεία τους μας επιτρέπει να τη συγκρίνουμε με εκείνες της Αιγύπτου, της Ελλάδας, της Ρώμης, του Ζωροαστρισμού και της Κίνας. Η Μαγεία τους τους κάνει να υψώνουν πυραμίδες, ανακαλύπτοντας μια ακόμη φορά τη μαγική σημασία που υπάρχει μεταξύ του τετραγώνου που στηρίζεται πάνω στη γη, τις τριγωνικές έδρες που υψώνονται σαν φλόγες φωτιάς και την κορυφή, το ανώτατο σημείο εξέλιξης.

Και ο Μεσογειακός Κόσμος είχε Μαγεία. Πόσες φορές διαβάσαμε για τους δρυΐδες και

φοβισμένος, χωρίς γνώση. Ο ανθρωπός νιώθει φτωχός, ανήμπορος, θλιμμένος μέχρι που ο Προμηθέας, που συμβολίζει τους Γονείς της Ανθρωπότητας, κατεβαίνει, φέρνει τη Φωτιά, ανέβει στον ανθρωπό τη συνειδητή ζωή. Ριψοκινδυνεύει μπροστά στους ίδιους τους θεούς για την πράξη που μόλις έκανε και που θα πρέπει να πληρώσει.

παιθρίους ναούς τους! Οι δρυΐδες
δεν ήταν παρά κληρονόμοι και κάτοχοι
σπουδαίας Μαγείας, εκείνης που έπλασε τα
ντολμέν, τις όρθιες πέτρες που ακόμα
προκαλούν ερωτήματα.

Και αν μπορούσαμε να μιλήσουμε για τη
μαγεία, θα είχαμε και άλλα θέματα για τη
Μαγεία των πραγματώσεων του

Αν αναφερόμασταν στις παραβολές του
ποστού, πόση Μαγεία δε θα βρίσκαμε μέσα
Υπάρχει ένας θαυμάσιος κρυμμένος
μετασήμος που αποκαλύπτεται στα μάτια
που τον καταλαβαίνει και που κρύβεται
από τη μορφή ενός απλού παραμυθιού
που δεν μπορεί να διεισδύσει πιο
από τη φλούδα, αλλά που δε βλάπτει
τους μεν ούτε τους δε. Ο καθένας
από αυτές δια μπορεί και το καλύτερο
εαυτό του. Μήπως δεν υπάρχει
στο Χριστό και τους "μαθητές"
εκείνα τα ψάρια που τον ακολουθούν
μήκος του Ποταμού της Ζωής και που
πάντα στις Διδασκαλίες του;

• Μαγεία σήμερα

Σ' αυτή τη σύνοψη θέλησα να επισημάνω
πάντα υπήρχε η Μαγεία και ότι δεν λείπει
από μας. Μόνο που η "Μαγεία" μας
υπάρχει μερικές φορές δεισιδαιμονία.

Θέλω επίσης να επισημάνω ότι η Μαγεία,
την εννόησαν όλοι οι άνθρωποι και εγώ
εκριμένα, δεν είναι αντιφυσική, ούτε
φυσική, αλλά εντελώς φυσική. Κι αυτό,
δεν υπάρχει τίποτε στη Φύση που να
είναι αντιφυσικό, ούτε υπερφυσικό.

Υπάρχουν πράγματα που γνωρίζουμε
τέρα από κάποια άλλα και πράγματα που
ζουμε λιγότερο. Πράγματα που είναι
τά και μάς φαίνονται φυσικά και
πάτα που είναι πιο μακρινά επειδή
τούν χρόνο και κόπο και, σήμερα, μας
ονται υπερφυσικά.

Η Μαγεία είναι ανθρώπινη και βρίσκεται
καρδιά όλων των ανθρώπων. Άλλα, όπως
υιδαίνει και με πολλές άλλες έννοιες,
είναι να της δώσουμε καινούρια ζωή.
καινούρια αξία. Πώς της δίνουμε ζωή;

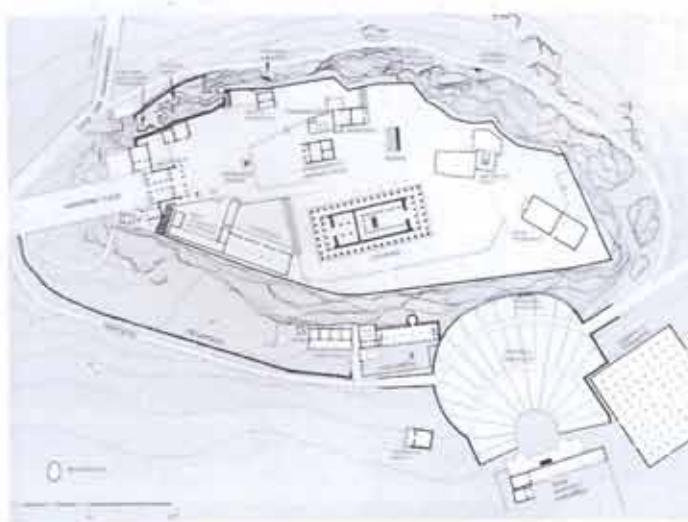
Με τον ίδιο τρόπο που δίνουμε ζωή σε
αν, δίνουμε ζωή σε μια έννοια. Στην
μα της Μαγείας δίνουμε ζωή δίνοντάς της
ερευνώντας πάλι, ξαναμελετώντας,
πατρέφοντας σ' αυτό το παρελθόν που δεν
ένο, αλλά δικό μας, το παρελθόν της
ανθρωπότητας.

Είναι πιθανό, όπως πάντα έλεγαν οι
μαγεία, να υπάρχουν πολλά σκαλοπάτια,
πάλλες μορφές Μαγείας: από την πιο απλή,
μέχρι την περίπλοκη, εκείνη της γνώσης του

**Είναι στο χέρι μας να γίνουμε μάγοι,
σοφοί, με δυο λόγια, άνθρωποι με
συνείδηση.**

Σύμπαντος, των Νόμων του, των μυστηριωδών
γιατί του. Ολη αυτή η Μαγεία μας ανήκει.
Είναι στο χέρι μας να γίνουμε μάγοι, σοφοί,
με δυο λόγια, άνθρωποι με συνείδηση.

ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΙΑ Η ΠΥΡΟΒΑΣΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΒΑΚΧΩΝ

Φρίντα Θεοδωρίδου

Τα Αναστενάρια είναι ένα έθιμο της Θράκης που επιβίωσε μέχρι τις μέρες μας και ξεχωρίζει ανάμεσα σε άλλα έθιμα, κυρίως εξαιτίας του μυστηρίου της ακαΐας.

Κάθε χρόνο, στις 21 Μαΐου, γιορτή του Αγίου Κωνσταντίνου και της Αγίας Ελένης, οι σύγχρονοι “Βάκχοι - χριστιανοί”, όπως τους ονομάζει η Κατερίνα Κακούρη, ξαναζουν τη μαγεία της έκστασης και του Μυστηρίου.

ΤΑ ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΙΑ ΚΑΙ Ο ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ

Μέσα στον ευρύτερο αναστενάρικο κύκλο ανήκουν τα Αναστενάρια, που ορίζουν το τέλος της άνοιξης, αλλά και το μαγικο-θρησκευτικό δρώμενο “Καλόγερος”, που τελείται στο τέλος του Χειμώνα, την Τυρινή Δευτέρα. Και τα δύο έθιμα έχουν χαρακτηριστεί “Διονυσιακά” από όλους σκεδόν τους ερευνητές που τα έχουν μελετήσει.

Στο έργο του ερευνητή Α. Χουρμουζίδη “Περί των Αναστεναρίων και άλλων τινων παραδόξων εθίμων και προλήψεων”, Κων/λη 1873, δίνεται για πρώτη φορά η περιγραφή των δύο εθίμων.

Το δυό έθιμα ξεκίνησαν από το χωριό της ανατολικής Θράκης, που υπήρξε πλέον κέντρο των Αναστενάρηδων. Σουρμουζιάδης γράφει ότι ο αναστενάρης του χωριού αυτού είναι μεταναστευτικός και τοις επιταγαίς των άλλων χωρίων Αναστενάρια είναι" ενώ το Κονάκι του είναι "πάντων των" (έργο αναφ. σ. 153-154)

Μετά το βιαίο εκπατρισμό των Κωστιανών το δύο έθιμα χάνονται για πολλά χρόνια. Η Κατερίνα Κακούρη ανακαλύπτει τη θώση και των δύο εθίμων στην Αγία Σερρών, όπου είχαν φτάσει Κωστιανοί μεταναστευτικοί. Είχαν εγκατασταθεί επίσης στο ορεινό Θεσσαλονίκης, όπου τελούνται τα έθιμα.

Στη Μελίκη Ημαθίας συναντούμε την θώση και των δύο εθίμων, ενώ στην μεταναστευτική Δράμας τελείται μόνο το έθιμο του Καλόγερου.

Ο Λ. Δρανδάκης αναφέρει ότι όταν οι αναστενάρηδες εγκαταστάθηκαν αρχικά στη Μελίκη δεν ομολογούσαν την ιδιότητη τους για πολλά χρόνια και γι' αυτό οι απρώσεις στο κονάκι γίνονταν κρυψά, οι οποίες γίνονταν τη νύχτα από σπίτι σε σπίτι με πυροβασία γινόταν μυστικά στο κονάκι τούκο κλειστό αναστενάρικο κύκλο.

■ ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΙΑ

Οι περισσότεροι ερευνητές υποστηρίζουν ότι τη λεπτομέρεια των Αναστεναρίων είναι η θώση του ευετηρικού χαρακτήρα της μεταναστικής λατρείας, δηλαδή είναι η μετελεσματική τελετουργία που υποστοιποίει, εξαγνίζει και προστατεύει. Την θώση οι Αναστενάρηδες πατούν πάνω στα μέλινα με γυμνά πόδια ψιθυρίζουν: "στάχτ' το γέν', στάχτ' να γέν'". Μάλιστα την τρίτη ημέρα της τέλεσης του εθίμου, οι αναστενάρηδες "ζώνουν" με κυκλικό χορό το σαδρόμι, "για φύλαξη από κακό" ή "σαρκανία". Οι Αναστενάρηδες άλλωστε ήταν Κωστί οι "καθάρται" και "τελεσταί". Ζητούσαν τα όνειρα, θεράπευαν τις στιες, ξόρκιζαν την επιζωτοκία ή τους μαρτυρικούς με τις ιερές εικόνες και έφερναν την ζροχή.

Έχει υποστηριχθεί ακόμα ότι υπάρχουν εθίμα αυτό τελετουργικά στοιχεία που υπάγονται στις "τελετές μαρτυρίας" από τον ένα ρόλο σε άλλον, με μαρτυρεί και ο Χουρμουζιάδης, για το νεοφύτιστο που οφείλει να ακθεί στους αναστενάρηδες από τον αναστενάρη και να γίνει παραδεκτός και στός στην αδελφότητα.

Ο Γρ. Γκιζέλης στο άρθρο του "Τ"

Αναστενάρια και τα ερμηνευτικά τους προβλήματα", μεταξύ άλλων, αναφέρει και τις αλλοιώσεις των τελετουργικών στοιχείων, οι οποίες πολλές φορές υπήρχαν αποτέλεσμα των πιέσεων που ασκεί άμεσα η εκκλησία στους αναστενάρηδες και έμμεσα τα κρατικά όργανα για την κατάργηση της πυροβασίας με εικόνες.

Οι περισσότεροι ερευνητές υποστηρίζουν ότι η τελετουργία των Αναστεναρίων είναι επιβίωση του ευετηρικού χαρακτήρα της Διονυσιακής λατρείας, δηλαδή είναι "αποτελεσματική τελετουργία" που γονιμοποιεί, εξαγνίζει και προστατεύει.

Η Κατερίνα Κακούρη είναι αυτή που μέσα από το έργο της "Διονυσιακά" έδωσε μια ζωντανή περιγραφή των Αναστεναρίων, αλλά και εξηγήσεις πολύ βαθιές, που ανάγουν το έθιμο σ' ένα πολύ μακρινό παρελθόν.

Στον πρόλογο αυτού του έργου λέει ότι οι Θράκες "Βάικοι-χριστιανοί" διατηρούν ακόμη την πανάρχαια ιερή βακχεία. Ομως είναι αμφίβολο αν θα κατορθώσουν να διατηρήσουν για πολύ ακόμα αυτήν την προγονική κληρονομιά στα προηγμένα χωριά της νέας μακεδονικής πατρίδας τους. Γι' αυτόν το λόγο η συγγραφέας θέλησε μέσα από τις επιτόπιες έρευνες και φωτογραφίες,

την αυτοψία, να διασώσει πιθανά τεκμήρια του αρχαιου διονυσιασμού στην ύστατη αναλαμπή τους.

ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Οι Αναστενάρηδες είχαν παλαιότερα μεγάλα υπαίθρια ιδιωτικά ιερά, τα Αγιάσματα (από τις πηγές αγιασμένου νερού που ανάβλυζαν μέσα εκεί). Τα Αγιάσματα αντιστοιχούν με τα Ιερά Άλση της Αρχαιότητας. Σήμερα τα Αγιάσματα είναι χώροι πολύ περιορισμένης έκτασης. Μέσα

οι Θράκες "Βάκχοι-χριστιανοί" διατηρούν ακόμη την πανάρχαια ιερή βακχεία. Ομως είναι αμφίβολο αν θα κατορθώσουν να διατηρήσουν για πολύ ακόμα αυτήν την προγονική κληρονομιά στα προηγμένα χωριά της νέας μακεδονικής πατρίδας τους.

εκεί υπάρχουν κλειστά ιερά, τα Κονάκια, όπου φυλάγονται τα ιερά λατρευτικά αντικείμενα ολόκληρο το χρόνο.

Υπάρχουν λοιπόν οι "Χάρες", τα ιδιότυπα εικονίσματα με τα κουδουνάκια, που ο ήχος τους έχει αποτρεπτικό σκοπό. Είναι οι εικόνες των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης και σύμφωνα με περιγραφές παλιών Αναστενάρηδων, στις παλιές απεικονίσεις η Αγία Ελένη είχε μια χορευτική στάση, που δεν βλέπουμε στα σημερινά αντίγραφα των εικόνων. Ισως γιατί, όπως λέει ο Χουρμουζάδης, "εις τας εικόνας αυτάς, ώσπερ είδωλα τινά λατρευομένας... και ο

πέλεκυς βαρύς κατ' αυτών επέπεσεν και εις την πυρ παρεδόθησαν". "Ιερά Εξέταση" λοιπόν

Οι Χάρες έχουν και "ιερούς κόμπους", που σχηματίζονται με μαντήλια, τα "αμανέτια", για να "κομποδένεται το κακό". Ακόμα καλύπτονται με "ποδιές", όπως γινόταν και στις αρχαίες διονυσιακές μυσταγωγίες, κατά τις οποίες τα ιερά αντικείμενα και οι μυούμενοι καλύπτονταν με υφάσματα.

Ομως ο Κλήρος αποφάσισε να τοποθετηθούν οι εικόνες μέσα στους ναούς σε χωριστά μέρη, στερώντας τις έτσι από τους Αναστενάρηδες και το Κονάκι. Η Βυζαντινόλογος Α. Χατζηνικολάου αναφέρει έναν αυτοσχέδιο θρήνο του Αρχιαναστενάρη Γιαβάση:

"Γιατί μας πήρανε τα εικονίσματά μας; Το Πνεύμα του Θεού είναι απεριόριστο. Η Δύναμη δεν πιάνεται, δεν είναι ύλη... Ο Κωνσταντίνος όταν ήθελε να πει το μυστικό του πολέμου, μάζεψε την Δωδεκάδα του στο Κονάκι κι όχι στην εκκλησία.

Δικά μας πράγματα Παππούδικα, που τα φέραμε από τόση σκλαβιά. Γιατί να μας τα πάρουν;"

Όταν λοιπόν "έχει αιχμάλωτους τους Αγίους η εκκλησιά", στο Κονάκι φυλάγεται μόνο το άδειο εικονοστάσι με τα κόκκινα αμανέτια. Αυτά είναι μαντήλια δύναμης και από Αναστενάρηδες τα κρατούν σε καθορισμένες φάσεις: στον πυροβατικό χορό τους, στις πομπικές πορείες (τους αγερμούς), στο μάζεμα των χρημάτων για την αγορά του ζώου που θα θυσιαστεί και στις απελατικές ιεροπραξίες για την αποτροπή επιδημίας ή επιζωτοκίας.

Μέσα στο Κονάκι φυλάγονται όλο το χρόνο και τα μουσικά όργανα: η λύρα, ο άσκαυλος (γκάιντα) και το ιερό και μεγάλο τύμπανο των Παππούδων, που όπως λένε οι Αναστενάρηδες, ηχεί μόνο του, "νοιώθοντας την αόρατη παρουσία του άγιου".

Τέλος, μέσα στο Κονάκι φυλάγεται ο ιερός πέλεκυς, το μαχαίρι και η σανίδα για την τελετουργική ζωοθυσία.

• ΤΕΛΕΤΗ

Ο προετοιμασίες των Αναστενάριών μήνες πριν: στις 27 Οκτωβρίου οι αγέρμοι για να συγκεντρωθούν στα αμανέτια τα χρήματα για την αγορά ερού θύματος. Η μέρα αυτή ονομάζεται "φα του Σκλάβου", μια ονομασία που έρχεται από τα κατ' Αγρούς Διονύσια της Αρκαδίτητας.

Στις 18 Ιανουαρίου αγοράζουν το "υπάδι", το ζώο που θα θυσιαστεί. Προτιμούν τον ταύρο, που συνδέεται με τις πραδίες ηλιακές λατρείες του Θεού Μίθρα και του Διόνυσου. Ο Ορφικός μύθος λέει ότι πάντα οι Τιτάνες προσπάθησαν να πιάσουν το Διόνυσο για να τον σκοτώσουν, το μικρό παιδί πριν μορφές διάφορων ζώων για να ξεφύγει: μπαμφιέστηκε σε λιοντάρι, τίγρη, ίππο και τέλος πήρε τη μορφή του ταύρου τον οποίον οι Τιτάνες και τον διαμέλισαν. Έπειτα συνηθίζεται να θυσιάζουν ένα μαύρο ιδρό, σύμβολο κι αυτό του Θεού Διόνυσου.

Λένε όμως ότι παλιότερα θυσίαζαν ένα άλαφι. "Μόνο του το ελάφι κατέβαινε από τα βουνά για να το σφάξουν στον Άγιο. Μια προνάρθρωποι παράβλεψαν οι άνθρωποι και δεν το άφησαν να ξαποστάσει το ζώο, κι από τότε δε ματαφάνηκε ελάφι στην αναστενάρικη παρέλαση", διηγήθηκαν στην Κ. Κακούρη οι Αναστενάρηδες.

Αρκικά η τέλεση του εθίμου διαρκούσε πολλές ημέρες, ενώ οι σύγχρονες επιβιώσεις περιορίζονται στις 3 ημέρες. Την παραμονή της γιορτής του Κωνσταντίνου και Ελένης οι Αναστενάρηδες παρατρώνονται μέσα στο κονάκι, για να μαστιφαστούν με την Αγρυπνία. Η Κ. Κακούρη περιγράφει την Αγρυπνία που παρακολούθησε. Λέει ότι μέσα σε παλαιότερα κατανυκτική, με το μπικάδι μπροστά, στο εκνοοστάσι, στο φως των κεριών και με το φωμά του λιβανιού, ακουγόταν μόνο ο ήχος του τυμπάνου. Κατά διαστήματα, όμως "έπιανε ο άγιος" φώναζε "Εχ!...Ιχ!..." και με το εικόνισμα στα χόρευε εκστατικά τον ιερό χορό.

Την επομένη, μετά από το σχόλασμα της εκκλησίας γίνεται η δημόσια θυσία του εκκλησιασμένου ζώου. Η θυσία παλιότερα στον περίβολο της εκκλησίας και με τη μέση του μπικαδιού ράντιζαν τα θεμέλια. Σήμερα γίνεται σε άλλο χώρο, όπου μεταφερθεί και τα εικονίσματα, μέσα "άκκο των Προσφορών".

Ακολουθεί κυκλωτικός χορός. Το μα ανάβει η μεγάλη φωτιά, ενώ οι Αναστενάρηδες περιφέρονται περάσια με τις εικόνες για να τα παρουσιάσουν.

Η πυροβασία της 21ης Μαΐου γίνεται δημόσια, ενώ της τελευταίς ημέρας, στις 23 Μαΐου, γίνεται σε στενότερο κύκλο συνεορταστών. Το άναμμα της ιεράς πυράς το αναλαμβάνουν μύστες που έχουν αυτό το προνόμιο κληρονομικά. Οταν σχηματιστεί παχειά ανθρακιά έρχονται σε πομπή οι Αναστενάρηδες και χορεύουν γύρω της.

- Αναψε κόσμε τη φωτιά, να μπει ο Κωνσταντίνος.

Ο Άγιος "δείχνει το δρόμο" κι οι μύστες κρατώντας τις κωδωνοστολισμένες εικόνες ή τα ιερά αμανέτια μπαίνουν στ' αναμμένα κάρβουνα και χορεύουν.

- Στάχτ' να γέν... Στάχτ' να γέν... Στάχτ' να γέν...

Με τα γυμνά τους πόδια οι Αναστενάρηδες σβήνουν τα κάρβουνα και μέσα στη μαύρη στάχτη δεσμεύουν την αρρώστια, την επιζωτοκία, την κακή τύχη.

Πολλές φορές ο εκστασιασμός της πυροβασίας οδηγεί στην ατομική ή ομαδική ιερή ορειβασία, στοιχείο γνωστό από τα Μυστήρια του Διόνυσου. Ο παλιός Αρχιαναστενάρης Γ. Δραγούλης λέει: "Πηγαίνουμε στα βουνά με του Αγιου τη χάρη".

Το πρωί της 23ης Μαΐου, ομάδα Αναστενάρηδων, κρατώντας τις εικόνες κάνει αγερμούς στα σπίτια των Αναστενάρηδων. Οι νοικοκύρηδες τους κερνούν σταφίδα και κρασί. Μετά γίνεται η "ιερή συνεστίαση" στο σπίτι του Αρχιαναστενάρη.

Οι μύστες κάθονται στο στρωσίδι κι αφού απλώσουν το μακρυμάντηλο τρώνε καρπούς

της γής και του μόχθου τους: φασόλια, κρεμμύδια, ξυνόμηλα και ψωμί.

Ακολουθεί η φάση της αποτροπής του κακού, που γίνεται με το "ζώσιμο του σταυροδρομίου" με κυκλικό χορό. Το "ζώσιμο" είναι γνωστή μαγική ιεροπραξία από την Αρχαιότητα.

Μετά το "ζώσιμο του σταυροδρομίου" ξεκινά η τελευταία και κορυφαία πυροβασία.

Στο τέλος χορεύουν τον τελευταίο ομαδικό χορό, τραγουδώντας κατανυκτικά τον

"Μικροκωνσταντίνο", θρακική παραλλαγή του ακριτικού έπους. Μάλιστα ο Κ. Ρωμαίος λέει ότι τα Αναστενάρια ξεκινούν και τερματίζουν με αυτό το τραγούδι, ενώ ενδιάμεσα τραγουδιούνται κι άλλα ακριτικά τραγούδια.

"Ο Κωνσταντίνος ο μικρός, ο Μικροκωνσταντίνος, μικρόν τον είχ' η μάνα ντου, μικρόν τον ραβωνιάζει, μικρόν τον γήρτε μήνυμα να πάγη στο σεφέρι.

Νύχτα σελλώνει τ' άλογο, νύχτα το καλλιβρώνει.

Βάν' ασημένια πέταλα, μαλαματένιες λόθρες, σελλώνει και το βάθιο ντου με δεκατών κολάνια.

Πήδηξε καβαλλίκεψε σαν άξιο παλληκάρι. Σαν Αγιγέωργης φάνηκε, σαν Αγικωνσταντίνος."

Σήμερα η πυροβασία ζει ακόμα και για τους Αναστενάρηδες είναι χρέος, ο γέροντας Δραγούλης έλεγε:

"Πατρογονικό το πάτημα στη φωτιά. Διαθήκ' του Αγιου"!

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΟΛΟΓΙΑ & Η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ

Γ. Α. Πλάνας

**Ιδρυτής & Διευθυντής της Νέας
Ακρόπολης στην Ελλάδα**

Το θρησκευτικό συναίσθημα είναι
ένα χαρακτηριστικό αποκλειστικά
του ανθρώπινου όντος.

Τα ζώα αισθάνονται, συγκινούνται,
πάσμα σκέφτονται, επικοινωνούν και
χρησιμοποιούν κώδικες γλώσσας.
Σ' αυτούς τους τομείς οι διαφορές
με τον άνθρωπο είναι απλώς
ποσοτικές.

Το θρησκευτικό συναίσθημα όμως,
λείπει από τα ζώα και θα
παρούσαμε να πούμε ότι αποτελεί
στοιχείο ποιοτικής διαφοράς
μαζί με την ικανότητα του γέλιου.

* Θρησκευτική ικανότητα βασίζεται
σε μία καθαρά εσωτερική και
πνευματική στάση του ανθρώπου
προς το Απειρο, το Αιώνιο.

Hπρώτη σχεδόν εκδήλωση αυτής της τάσης είναι η ταφή των νεκρών, που υποδηλώνει την πίστη σε μία μεταθανάτια ζωή και στην αιωνιότητα του ειωθερικού. Είναι του ανθρώπου. Η δομή και η λειτουργία του θρησκευτικού φαινομένου βασίζεται στην έννοια του Μύθου, καθώς και στην τέλεση Ιεροτελεστιών και τη θέσπιση της Μύησης. Ωστόσο οι δύο τελευταίες, χωρίς την ύπαρξη του μυθικού και μαγικού στοιχείου, δεν αποτελούν από μόνες τους κύριο γνώρισμα του θρησκευτικού στοιχείου. Σε μερικές κοινωνίες ζώων γίνονται τελετές γαμήλιου και νεκρικού ακόμα τύπου, και μυήσεις, έστω σε πρωτόγονο βαθμό, μεταβιβασης εμπειριών,

όπως στους πιθήκους και σε άλλα ανώτερα θηλαστικά. Επίσης στην ανθρώπινη κοινωνία γίνονται τελετές χωρίς θρησκευτικό περιεχόμενο, όπως η τελετή της απονομής πτυχιών, καθώς και μυήσεις (με την καθαρά εξωτερική έννοια της εκμάθησης μιας τέχνης) στον επαγγελματικό τομέα. Μόνο με την ύπαρξη και την υποταγή στο Μύθο αποκτούν όλα αυτά θρησκευτικό και πνευματικό περιεχόμενο και ουσία.

Ο Μύθος, ως υπόσταση του θρησκευτικού στοιχείου, λειτουργεί στη διάσταση του αιώνιου. Είναι διαχρονικός και έχει καθολική και ολοκληρωτική τάση. Αποτελεί ένα πρότυπο, ένα μοντέλο δράσης και συμπεριφοράς πρωταρχικής έννοιας, δηλαδή πριν από την αρχή ή θεμελιώνοντας την αρχή. Αποτελεί ένα αρχέτυπο, ικανό να συλληφθεί από το ανθρώπινο πνεύμα. Αντίθετα, τα ιστορικά γεγονότα και οι δράσεις

κινούνται σ' ένα περιορισμένο χωροχρονικό πλαίσιο, στερούνται αιωνιότητας και καθολικότητας, εκτός κι αν ενσαρκώνουν το Μύθο. Η Ιστορία αποτελεί τη χωροχρονική ανάπτυξη μιας αλήθειας, μιας πράξης. Το παρελθόν είναι αληθινό, όσο όμως δεν το λησμονούμε (α στερητικό + λήθη). Η Ιστορία είναι εξαρτημένη και ελεύθερη κατά κάποιον τρόπο, γιατί τα γεγονότα μπορούν να συμβούν έτσι ή να συμβούν αλλιώς και ακόμη ποτέ δεν είμαστε σίγουροι εντελώς πώς και γιατί συνέβησαν έτσι και όχι διαφορετικά ή γιατί έγιναν σ' εκείνον το χώρο ή το χρόνο και όχι σε άλλον. **Ο Μύθος ποτέ δεν πεθαίνει, γιατί ζει στον ανθρώπινο Συλλογικό Νοῦ και είναι η αιτία της ιστορικής ροής**, η οποία τείνει να μιμηθεί το Μύθο, να ακολουθήσει το πρωταρχικό μοντέλα, το αρχέτυπο, το Ντάρμα.

Ο Μύθος, για παράδειγμα, του Παγκόσμιου Κατακλυσμού αποτελεί μέρος της δομής του Συλλογικού ανθρώπινου πνεύματος και της εξελικτικής του πορείας, ανεξάρτητα από τις ιστορικές χωροχρονικές του ενσαρκώσεις. Η δομή του Μύθου αυτου ρυθμίζει τα ιστορικά γεγονότα και την ανάμνησή τους είτε έγιναν στο παρελθόν (Ατλαντίδα, Λεμουρία) είτε θα γίνουν στο μέλλον των επόμενων Φυλών. Η δομή παραμένει ίδια.

Το ίδιο συμβαίνει με το Μύθο της ενσάρκωσης του Γιου ή Αβατάρα, του Θεού Πατέρα. Η δομή του Μύθου είναι ίδια στο βεδικό Αγνι, στον Ήρο, στον Βούδα ή στο Χριστό, με ελάχιστες παραλλαγές, αν και μεσολαβώντας εκαποντάδες χρόνια μεταξύ τους. Ο Αγγελος ή Δέβα που προαναγγέλλει, η γέννηση από παρθένο μητέρα, το προσκύνημα των βασιλέων και μάγων, η μάχη και η νίκη κατά του κακού δαιμόνα και τέλος ο θάνατος και η ανάσταση του Θεανθρώπου και η ανάληψή του στους Ουρανούς, είναι κοινά στοιχεία σε όλες τις "ιερές ιστορίες" των Αβατάρα στις διάφορες θρησκείες. Δεν έχει σημασία αν πράγματα έγιναν όλα έτσι στην πραγματική ιστορία. Σημασία έχει ότι ενσάρκωσαν τον Αιώνιο Μύθο, τη μία Αλήθεια: της καθόδου της Θεότητας μέσα στον άνθρωπο, πέρα από ονομασίες, γεωγραφικά πλάτη και μήκη και ιστορική εποχή. Οι μυθικές δομές αποτελούνται από

(1) Χρόνια τώρα διδάσκω σε ενδιαφερόμενους ερευνητές Εσωτερική Φιλοσοφία και Θεολογία Συμβολολογία, μέσω σύγκρισης των θρησκευτικών φαινομένων, στο Πολιτιστικό και Φιλοσοφικό Διεθνές Σωματείο "Νέα Ακρόπολη" στην οδό Α. Μελετίου 29, Αθήνα.

ορίες και εμβλήματα, όπως μία φωτογραφική ταϊνία αποτελείται από σειρά συνεχόμενα φωτογράμματα και κάθε ένα μα αποτελείται από διάφορα σύμβολα. Ένα σύμβολο είναι η κύρια μονάδα του Μύθου. Η μελέτη και η έρευνα των αρχαίων μυθών του θεολογικού επιπέδου είναι μία πλούσιη επιστήμη που αναπτύχθηκε πολύ πλευταίες δεκαετίες, ξεπερνώντας πλέον τα συγκριτικά συμπλέγματα του θρησκευτικού μυθισμού. Η συγκριτική μελέτη των μυθών, που μοιάζουν σαν κρύσταλλα του θεολογικού ανθρώπινου Πνεύματος, τα οποία περιλαμβάνουν το Φως της Θείας Σοφίας, μας περιελύπτει μια πλειάδα βαθιών γνώσεων για τη μυστήρια και τη δομή του σύμπαντος, για την εξέλιξη και για τον άνθρωπο, την οποία πριν δεν θα μπορούσε να υποψιαστεί. Ήπου από τις φαινομενικές διαφορές, που υπάρχουν μεταξύ των διάφορων θρησκειών, φτερουγίζει η ίδια Αλήθεια, οι ίδιοι Μύθοι και ουσιαστικά τα ίδια σύμβολα. Κακεί να εφαρμόσουμε τη συγκριτική μελέτη και τα κλειδιά ερμηνείας με σωστό και ακριβή τρόπο.

Οι διαφορές είναι επιφανειακές, αποτέλεσμα της προσαρμογής του Θείου Πνεύματος στους διάφορους λαούς, στις πολιτικές ανάγκες και τις γεωγραφικές περιοχές. Η συγκριτική έρευνα των θρησκειών και των συμβόλων είναι το πλεύτερο εργαλείο για να σβήσει από το ανθρώπινο πνεύμα κάθε ίνον φανατισμού, απονοίας, εγωισμού και κάθε αίτημα πολειστικότητας και υποκειμενικότητας, και για να αποκτηθεί ένα πραγματικά ετό, καθαρό και αντικειμενικό πνεύμα, αποτελεί το κύριο στοιχείο για να φτάσεις στη Σοφία, στην αληθινή προσέγγιση Θείου και του Εαυτού μας. Αν και η πολιτική μελέτη των Μύθων και η πλευρή ερμηνεία τους είναι δύσκολο και απαιτεί χρόνια έρευνας και αισθητικής εξερεύνησης (1), θα απορισάσουμε στον αναγνώστη ένα συγκριτικό συνοπτικό μοντέλο της μυθικής ποστήτας στη δομή των κοσμογονικών μυθών Αρχής, σε διάφορες αρχαίες θρησκείες. Η Κοσμοποίηση (μέσω της οποίησης της Τάξης και του Νόμου) περιέχει τη μυθική ηρωική πορεία, όπως είται στον πίνακα Α'.

Πιο αναλυτικά, στον πίνακα Β έχουμε ανάπτυξη του Ελληνικού Κοσμολογικού μοντέλου, με τις 7 κύριες μυθικές φάσεις στα επίπεδα του Μύθου, δηλαδή το Θεικό, το Ιατρικό και το Ανθρώπινο. Οι διάφορες παραλληλίζονται με τις προηγούμενες

του πίνακα Α και γενικά μπορούν να εφαρμοστούν σε κάθε Μύθο Αρχής κάθε θρησκείας γιατί, όπως είδαμε, η δομή, με ελάχιστες παραλλαγές, είναι πάντα η ίδια. Η ιστορική ανάπτυξη απλώς ενσαρκώνει, μιμείται το πρωταρχικό μοντέλο στις διάφορες κλίμακες. Ακόμα και στα παραμύθια, που είναι Μύθοι προσαρμοσμένοι στον παιδικό νου, βρίσκουμε κωδικοποιημένους θησαυρούς σοφίας, αν εφαρμόσουμε τα κλειδιά ερμηνείας και τα αποκρυπτογραφήσουμε ακολουθώντας το γενικό μυθικό μοντέλο. Τα παραμύθια της Χιονάτης και της Κοκκινοσκουφίτσας μας μιλούν για τη δημιουργία του Κόσμου, τη μάχη ανάμεσα στις δυνάμεις της Δίκης και του Σκότους, τη νίκη του νέου Νόμου πάνω στο Χάος και γενικά για τη διαδικασία της εξέλιξης και της Κοσμοποίησης. Αν και δεν διαθέτουμε χώρο για να εξηγήσουμε αναλυτικότερα τους πίνακες, θα δώσουμε μία γενική ιδέα για την έννοια και την ερμηνεία κάθε φάσης, ώστε ο έρευνητής να μπορέσει μόνος του να επιχειρήσει τη συγκριτική

ΣΥΜΒΟΛΟΛΟΓΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ Α

ΦΑΣΕΙΣ	ΔΜΠΙΣ	ΟΣΠΡΙΣ-ΠΡΟΣ	ΜΩΥΣΗΣ	ΖΙΓΚΦΡΙΝΤ	ΡΩΜΥΛΟΣ	ΛΥΓΚ	ΔΡΘΟΥΡΟΣ
Η αρχή του Μοιραίου	Ο Γαρυκόρις ντρέπεται για την αιμομίξια με την κόρη του.	Ο Σεθ νικάει με δόλο τον αδελφό του, Όσιρι, για να τον εκθρονίσει και να γίνει αιμομίκτης με την αδελφή του Ίσιδα.	Ο Φαραώ υποδουλώνει τους Εβραίους.	Ο Σίγκμουντ και η Σίγκλιντ κάνουν αιμομίξια και μοιχεία	Ο Αμούλιος εκθρονίζει τον αδελφό του Νούμιτορ, βασιλιά της Άλμπα-Λο.	Ένας Δρυΐδης προφητεύει στο βασιλιά Βάλορ ότι ο εγγονός του θα τον σκοτώσει και θα του Παρει το θρόνο.	Ο βασιλιάς Ούθερ Πενόραγκον κάνει μοιχεία και γεννιέται ο Αρθούρος, για τον οποίο ο μάγος Μέρλιν προφητεύει ότι θα βασιλέψει σε όλη την Αγγλία.
Η καταδίωξη και εγκατάλειψη στα νερά	Για να κρύψει την νεροπή αρπάζει το νεογέννητο γιο και εγγονό του και τον ρίχνει στη θάλασσα	Ο Σεθ ρίχνει τον Όσιρι στο Νείλο μέσα σε μια σαρκοφάγο	Για ν' αποφύγει το διωγμό και τη σφαγή των βρεφών, μια μητέρα ρίχνει το παιδί της στο Νείλο.	Ο Βοτάν σκοτώνει το Σίγκμουντ και κατοδιώκει τη Σίγκλιντ, που γεννά το Ζίγκφριντ σ' ένα δάσος.	Ο παππούς σκοτώνει τα παιδιά του αδελφού του εκτός από τη Ρέα-Σίλβια, που από το Μαρς θα γεννήσει το Ρωμύλο και το Ρέμιο. Ο Αμούλιος τους ρίχνει στον Τίβερη.	Για ν' αποφύγει την προφητεία κλείνει την κόρη του, Εθνή, σ' έναν πύργο, αλλά αυτή συλλαμβάνει τρία παιδιά. Ο Βάλορ τα ανακαλύπτει και τα ρίχνει στο ποτάμι. Τα δύο πνίγονται και σώζεται ο Λυγκ.	Φοβούμενος μήπως εκθρονιστεί από το νόθο γιο, τον παραδίδει στο Μέρλιν και το παιδί ζει απομόνωμένο στο δάσος. Άλλοι φεουδάρχες που θέλουν το θρόνο των ψάχνουν να τον σκοτώσουν.
Προστασία από θεότητα	Σώζεται από μια ελαφίνα. Θέά του δάσους, που τον ανατρέφει.	Σώζεται από μια συκιά κι ανασταίνεται από την Ίσιδα.	Προστατεύεται από τον Ιαχβέ και σώζεται από την κόρη του Φαραώ, που τον υιοθετεί.	Προστατεύεται από τη θεά Φρίκα.	Σώζονται από τη λύκαινα, θέά του δάσους και σύμβολο του Μαρς (Άρη), η οποία τους ανατρέφει.	Ο Λυγκ μαζεύεται από μια Νεράιδα που τον ανατρέφει γιατί ο πατέρας του είναι ένας θεός των Ιουάθα ντε Ντανάν.	Ο Μέρλιν τον προστατεύει και του μαθαίνει τέχνες
Νικάει τις δυνάμεις του Χάους, το Δράκο και εκθρονίζει τον προγεννήτορα ή δίδικο βασιλιά	Πολεμάει και νικάει τον πατέρα-παππού του και τον διαδέχεται στο θρόνο	Νικάει το Σεθ και παίρνει πίσω το θρόνο του, με τη μορφή του γιου του, Όρου.	Ο Μωυσής νικά το Φαραώ με τις επτά πληγές.	Σκοτώνει το δράκο Φαφνίρ και νικά το Βοτάν.	Εκθρονίζουν τον άδικο Αμούλιο και αποκαθιστούν τη δικαιοσύνη.	Ο Λυγκ σκοτώνει το Βαλόρ σε μονομαχία και παίρνει το θρόνο.	Αφού τραβάει το σπαθί από το βράχο, αντιμετωπίζει τις σδικίες και τις σκοτεινές δυνάμεις που είχαν εγκαταστήσει το Χάος στη χώρα.
Κοσμοποίηση και ίδρυση Θεσμών και Νόμων Δικης	Ο Αμπις αναδιοργανώνει πολιτικά το λαό και διδάσκει τη γεωργία, νομοθετεί και εκπολιτίζει την Ταρτησσό.	Ο Όσιρις-Όρος διδάσκει την καλλιέργεια, τα Γράμματα, δίνει νέους Νόμους	Απελευθερώνει το λαό του Ιαραήλ και δίνει τις Δέκα Εντολές.	Ο Ζίγκφριντ τελεί ιερογάμια με την Μπρούνκιλντ και απελευθερώνει το γένος των Βελσούνγκ.	Ο Ρέμος ιδρύει τη Ρώμη, αφού θυσιάσει το Ρωμύλο και θεσπίζει νόμους.	Ο Λυγκ νομοθετεί και δίνει τα στοιχεία του πολιτισμού στους Κέλτες.	Ο Αρθούρος ενθρονίζεται και ιδρύει τη Στρογγυλή Τράπεζα των Ιπποτών που θα επιβάλλουν την Τάξη και το Νόμο, κοσμοποιώντας το Χάος.

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

ΗΥΘΙΚΗ ΦΑΣΗ	ΖΕΥΣ, Ο ΘΕΟΣ	ΠΕΡΣΕΥΣ, Ο ΗΡΩΑΣ	ΟΙΔΙΠΟΔΑΣ, Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ
1-Η Μοίρα: Η Προφητεία	Ο Κρόνος μαθαίνει ότι θα εκθρονιστεί από το γιο του Δία.	Ο Ακρίσιος ειδοποιείται από το μαντείο των Δελφών ότι ο εγγονός του θα τον σκοτώσει.	Ο βασιλιάς Λάιος προειδοποιείται από το μαντείο ότι ένας γιος του θα τον σκοτώσει και θα παντρευτεί τη γυναίκα του.
2-Ο πατέρας καταδιώκει το γιο:	Για ν' αποφύγει την προφητεία καταβροχθίζει τα παιδιά του, αλλά η Ρέα κρύβει το νεογέννητο Δία.	Για ν' αποφύγει την προφητεία φυλακίζει την κόρη του Δανάη, αλλά ο Ζευς με τη μορφή χρυσής βροχής, γονιμοποιεί τη Δανάη, η οποία γεννά τον Περσέα.	Ο Λάιος εγκαταλείπει το γιο του και του τρυπάει τα πόδια για να πεθάνει.
3-Ιδωται με θαυματουργό φόρο:	Ο Ζευς οδηγείται στην Κρήτη.	Ο Ακρίσιος ρίχνει τη μητέρα και τα παιδιά στη θάλασσα, αλλά οι θεοί τους οδηγούν σώους σ' ένα νησί.	Ένας βοσκός βρίσκει το παιδί και το παραδίδει για υιοθεσία σε άλλο βασιλιά.
4-Έκλεγμένος και προστατευμένος από τους θεούς.	Προστατεύεται από τους Κουρῆτες και τρέφεται από την ιερή γίδα Αμάλθεια.	Ο Περσέας προστατεύεται από το Δία, τον Ποσειδώνα και την Αθηνά και τον βοηθούν ιερά ζώα, όπως ο Πήγασος και ο Τρίτων.	Η Μοίρα τον προστατεύει και τον ευεργετεί γιατί η προφητεία πρέπει να εκτελεστεί.
5-Νικά τα τέρατα του Χάος.	Ο Ζευς νικά τους Τιτάνες και τον Τυφώνα.	Ο Περσέας νικά τη Μέδουσα ακαι το τέρας που απειλούσε την Ανδρομέδα.	Νικάει την τερατώδη Σφίγγα, που τρομοκρατούσε τη Θήβα. Ξεπερνά τη Μύηση.
6-Έκθρονίζει ή σκοτώνει τον πατέρα.	Έκθρονίζει τον Κρόνο.	Ο Περσέας σκοτώνει τον Ακρίσιο.	Ο Οιδίποδας σκοτώνει το Λάιο και παντρεύεται τη μητέρα του.
7-Οργανώνει το Χάος και Κοσμοποιεί.	Απελευθερώνει τα αδέλφια του και εγκαθιδρύει μια νέα δυναστεία.	Ιδρύει τη δυναστεία των Περσειδών.	Απελευθερώνει τη Θήβα αλλά γίνεται θύμα της αιμομεζίας, ώσπου πληρώνει το αμάρτημά του.

πάρι, προεκτείνοντάς την και σε άλλα σκευτικά και θεολογικά στοιχεία.

1.- Η πρώτη φάση είναι αυτή όπου το μοιραίο στοιχείο απελευθερώνεται και έτσι προκύπτει η δράση του όλου μυθικού μοιραϊσμού. Αυτό το μοιραίο ταυτίζεται με το μυθο της πρωταρχικής έννοιας της θεοτητος. Ετσι χρειάζεται μία ανανέωση της θεωρητικής, που θα απαιτήσει το θάνατο της θεοτητος Αρχής και την εγκατάσταση της θεοτητος, αφού η καινούργια ζεπεράσει τη μένεις Δοκιμασίες, οι οποίες περιγράφουν

την όλη μυητική διαδικασία. Τη μίμηση αυτής της πρωταρχικής διαδικασίας κάνει ο υποψήφιος σε κάθε βαθμό. Μύησης στα αρχαία Μυστήρια. Ετσι η ζωή του μυημένου ταυτίζεται και αναπαράγει τη Ζωή του Θεού, του πρωταρχικού θείου μοντέλου, όπου ο Θεός της νέας Τάξης αντικαθιστά το γέρο Θεό της παλιάς τάξης, η οποία θεωρείται Χαοτική.

2.- Η Καταδίωξη είναι η επόμενη φάση. Ο πατέρας ή ο παππούς, ή κάποιος στενός συγγενής, προσπαθεί να αποφύγουν το

μοιραίο, την προφήτειά και καταδιώκουν το νεογέννητο που απειλεί την εξουσία τους. Συμβολικά σ' αυτή τη φάση πρέπει να δει κανείς, πέρα από τα πέπλα, μία φάση δοκιμασίας, όπου το Χάος δοκιμάζει και σφυρηλατεί την αρχή που θα αντιπροσωπεύσει τη νέα Τάξη στο μέλλον. Η καταβρόχθιση, ο πνιγμός, η καταδίωξη συμβολίζουν τη μύηση του νεογέννητου, το οποίο έτσι σφυρηλατείται για να ξεπεράσει νικηφόρα τις δοκιμασίες και τα εμπόδια.

3.- Η θαυματουργή σωτηρία, συνήθως από τα νερά -σύμβολο της ύλης και της γήινης ζωής- θα δώσει στο νεογέννητο θείο βρέφος μία νέα υπόσταση. Μετά από την πρώτη φυσική γέννηση ακολουθεί η δεύτερη γέννηση, από τα νερά, αφού οι Θείες δυνάμεις το γλιτώνουν από βέβαιο θάνατο ή ακόμα το ανασταίνουν, όπως στην περίπτωση του Οστριή ή του Διόνυσου Ζαγρέα. Η δεύτερη αυτή γέννηση ορίζει το τέλος της πρώτης μυητικής φάσης και φέρει το μυημένο αντιμέτωπο με την ανώτερη αποστολή του. Τώρα δεν είναι γεννημένος μόνο από τη Γη αλλά και από τα νερά και γίνεται εκλεκτός του Θεού.

4.- Επιλέγεται και προστατεύεται από τους Θεούς, με τη μορφή κάποιων ιερών μαγικών ζώων (Αστερισμών!). Τώρα είναι οι

Θείες Δυνάμεις που θα τον ετοιμάσουν για να πετύχει στην αποστολή του και να καταρθώσει ο νέος Θεός-Ηρωας να εγκαινιάσει μία νέα τάξη πραγμάτων στον Κόσμο.

5.- Στην επόμενη φάση νικάει τα τέρατα του Χάους, που συμβολίζουν τα σκοτεινό πνεύμα των ιδάτων, την αδράνεια του χάους, τις ταραχώδεις δυνάμεις, συμμάχους της παλιάς τάξης την οποία αντιπροσωπεύει ο άδικος βασιλιάς ή ο σφετεριστής.

6.- Εκδρονίζει τον πατέρα ή τον άδικο βασιλιά. Αυτή η φάση είναι μία συνέχεια της προηγούμενης, γιατί ο γέρος πρόγονος, ο άδικος βασιλιάς ταυτίζεται με τους δράκους, τις σκοτεινές δυνάμεις του χάους, που θα δοκιμάσουν την ανδρεία, τη δύναμη και την εξυπνάδα του θεού-ήρωα, βοηθώντας τον να κορυφώσει τη μυητική πρωική διαδικασία του για την ανακύλωση και ανανέωση του Κόσμου. Ο Καρλ Γιουνγκ ορίζει το δράκοντα όχι μόνο σαν μία προσωποποίηση του φόβου της αιμορείξιας, αλλά κυρίως σαν "ένα φορτισμένο κέντρο ενέργειας" (2) και η νίκη πάνω σ' αυτό αποτελεί ένα ακόμα βήμα προς την απόκτηση της έννοιας της ολότητας και της ολοκλήρωσης, που χάθηκε στην πρώτη μυθική φάση της αφετηρίας. Ο μεγάλος ψυχολόγος αναφέρει: "ώστε αν κατά τη διάρκεια της ύπαρξής μου δεν συναντήσω το δράκοντα που υπάρχει μέσα μου, αν κάνω μία ζωή που να με κρατάει ελεύθερο από αυτή τη σύγκρουση, θα νιώσω πολύ δυσάρεστα". Ετσι ο Οιδίποδας πρέπει να νικήσει τη Σφίγγα, κόρη του Λάιου και αδελφή του, ο Αρτζούνας πρέπει να συγκρουστεί με τους Κουράβα, τους συγγενείς του, κ.λπ. Οι εχθροί συγγενείς, που συμβολίζουν τα τέρατα και τις δυνάμεις του σκότους, είναι ο δράκος, ο κατώτερός μας εαυτός, τον οποίο ο Υποψήφιος πρέπει να νικήσει, αν θέλει να

σύνθετη στην τελική φάση της ηρωικής ζωής του.

7.- Η Κοσμοποίηση, με την οργάνωση Χάους, την Ιερογαμία και τη παραμονή του νέου Νόμου και της Νέας Ζωής πραγμάτων (πολιτισμική διεργασία), η τελική φάση που ολοκληρώνει τη δομή στην Κοσμολογία κάθε ζωής.

Ο Καρλ Γιουνγκ ερμηνεύει το κορύφωμα της ηρωικής πορείας σαν το περασμα του τραύματος που προκλήθηκε το χάσιμο του αισθήματος της ολότητας, στην ταυτιση του ανθρώπου με το πλευρό μέρος του συλλογικού Ασυνείδητου, συμβολίζει το Θεό (η Ομαδική Ψυχή της Ζωηπότητας βρίσκεται στο επίπεδο Βούδινα, τη Θεία Διάσταση). Αυτό εκφράζεται μέσω μύθους και στα παραμύθια με το μονομό της εύρεσης του φυτού της Ζωσίας, του ελιξίριου της αιώνιας νιότης, ερογαμίας με την πριγκιποπούλα, της αποτησης του θησαυρού κ.λπ.

Στο Μυητικό κλειδί ερμηνείας, το τέλος ηρωικής πορείας συμβολίζεται με την αποίηση του πεθαμένου", δηλαδή την θανατητη του ήρωα με τον ήλιο, αφού έχει πια φράσει όλα τα εμπόδια και έχει νικήσει τις πειρακές του αντιφάσεις. Είναι η Μυητική Ζωδική πορεία του Ήλιου-Υποψηφίου (3).

Οι κυκλικές γιορτές ανανέωσης της Ζωής τελειώνουν με την Ιερογαμία του νέου Ζωής (σύμβολο του Ήλιου στον ουρανό) με τη Ζωσία (σύμβολο της μητέρας Γης), που θα επιτρέψει την αρχή ενός νέου Ζωής κύκλου και την εδραίωση μιας νέας πραγμάτων (4), την ίδρυση μιας νέας Ζωής ή ενός νέου και καλύτερου Πολιτισμού. Στο τέλος της ηρωικής πορείας ο Ζωής ιδρύει τη Ρώμη, ο Αμπις δίνει στον ταρτεσιανό λαό, ο Απόλλωνας συργεί τους Δελφούς, ο Περσέας ιδρύει τη δυναστεία από την οποία θα γεννηθεί ο Ηρακλής, ο Αρθούρος ενοποιεί την Αγγλία, Σαρκικών ιδρύει τη βασιλωνιακή Αρχικρατορία, ο Κύρος την περσική, ο Αριδάς ελευθερώνει τη Θήβα από τη γα της Σφίγγας κ.λπ.

Σε όλες τις περιπτώσεις, το αποκορύφωμα ηρωικού κύκλου αναπαριστάνει την Ζωήση της επικρατούσας Κοσμικής Ζωής, την ανανέωση και αναζωγόνηση της Ζωής και του Κόσμου, με την ίδρυση νέων Ζωήων και τη δημιουργία νέων Νόμων που εξασφαλίσουν τη Δικαιοσύνη και την Αιφτιακή εξέλιξη του Πολιτισμού.

Εποιη ο Νόμος, το Ντάρμα, έρχεται ως

τελική σύνθετη μιας μυητικής διαδικασίας σύγκρουσης ανάμεσα σε μία θέση (η παλιά παθητική κατάσταση του Χάους) και μία αντίθεση (οι ορμητικές δυνάμεις που αποκτάει ο νεογέννητος μέσω Δοκιμασιών), ολοκληρώνοντας τη Διαλεκτική πρόσδοτο του Κόσμου. Και η μυητική διαδικασία, σε κάθε άνθρωπο, θης απομίμησης του Θεϊκού Μύθου, της ενσάρκωσης και αφύπνισης του Μύθου μέσα του, είναι το μέσον για την είσοδο του στην Πραγματικότητα, την αληθινή Θεία Ουσία και τη συμμετοχή του στο παγκόσμιο Είναι.

(2) Ο Αμπις είναι ένας μυθικός βασιλιάς θεάνθρωπος που θεωρείται ιδρυτής του Ταρτεσιανού Πολιτισμού, στο νότο της Ισπανίας, πρόγονου του Ιβρικού Εθνους.

(3) Ο θεός Λυνκή ή Λουγκ είναι ένας πανάρχαιος και μυστηριώδης θεός των αυτόχθονων κεντροευρωπαϊκών λαών, των Λυγκούρων, που προϋπήρχαν της εισβολής των κελτικών φυλών. Σύμβολό του ήταν το κοράκι και ο λύκος, λέξη με την οποία συνδέεται και πιθανόν να έμοιοζε με τον μεταγενέστερο Βόταν ή Οντιν των Γερμανών και τον Απόλλωνα και τον Δία των Ελλήνων.

(4) Βλ. "Symbolos de Transformation", Barcelona 1982.

(5) Για περισσότερες λεπτομέρειες συνιστούμε στον αναγνώστη το βιβλίο "Ο Ζωδιακός Κύκλος στην Παγκάσμια Μυθολογία" του συγγραφέα, Εκδόσεις Νέα Ακρόπολη, Αθήνα 1986.

(152) Μεγαλύτερη ανάπτυξη αυτής της ιδέας μπορεί να βρει ο αναγνώστης στο βιβλίο του Π. Λεκατά "Το κάλεσμα της Θεονύμφης", Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1980.

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Αρθρογράφος Τύμη Θεοδώρα

Η ουσία της επιτυχίας βρίσκεται στην ικανότητα του ανθρώπου να λειτουργεί μέσα από τη μαγική αλυσίδα: "Οραματίζομαι, ξέρω ότι μπορώ, ξέρω τον τρόπο για να πραγματοποιήσω το άραμα".

Πολύ απλά, επιτυχία θα έχουμε όταν καταφέρουμε να βάλουμε την ύπαρξή μας ολόκληρη, στην υπηρεσία αυτού του οράματος. Ας μην γελιόμαστε. Και μπορούμε να το κάνουμε, και πρέπει να το κάνουμε. Το χρωστάμε στον εαυτό μας, και μόνο στον εαυτό μας. Όποιοι κι αν νομίζουμε ότι είμαστε, όσο μικροί ή μεγάλοι νιώθουμε, έχουμε την ικανότητα να επιτύχουμε.

Πως αντιλαμβανόμαστε την επιτυχία; Σαν ένα συναίσθημα, σαν μια ιδέα. Είναι μέσα μας, τη νιώθουμε. Τι σημαίνει άραγε να νιώσουμε επιτυχημένος; Είναι μήπως μία κατάσταση που έχει σχέση με την απόκτηση αγαθών, ή με την εδραιώση ενός καλού ονόματος; Μπορούμε να στηρίξουμε την επιτυχία μας, σε τόσο ευάλωτες και εφήμερες καταστάσεις, όπως = υλικά αγαθά ή τη δόξα, όταν μπορεί απλά = μόνο ένα καπρίτσιο της "μοίρας", να τα εξανεμίσει σαν να μην υπήρχαν ποτέ; Τι θα κάνουμε άραγε τότε; Θα γκρεμιστούν τα πάντα μέσα μας;

Μήπως το να νιώσουμε βαθιά και αμετάβλητα επιτυχημένοι, είναι μία εσωτερική κατάσταση, μία δική μας κατάσταση; Αν βλέπουμε την επιτυχία σαν μια εσωτερική κατάκτηση του εαυτού μας, σαν την επιβεβαίωση, τη γνώση του εαυτού μας, τότε θα αποφεύγουμε αυτόν τον κίνδυνο, γιατί ό,τι και να συνέβαινε έξω, μέσα μας θα συνεχίζαμε να αισθανόμαστε επιτυχημένοι γεμάτοι, ικανοποιημένοι. Αν βλέπουμε την επιτυχία από μέσα προς τα έξω, τότε οι εξωτερικές καταστάσεις, θα ήταν απλά τα αποτελέσματα της εσωτερικής δουλειάς, της εσωτερικής κατάκτησης. Αν το μεγάλο μας άραμα, η μεγάλη μας επιθυμία, είναι η γνώση του εαυτού μας, η επιβεβαίωση μας σαν οντότητες, τότε έχουμε αγγίξει την καρδιά της επιτυχίας. Γιατί; Μα γιατί κερδίζουμε το δυσκολότερο αντίπαλο, τον εαυτό μας. Όλα τα άλλα... είναι απλά.

Ποιος είναι όμως ο τρόπος, πως μπορούμε να θέσουμε σε λειτουργία αυτή = αλυσίδα, να διαβούμε τελικά αυτόν τον δρόμο; Αν εστιάσουμε την επιτυχία προς = μέσα, τότε κανένας εξωτερικός παράγοντας δεν θα μπορούσε να μας επιτρέψει βαθιά = νίκη πάνω στον εαυτό μας, η γνώση της = μας της οντότητας, είναι πιο μεθυστική κα-

Συνατή από οποιαδήποτε άλλη, γιατί στα χέρια μας το μεγαλύτερο από όπλα. Ο Γκάντι πολύ σωστά είπε "ο πρέπει να ακολουθεί την εσωτερική σωνή. Κανένας άνθρωπος, αν είναι ανθρώπος, δεν έχει να προσφέρει τίποτε πιο πάνω από τη ζωή του την ίδια".

Ο δρόμος προς την επιτυχία περνάει από τη καθημερινότητα, περνάει μέσα από πολλές καθημερινές νίκες και ήττες, δεν είναι κάπου μακριά, είναι δίπλα μας. Δεν είπε ποτέ ότι είναι εύκολος και γρήγορος, ας μην παραπομαστε, είναι μακρύς και επίπονος, μπορούμε να τον περάσουμε, όλοι. Αν φερουμε να δούμε τη ζωή μας σαν μία να τελειοποιηθούμε, τότε έχουμε πολλά πράγματα. Σκοπός μας, να είσαι ο εαυτός μας, να ωριμάσουμε, έτσι να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε την κότητα και να δράσουμε. Έχει α "να ζούμε την κάθε στιγμή σαν να τελευταία", δηλαδή με συναισθήματα και ενθουσιασμού. Τότε όλα τα θα ήταν ενδιαφέροντα, όσο έρχοντα μοιάζουν στα μάτια ενός, που πρώτη φορά τα βλέπει. Όλα τα που περνούν από μπροστά μας, αν είστι τη ζωή, θα μπορούσαμε να τα σησουμε σε βάθος. Έχουμε την εμείς οι άνθρωποι να μην με στα σοβαρά τη ζωή, την πίζουμε με τέτοια ελαφρότητα, σαν με περίπατο στο πάρκο. Όμως τα πάτα έρχονται συνέχεια μπροστά μας, φορές κι αν κρυψτούμε από αυτά, πολύ καλά ότι θα μας βρουν, ξανά μέχρι να τα ξεπεράσουμε, και να τα

προσέξουμε τις καταστάσεις, ας μεθυσύμε σε αυτές με σκοπό να τις σουμε σε βάθος. Μετά, ας τις σουμε στη μνήμη μας (μπορεί μας χρειαστούν, να μας δώσουν υπέρα, ας φανταστούμε το φράμα, την επόμενη επιτυχία. Αυτή διαδικασία χρησιμοποιούμε, συνήθως, για καταστάσεις που έχουν. Όπως χαρακτηριστικά ο Βαύδας "Ο πόνος είναι φορέας

που επεταλλευτούμε αυτές τις 4 που έχουμε, τότε θα γίνουμε μαθητές της ζωής", θα είμαστε μεγάλες υπερβάσεις. Η μνήμη θα θέλει να μην πέσουμε ποτέ στα ίδια αναλογόνα μας σε πράγματα πέφουμε. Η Συγκέντρωση και η θα μας βοηθήσουν να μην ασυνείδητα πληροφορίες, δηλ. να πληροφορίες, τις οποίες δεν

επεξεργαζόμαστε. Έτσι επιλέγουμε εμείς τη σπουδαιότητα των γεγονότων, σε σχέση με τα δικά μας κριτήρια (όχι της TV, ή του εκάστοτε δημοσιογράφου π.χ.). Η Φαντασία τέλος θα μας βοηθήσει, συνθέτοντας όλες τις πληροφορίες που έχει συλλέξει το μυαλό μας, να ξεφύγουμε από το καθημερινό, συνηθισμένο, οριζόντιο επίπεδο, να υπερβούμε τον εαυτό μας, να πλησιάσουμε σε αυτό που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε ουσία, EAYTO. Τα Οράματα, οι Ιδέες, οι Συλλήψεις ανήκουν σ' έναν ανώτερο κόσμο, που μοιάζει να ονειροβαστεί, αλλά έχουν τις

"Ο πόνος είναι φορέας συνείδησης".

ρίζες τους σε αυτόν τον κόσμο, τον καθημερινό, και από αυτόν τον καθημερινό κόσμο και μόνο, μπορούν να ξεπηδήσουν. Αυτή τη στιγμή η φυσική, η συναισθηματική και η νοητική μας οντότητα είναι συντονισμένες κάτω από τον ίδιο άξονα, του οποίου κορυφή είναι το ανώτερο σημείο του εαυτού μας. Η εκπαιδευμένη προσωπικότητα που θα αποκτήσουμε στο τέλος αυτών των προσπαθειών, θα μας αποζημιώσει για όλες τις μελλοντικές καταστάσεις. Άλλα προσοχή η αποζημίωση δεν πρέπει να είναι ο σκοπός, γιατί θα μοιάζουμε με τον Ορφέα που δεν άντεξε τον πειρασμό και κοίταξε την Ευρυδίκη. Τότε την έκασε.

Το να βρει κανείς το δρόμο της επιτυχίας, είναι καθαρά δικό του θέμα. Είναι ένας δρόμος που έχει φτιαχτεί μόνο για αυτόν, και μόνο από αυτόν τον δρόμο μπορεί να βρει το τέλος, όλοι οι άλλοι δρόμοι οδηγούν σε αδιέξοδα. Αυτόν το δρόμο, δεν μπορούμε να τον αντιγράψουμε, ούτε να τον κλέψουμε, πρέπει να τον χτίσουμε, λιθαράκι- λιθαράκι, εμείς οι ίδιοι. Είναι δικό μας απόκτημα, δική μας υπόθεση.

Στο επόμενο τεύχος θα δημοσιευθεί το test: Πορεύεσαι προς την επιτυχία;

"Η Στρατηγική του Δελφινιού" Εκδ. Νέα Σύνορα, Dudley Lynch and Raul L. Kordis

"Τα σύμβολα της μεταμόρφωσης", Εκδ. Αρσενίδη, Καρλ Γιουγκ

"Το βιβλίο της Σοφίας" Εκδ. Φιλίστωρ, Γκάντι

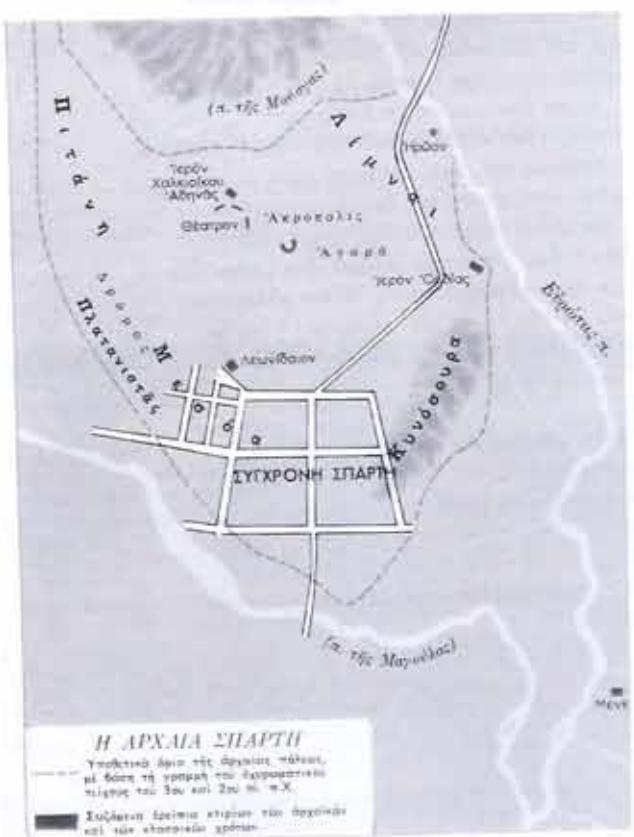
"Επιστολές επί του Αποκρυφιστικού Διαλογισμού" Εκδ. Lucis Press Limited, Αλίκη Μπέιλη

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΣΠΑΡΤΗ

"Η ταν ί επί τας..."

Μια φράση πασίγνωστη σε όλους μας, που μέσα της κρύβει τη νοοτροπία ενός λαού που πέρασε στην Ιστορία σαν το παράδειγμα της έντιμης και λιτής ζωής.

Μ' αυτή τη φράση η Σπαρτιάτισσα μητέρα αποχαιρετούσε τον γιο της θυμίζοντας του πως το καθήκον του ήταν να πολεμήσει με θάρρος για την πατρίδα του, τιμώντας τα όπλα του, και αν χρειαστεί να πεθάνει γι' αυτήν.

Η Σπάρτη, στον αντίποδα της Αθήνας και των άλλων σημαντικών πόλεων στην αρχαία Ελλάδα, προκάλεσε συναισθήματα θαυμασμού σε σχέση με το πνεύμα, την αρετή και τη γενναιότητα των πολιτών της. Ο Λυκούργος, ο μυθικός νομοθέτης, ήταν αυτός που όρισε μέσα από νόμους-ρήτρες τη λειτουργία και την τήρηση αυτού του πνεύματος. "Εξησε τον 8^ο αιώνα π.Χ. και σ' αυτόν αποδίδεται η δημιουργία του κράτους της Σπάρτης, που μέχρι τότε την κατοικούσαν μικρές αυτόνομες πολεμικές ομάδες.

Οι νόμοι αυτοί παρέμειναν αμετάβλητοι για πεντακόσια χρόνια και όπως αναφέρει ο Ξενοφώντας, πριν τεθούν σε λειτουργία, ο Λυκούργος έλαβε την έγκριση του Μαντείου των Δελφών. "...Όταν λοιπόν πήρε οπάντηση ότι θα είναι από κάθε άποψη το καλύτερο (η νομοθεσία), τότε μόνο παρέδοσε τους νόμους και όρισε ότι θα είναι όχι μόνο άνομο αλλά και ανόσιο να μην υπακούει κανείς σε νόμους επικυρωμένους από τον Θεό." (Ξενοφώντα: Λακεδαιμονίων Πολιτεία)

Η μεγαλύτερη αρετή ενός πολίτη της Σπάρτης ήταν η πρόθυμη θυσία του στο καθήκον της άμυνας και της σωτηρίας της πατρίδας του. Τα δικαιώματα του ήταν ανάλογα, όχι ως προς την οικονομική ή κοινωνική του θέση, αλλά ως προς το μέγεθος της αυτοθυσίας του για το κοινό καλό, για την Σπάρτη.

Σημαντικές πηγές για να μελετήσουμε τη ζωή στην Αρχαία Σπάρτη αποτελούν ιστορικοί και φιλόσοφοι της κλασικής εποχής, όπως ο Πλούταρχος, ο Ξενοφώντας, ο Πλάτωνας, ο Αριστοτέλης, βασιζόμενοι πάντα στη νομοθεσία του Λυκούργου.

Πρώτη καινοτομία που συναντάμε είναι αυτή που ορίζει τη ζωή της γυναικάς και τις ασχολίες της. Στις υπόλοιπες πόλεις η γυναικά ζούσε κλεισμένη στο σπίτι, υφαίνοντας και περιμένοντας την στιγμή του γάμου.

Ο Λυκούργος θεωρώντας σαν αποστολή της γυναικάς να γεννήσει γερά παιδιά για την Σπάρτη, όρισε να γυμνάζεται και να ζει με τέτοιο τρόπο, ώστε να προετοιμαστεί για την μελλοντική της ζωή.

πήρχαν αγέλες κοριτσιών, η γύμνια ήταν φρεσκιά σε ορισμένες τελετουργίες, οι σεις του σώματος και οι αγώνες ήταν και για τα δύο φύλα. Γενικά η ζωή της σπατισσας μπορεί να συσχετιστεί έμμεσα με την περιγραφέα που κάνει ο Πλάτωνας Πολιτεία για την γυναικα-πολεμίστρια.

Με νόμο ήταν ορισμένος ο χρόνος της του γάμου, όταν γυναίκες και άντρες σκότων στην σωματική τους ακμή και οι έξι τους έπρεπε να γίνονται με έλεγχο ενστίκτων τους, έτσι ώστε πάντα να μούν ο ένας τον άλλο και να είναι ο πός της ένωσης τους δυνατός.

Επίσης μπορούμε να πούμε ότι υπήρχε είδος κοινοκτημοσύνης ανδρών και γυναικών, αφού μπορούσαν να ενωθούν οι πετροί μεταξύ τους με την έγκριση των εδυγών τους, για να αποκτήσουν παιδιά με μαστό σώμα αλλά και ψυχικά χαρίσματα.

Για να διατηρηθεί ο θεσμός του γάμου αλλοίωτος, είχαν θεσπιστεί ειδικά πρωτότυπα. Αυτά ήταν το πρόστιμο του αυτού, για εκείνους που δεν παντρευόταν, οφιγαμίου, για εκείνους που παντρευόταν μεγάλη ηλικία και του κακογαμίου για εγους που είχαν συνάψει κακό γάμο.

Έκείνοι μάλιστα που δεν παντρευόταν, περιόνταν της τιμής και του σεβασμού από τους νεωτέρους τους. Λέγεται ότι κάποτε σ' έδιακεκριμένο στρατηγό, τον Δερκυλλίδα, οιος νέος δεν του παραχώρησε τη θέση λέγοντας του: "Δεν έχεις γεννήσει ένα που θα δώσει το κάθισμα του σε μένα". Σκούταρχος: Λυκούργος)

Η εκπαίδευση των παιδιών ήταν στην οδιότητα του κράτους. Μόλις γεννιόταν παιδί, ο πατέρας του έπρεπε να το ρουσιάσει στη λέσχη, που απαρτίζοταν από γέροντες, για επιθεώρηση έτσι ώστε να αποδεκτό μέλος της φυλής.

Τα αγόρια έμεναν με τους γονείς τους έως επτά τους χρόνια. Στη συνέχεια ανήκαν στην πολιτεία η οποία ήταν υπεύθυνη για την ηγή τους μέχρι το εικοστό έτος. Γινόταν σε δύο τύπους ομάδων. Οι πρώτες απομάζοταν Βούοι που αποτελούνταν από αρρεία ιδιαίς ηλικίας και αρχηγοί τους ήταν οι αγοί. Οι δεύτερες ονομαζόταν Ίλαι και ματιζόταν από αγόρια διάφορων ηλικιών. Τοπιγός της "Ίλης ήταν ο Πρωτείρας ή Ζευς, δηλαδή ένα αγόρι από δεκαέξι έως επτά.

Οι θούμες κάλυπταν κυρίως την πνευματική σωματική αγωγή των νέων, ενώ οι "Ίλες" πυρογόύσαν περισσότερο ως κροτημένες ομάδες, προπαρασκευαστικές πολεμικής τέχνης και πειθαρχίας.

Την ευθύνη για την σωστή εκπαίδευση των έων είχε ο παιδονόμος, άτομο ενάρετο

και διακεκριμένο στην πόλη. Σαν βοηθούς του είχε του μαστιγοφόρους, εφήβους που είχαν σαν καθήκον τους την τιμωρία, όταν αυτή ήταν αναγκαία.

Από πολύ μικρά μάθαναν να επιβιώνουν σε δύσκολες συνθήκες, φορώντας τα ίδια ρούχα χειμώνα-καλοκαίρι, χωρίς να φορούν παπούτσια και τρεφόμενα με μικρή ποσότητα τροφής. Σε σχέση με το θέμα της τροφής, τα παιδιά μπορούσαν να κλέψουν επιπλέον τρόφιμα, χωρίς όμως να τα αντιληφθούν, επειδή σε αντίθετη περίπτωση η τιμωρία ήταν σκληρή.

Υπήρχαν αγέλες κοριτσιών, η γύμνια ήταν υποχρεωτική σε ορισμένες τελετουργίες, οι ασκήσεις του σώματος και οι αγώνες πάντα κοινοί και για τα δύο φύλα. Γενικά η ζωή της Σπαρτιάτισσας μπορεί να συσχετιστεί έμμεσα με τις περιγραφές που κάνει ο Πλάτωνας στην Πολιτεία για την γυναικα-πολεμίστρια.

Η μέθοδος αυτή είχε ως στόχο να μπορούν να αναπτύξουν πονηριά και εγρήγορση, στοιχεία που θα βοηθούσαν στην πορεία τους σαν ενήλικες πολεμιστές.

Για να μην μένουν τα παιδιά ποτέ χωρίς αρχηγό, αν ο παιδονόμος έλειπε για κάποιο λόγο, κάθε πολίτης είχε το δικαίωμα να διευθύνει τα παιδιά, να τους επιβάλλει ότι θεωρεί καλό και να τα τιμωρεί, αν έκαναν κάποιο σφάλμα. Αυτό είχε σαν σκοπό τα παιδιά να δρουν πάντα μέσα στα πλαίσια της ηθικής και των νόμων.

Επίσης με νόμο είχε οριστεί πως κάθε πολίτης θα έχει την ευθύνη όχι μόνο των δικών του παιδιών, αλλά και των παιδιών όλης της πόλης. Με αυτό τον τρόπο όλοι είχαν την ευθύνη για την ανατροφή τους.

Στην εφηβεία, στην φάση που πολύ εύκολα μπορεί να αναπτυχθεί η έπαρση, η αλαζονεία και έντονες επιθυμίες για απολαύσεις, οι υποχρεώσεις ήταν πολλές. Ο έφηβος έπρεπε να γίνει θαρραλέος κατανικώντας κάθε έννοια δειλίας και να αναπτύξει σεβασμό και ντροπή ως προς τους μεγαλύτερους του.

"Έτσι προχωρούσε στο δρόμο με τα δύο του χέρια μέσα στα ρούχα του, σιωπηλός και με χαμηλωμένο το βλέμμα.

"Έκείνων τουλάχιστον τη φωνή θα άκουγε λιγότερο παρά των λίθινων αγαλμάτων, πολύ λιγότερο θα μετέστρεφες το δικό τους βλέμμα, παρά των χάλκινων ανδριάντων και θα τους θεωρούσες πιο ντροπαλούς ακόμα και από τις παρθένες στα νυφικά δωμάτια. "Όταν μάλιστα φτάνουν στο

συσσίτιο, ευχαριστημένος να είσαι και την απάντησή τους στις ερωτήσεις να ακούσεις".
(Ξενοφώντα: Λακεδαιμονίων Πολιτεία)

Η κρυπτεία ήταν ένας ακόμα θεσμός στην διαμόρφωση του εφήβου στον αυριανό πολεμιστή. Χαρακτηριστικά της ήταν η απομόνωση ομάδων εφήβων, η ζωή στην άγρια φύση, το κυνήγι που πολλές φορές είχε ως θύματα είλωτες και γενικά η επιβίωση πέρα από κανόνες και τάξη.

Ο κρύπτης δεν διαθέτει όπλα, ζει στα βουνά, έχει πεδίο δράσης στη νύχτα, τρέφεται με ότι βρίσκει και ενσαρκώνει τον πολεμιστή που μπορεί να αντιμετωπίσει κάθε κίνδυνο. Θα μπορούσαμε να πούμε πως η

κρυπτεία ήταν ένα είδος μύησης, μια φάση περάσματος από το επίπεδο του εφήβου που δεν έχει συγκεκριμένες υποχρεώσεις και δικαιώματα σε αυτό του ενήλικα οπλίτη που γίνεται αποδεκτός αφού έχει δοκιμαστεί και έχει αποδείξει την αξία του.

Στη συνέχεια και στην ηλικία των είκοσι χρόνων κάθε Σπαρτιάτης ανήκε σε μια ομάδα δεκαπέντε ατόμων που ονομάζοταν συσκηνή ή συσσίτιον. "Εώς τα τριάντα τους χρόνια τα μέλη των συσκηνών ζούσαν σε οικήματα που ονομάζονταν ανδρεία ή συσσίτια και έτρωγαν μαζί σε ιδιαίτερους χώρους που ονομάζονταν συσσίτιο ή φιδίτια.

Μετά τα τριάντα τους χρόνια κοιμόταν το βράδυ σπίτι τους, αλλά περνούσαν την μέρα τους και έτρωγαν με τους συντρόφους τους. Η ποσότητα του φαγητού ήταν ορισμένη, έτσι ώστε ούτε να στερούνται τροφή, αλλά ούτε να τρώνε παραπάνω από αυτό που είχαν ανάγκη. Το ίδιο συνέβαινε και με το ποτό.

Καθένας που συμμετείχε σ' αυτά τα κοινά γεύματα, όφειλε να συμμετέχει στην αποθήκευση τροφίμων από το κυνήγι που ο ίδιος έκανε. Επίσης τα κυνηγόσκυλα, τα άλογα και οι προμήθειες ανήκαν από καινού σε αλόκληρη την ομάδα.

Στα γεύματα αυτά καλούνταν συχνά νέοι κάτω των είκοσι, που δεν είχαν ολοκληρώσει το στάδιο της αγωγής και δεν είχαν ακόμη πολιτικά δικαιώματα. Η επαφή τους με τους μεγαλύτερους θεωρούνταν αποτελεσματικό μέσο για την συμπλήρωση της πολιτικής τους αγωγής, μαθαίνοντας έτσι από την εμπειρία των μεγαλυτέρων. Επίσης υπήρχε η συνήθεια στα συσσίτια να αναφέρεται κάθε καλή και ανδρεία πράξη που έκανε κάποιος στην πόλη.

Η υπηρεσία στο κράτος διαρκούσε ως την ηλικία των εξήντα χρόνων, σαράντα χρόνια μετά την ενηλικίωση τους. Σ' αυτό το διάστημα είχε πολὺ μεγάλη σημασία η καλή κατάσταση του σώματος που επιτυγχανόταν με την άσκηση.

Απαγορευόταν κάθε είδους χρηματισμός και αποκλειστική ασχολία του πολίτη, ήταν τα έργα που θα εξασφάλιζαν την ελευθερία της πόλης. Άλλωστε δεν χρειαζόταν να φροντίζει κανείς να έχει χρήματα, αφού όλοι συνεισφέρανε ίση μερίδα τροφής και κάθε υλική απόλαυση ήταν έξω από τη νοοτροπία των Σπαρτιατών.

Οι πιο ισχυροί και διακεκριμένοι πολίτες είχαν την φροντίδα των αρχόντων, καυχούμενοι πως αν κάποιο καθήκον τους ζητηθεί, δεν βαδίζουν αλλά τρέχουν για να υπακούσουν, επειδή ήταν της γνώμης ότι, αν αυτοί πρώτοι πειθαρχούν απόλυτα, θα ακολουθήσουν και άλλοι.

Οι έφοροι, απλοί πολίτες που εκλέγονταν στο αξίωμα αυτό για ένα χρόνο, είχαν σαν

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των λακωνικών αγαλματίδιων αντανακλούν τα Σπαρτιάτικα Ιδεώδη: η θεληματική και ζωηρή έκφραση, το γωνιώδες και λιπόσαρκό σώμα τοιριάζουν με τον "κόσμο" της Σπάρτης και με την αντίληψη πως ο πολίτης είναι στρατιώτης σε συνεχή επιφυλακή.

Επάνω χάλκινο αγαλματίδιο Σπαρτιάτου, λακωνικού εργαστηρίου (Αθήναι, Εθν. Αρχαιολ. Μουσείο).

μαροδιότητα την εποπτεία για την τήρηση των νόμων, την ομαλή λειτουργία της διοικησης, την αγωγή των νέων, τη συμπεριφορά πολιτών και αρχόντων, τη διακείριση του δημοσίου χρήματος. Είχαν θέμη την εξουσία να καθαιρούν τους φροντίζοντες πριν τελειώσει η θητεία τους, να θύεις φυλακίζουν και να τους δικάζουν πειθάλλοντας ακόμη και την θανατική ποινή. Ήταν βλέπουμε ότι υπήρχε άμεσος έλεγχος σε αυτούς που είχαν σαν καθήκον τους να διοικούν την πόλη, ήταν ώστε κανείς να μην διφεύγει από τους νόμους και την φροντίδα του κοινού καλού.

Ο πόλεμος αποτελούσε ένα σημαντικό παράγοντα στη ζωή των Σπαρτιατών. Άλλωστε αλληληρη η εκπαίδευση και ο τρόπος ζωής τους ήταν μια προετοιμασία για την στιγμή που θα έπρεπε να υπερασπιστούν την πατρίδα τους. Αθάνατο παράδειγμα μέσα στην Ιστορία, παραμένει ο Λεωνίδας με τους πολεμόσιους πολεμιστές του, που δεν διστασαν να βρεθούν αντιμέτωποι με ένα πρωτό πολύ μεγαλύτερο τους και να πεθάνουν όλοι για την Σπάρτη.

Ο βασιλιάς ήταν αυτός που οδηγούσε τον στρατό ξεκινώντας με θυσίες στον Δία. Όταν οι οιωνοί ήταν καλοί, ένας πυρφόρος έπαιρνε φλόγα από τον βωμό και πήγαινε ως τα συνόρα της πόλης. Ακολουθούσαν άλλες θυσίες στον Δία και στην Αθηνά και στη συνέχεια ήταν έτοιμοι ν' αντιμετωπίσουν τον αιχρό. Μπροστά από τον βασιλιά δεν υπήρχε κανείς εκτός από τους Σκιρίτες φρουρούς του και ανιχνευτές ιππείς.

Ένα συνθησισμένο τελετουργικό πριν την έφαρξη της μάχης, ήταν μπροστά στα θέλεματα των εχθρών να θυσιάζουν και με συνοδεία παιάνων να στεφανώνονται και να γυαλίζουν τα όπλα τους, δείχνοντας ότι ήταν αποφασισμένοι για την μάχη, εύθυμοι και ευπαρουσιάστοι.

Η στάση τους μπροστά στον θάνατο ήταν ανάλογη με την εκπαίδευση και τη νοοτροπία που αποκτούσαν στη διάρκεια της ζωής τους.

Η περίοδος που πενθούσαν τους νεκρούς ήταν σύντομη, διαρκούσε έντεκα μέρες. Την διάδεκατη θυσίαζαν στη Δήμητρα θέτοντας επι τέλος στο πένθος. Τους άντρες τους θαβαν Τυλιγμένους σε κόκκινους μανδύες - που ήταν το χρώμα των πολεμιστών- χωρίς να ποποθετούν κανένα πολύτιμο αντικείμενο στον τάφο, δείχνοντας ότι το πιο μεγάλο ποάτημα τους ήταν η συμμετοχή τους στον σπαρτιάτικο στρατό.

Η μεγαλύτερη τιμή για έναν άντρα, ήταν να πεθάνει στη μάχη και για μια γυναίκα, να πεθάνει στη γέννα. Ήταν είχαν εκπληρώσει των ανώτερο σκοπό ύπαρξης τους, αφού για έναν άντρα ήταν να είναι καλός στρατιώτης

Θα ήταν χρήσιμο στην σημερινή εποχή μας, που οι αξίες είναι αντεστραμμένες και που ο καθένας ενδιαφέρεται για το συμφέρον του, να παραδειγματιστούμε από αυτούς, σε μια προσπάθεια να βελτιώσουμε την ζωή και την κοινωνία στην οποία ζούμε.

και για μια γυναίκα να είναι μητέρα καλών στρατιωτών.

Ίσως η θητική που συναντάμε στην Σπάρτη να μας φαίνεται παράξενη και ακατανόητη. Πολλοί μάλιστα κατακρίνουν τον τρόπο ζωής και τους νόμους τους σαν ακληρούς και άδικους.

Όμως η Σπάρτη είναι ένα από τα λίγα ιστορικά παραδείγματα, που ο ατομικισμός κάνεται μπροστά στην κοινή μοίρα και πορεία ενός λαού.

Θα ήταν χρήσιμο στην σημερινή εποχή μας, που οι αξίες είναι αντεστραμμένες και που ο καθένας ενδιαφέρεται για το συμφέρον του, να παραδειγματιστούμε από αυτούς, σε μια προσπάθεια να βελτιώσουμε την ζωή και την κοινωνία στην οποία ζούμε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Λακεδαιμονίων Πολιτεία, Ξενοφώντα Εκδ. Κάκτος
- Σπαρτιάτικο Δίκαιο, Ντ Μ.Μακντάουελ Εκδ. Παπαδήμα
- Ο Μαύρος Κυνηγός, Π. Βιντάλ-Νάκε Εκδ. Νέα Σύνορα
- Η καθημερινή ζωή στην Αρχ. Ελλάδα, Κ.Μ.Κολοβονά-Ε.Λ.Οζερεκάρα Εκδ. Παπαδήμα

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΓΑΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ Α: Ο ΚΟΣΜΟΣ

Γ. Χρόνης

Εδώ και 3 δεκαετίες ο χημικός και μηχανικός Τζέιμς Λάβλοκ και η βιολόγος Λιν Μαργκούλις πρόσθεσαν στην εικόνα μας για τον κόσμο, τη λεγόμενη ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΓΑΙΑΣ: Ο πλανήτης μας και τα πλάσματα του αποτελούν ένα ενιαίο αυτορρυθμιζόμενο σύστημα, που στην πραγματικότητα είναι ένα μεγάλο έμβιο ον, ένας οργανισμός.

Σύντομα αυτή η θεωρηση ξεπέρασε τα όρια της επιστημονικής θεωρίας φθάνοντας στα όρια της ποίησης και του μυστικισμού. Καθώς τα οικολογικά και κοινωνικά αδιέξοδα πληθαίνουν, αρκετοί τολμηροί ερευνητές στρέφονται στη θεωρία της Γαίας, με την οποία η βιολογία, η φυσική, τα μαθηματικά, η υγεία και η πολιτική, η πρακτικότητα και η θρησκευτικότητα αρχίζουν να συνθέτονται σε μία νέα "φιλοσοφία" ζωής.

Η "φιλοσοφία" αυτή δεν είναι καθόλου νέα. Στην πραγματικότητα είναι ίδια μ' αυτήν που αποκάλυψαν οι Προσωκρατικοί φιλόσοφοι με λογικό τρόπο. Μοιάζει πολύ με τις μυθολογίες όλων των λαών για τη θεά Γη, που γέννησε όλα τα ορατά και αόρατα πλάσματα.

Από την ελληνική θεά Γαία άντλησε σήμερα το όνομα της.

Η "θεωρία της Γαίας".

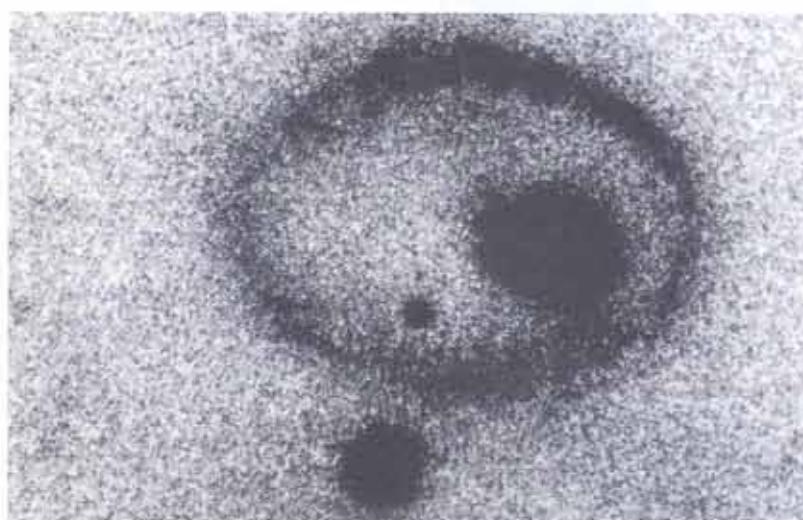
Άρχισε από την ερώτηση "τι είναι ζωή" και έφτασε να δίνει απαντήσεις σχετικά με τη δημιουργία και το σκοπό του ανθρώπου, την κοινωνικοπολιτική, την ηθική και το Θεό. Έκανε προσπήτη στη σκέψη μας τη Συμπαντική ζωή, δηλαδή ότι το σύμπαν είναι ένα ζωντανό Ον. Μας διδάσκει με φυσικά, βιολογικά γεγονότα πώς πρέπει να συμβιώνουν οι ανθρώπινες κοινωνίες. Προσπαθεί να συνθέσει μία νέα ηθική, μία πνευματική οικολογία και μία αισιόδοξη προοπτική για μία παρακμασμένη ανθρωπότητα.

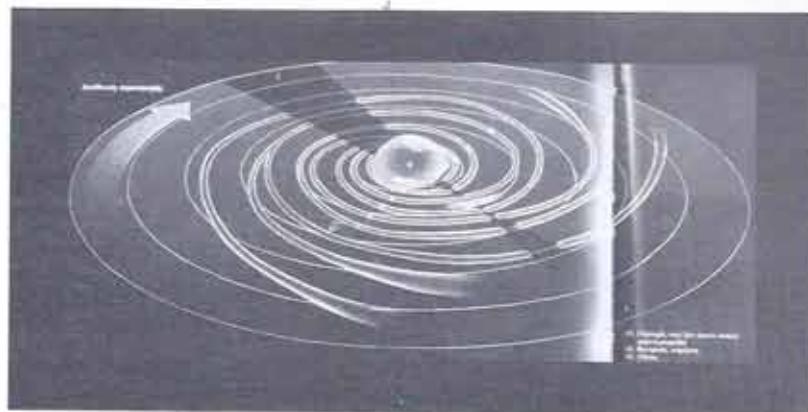
Ψάχνοντας ζωή στον Άρη κατανοήσαμε τι είναι η ζωή στη Γη...

Στη δεκαετία του '60, ξοδεύτηκε μεγάλη ανθρώπινη ενέργεια για την έρευνα του διαστήματος. Η ΝΑΣΑ μίσθωσε το βρετανό ερευνητή Τζέιμς Λάβλοκ, επικεφαλή ομάδας ερευνητών, για να εξακριβώθει αν υπάρχει ζωή στον Άρη. Ο Λάβλοκ ήδη πετυχημένος ερευνητής και εφευρέτης, προτιμούσε να έχει χρόνο για σκέψη, παρότι να στηριχτεί στα υπερπολύπλοκα τεχνολογικά μέσα. Ψάχνοντας για ζωή στον Άρη σκέφτηκε... "άν ήμουν Αρειανός και έφαχνα για ζωή στη Γη, τι θα παρατηρούσα στον πλανήτη αυτόν:"

1. Μία εκπληκτική γαλάζια μπάλα, τυλιγμένη σ' ένα μείγμα αερίων, περιεκτικότητας 21% οξυγόνο, 78% περίπου άζωτο και ελάχιστα άλλα αέρια. Το μείγμα αυτό είναι εκρηκτικό αλλά δεν εκρήγνυται. Και επιπλέον παραμένει σταθερό εδώ και εκατομμύρια χρόνια, γιατί αν το οξυγόνο έφτανε το 25% όλα τα δάση θα καίγονταν αμέσως. Αν κατέβαινε στο 17% καμία φωτιά δε θα ζούσε.

2. Το θαλασσινό νερό έχει επίσης μία σταθερή περιεκτικότητα σε άλατα. Σταθερή μέση θερμοκρασία, σταθερό κλίμα (οι παγετώνιες εποχές, οι κατακλυσμοί, οι ηφαιστειακές εκρήξεις, συγκρούσεις μετεωριτών είναι απλώς οι μικρές ταλαντώσεις ενός εκκρεμούς με μικρό πλάτος, σταθερή περίοδο και... όμορφη ακουστική).

3. Αν και η ηλιακή ακτινοβολία μέσα σε 4 δισεκατομύρια χρόνια -τόσα χρόνια η Γη έπιμιουργεί ζωή- αυξήθηκε κατά 30%, η Γη από μόνη της διατήρησε σταθερή τη θερμοκρασία του σώματος της και δεν "κάηκε" από τον Ήλιο.

4. Ούτε χάνει θερμοκρασία ούτε οδεύει προς τη σταξία και το χάος όπως θα έπρεπε, πλημφωνα με την αρχή της εντροπίας. Αντίθετα παράγει συνεχώς νέα τάξη, πολυπλοκότητα και ταυτόχρονα ενοποιεί και συνθέτει πολυάριθμες χημικές και θερμοδυναμικές ισορροπίες...

Οι παρατηρήσεις αυτές έκαναν τον Έθνος να ασχοληθεί περισσότερο με το τι είναι γενικά η ζωή και λιγότερο με το να βρει βακτηρίδια στον πλανήτη Άρη. Αυτό όμως του κόστισε τη δουλειά του στη NASA. Και σημειώνεται η θεωρία που ζωντάνευε μέσα του ότι θα είκε καρία τύχη όπως έγινε με τον Ρίσο Βλαντιμίρ Βερνάντσκι στις αρχές του αιώνα μας ή τον Τζέιμς Χάτον δύο αιώνες πριν ή τον Τζορντάνο Μπρούνο τέσσερις αιώνες πριν ή τον... Πλάτωνα εικοσιπέντε αιώνες πριν !!!

Αλλά τα τρομερά οικολογικά και ανθρωπιστικά προβλήματα μας, ανάγκασαν κι άλλους λαμπρούς επιστήμονες και στοχαστές να ενωθούν σε μία "παρέα" για να προωθήσουν ερευνητικά, επιστημονικά, απορικά, ποιητικά, διαισθητικά, τη "νέα" αυτή θεωρηση για τη Γη, τη Ζωή, το Σύμπαν. Η ευφυΐα της κυβερνητικής, Γκρέκορι Μπέητσον, □ Βιολόγοι Χένρι Τάλαν, Ουμπέρτο Ματουράνα, Φρανσίσκο Βαρέλα, η Λιν Μαργκουλίς και η Ελισάβετ Σακτούρη, ο φυσικός και φιλόσοφος Φρίτζοφ Κάπρα και ο πραιός πια Ντεϊβίντ Μπόμ, ο νομπελίστας της Χημείας Ήλια Πριγκοζίν και πολλοί μαθηματικοί της θεωρίας του Χάους και των Φράκταλ, αστροφυσικοί και κοσμολόγοι, μήσαν μία νέα αντίληψη για τη ζωή: ασύδοξη, αρμονική, όμορφη, γεμάτη θεατιστική, έκπληξη και προπαντός ενότητα □ Νόημα.

Ζωή είναι μία διαδικασία. Μία αυτο-ποίηση δηλ. αυτο-παραγωγή ή αυτο-φράγνωση.

Να τονίσουμε τη λέξη διαδικασία (όχι στατικό όχι τέλειο, όχι σταθερό αλλά σε δυναμική ροή). Μία μονάδα "αυτοποιητική", η οποία "όλον", παράγει τα ίδια τα μέρη από τα οποία αποτελείται και τα διατηρεί σε λειτουργία, ανανεώνοντας τα διαρκώς.

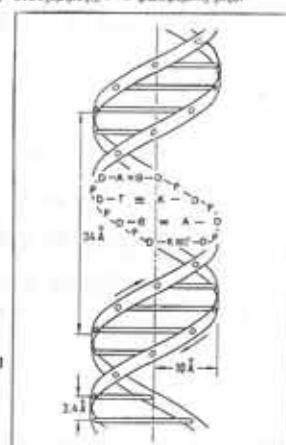
Ο φιλόσοφος-επιστήμονας Άρθουρ Κέστλερ πρότεινε να ονομάζουμε κάθε συνολικό πράγμα μέσα στη φύση "όλον", ένα σύνολο φτιαγμένο από τα δικά του μέρη, που αυτές και τα ίδιο αποτελεί μέρος ενός εγαλύτερου συνόλου. Ένα Σύμπαν τέτοιων

"όλων", που αποτελείται από "όλα", είναι μία "ολαρχία". Το σύμπαν έτσι είναι ένα αρχικό σύνολο που σχημάτισε όλο και πιο πολύπλοκα μικρότερα σύνολα μέσα στον εαυτό του, μερικά από τα οποία έγιναν και τα ίδια ολαρχίες...

Το κεντρικό χημικό υλικό της γηγενής ζωής δηλαδή των αυτοποιητικών "όλων" που σχηματίζονται μέσα στο γήινο "όλον" είναι ο άνθρακας, περιβαλλόμενος από υδρογόνα και συνδυαζόμενος με τη βοήθεια του Ήλιου και των κεραυνών, με οξυγόνο, άζωτο, θείο και φώσφορο σχηματίζοντας έτσι κάθε οργανική ένωση, μόρια, ουσίες. Ο άνθρακας, το άζωτο, το υδρογόνο και το οξυγόνο συνδυαζόμενα κατά ομάδες έως 12 ατόμων (=αμινοξέα) και οι ομάδες αυτές σε μακριά γιγάντια μόρια, έφτιαξαν τις πρωτεΐνες. Άλλα γιγάντια μόρια που αποτελούνται και από οξέα και από σάκχαρα έφτιαξαν αυτά που ονομάζουμε RNA και DNA; σύστημα αντιγραφής και δημιουργίας της ζωής. Από εδώ ξεκίνησαν τα πρώτα μικρόβια και μέσα από μία συνεχή πορεία αυτο-ανανέωσης και αυτο-υπέρβασης, κάνουν μία πορεία απ' το μικρό "όλον" ενός βακτηριδίου ώς τα πρώτα φυτά, ζώα και το γιγάντιο "όλον" που είναι ο ανθρώπινος οργανισμός ή ως την "ολαρχία", που είναι η ανθρωπότητα ή ως μία ακόμη μεγαλύτερη "ολαρχία", που είναι η Γη μας...

'Όμως η ζωή δεν είναι μία διαδικασία που συμβαίνει μόνο στον πλανήτη μας, ούτε ο πλανήτης αυτός είναι κάτι πολύ ιδιαίτερο μέσα στο Σύμπαν. Απλώς έχει κάνει κάποια κατορθώματα που μπορούμε να τ' αναγνωρίσουμε και τα λέμε ορυκτά, φυτά, ζώα, ανθρώπους... Μια ματιά στους υπόλοιπους πλανήτες, ήλιους, γαλαξίες... και θα βρεθούμε στην "αρχή" των κόσμων (των "καιρών" και των "χρόνων"). Και όπως διαβεβαιώνει ο Πριγκοζίν, ακόμη και η πρωταρχική ύλη είχε ακριβώς αυτές τις σταθερές -τις μόνες που επιτρέπονται- για να γίνουν όλα τα ζωντανά όντα που αναγνωρίζουμε...'

Διάγραμμα της διπλής είλικρας του DNA (μινινέ-Λο Τ. Ω. Watson και F. Crick): A = δέσινη, Θ = θυμητίνη, Γ = γουανίνη, Σ = κυτοσίνη, D = αινοδιαμόδητη, P = φωσφορικό ρίζα.

Ας πούμε ένα παραμύθι με επιστημονικούς όρους και μετρήσεις. Κάποτε σε μία μεγάλη θάλασσα ενέργειας ένα εξαιρετικό κύμα ενέργειας υψώθηκε και έγινε μία "Μεγάλη Έκρηξη". Από την έκρηξη αυτή γεννήθηκε το Σύμπαν μας και ο Χώρο-Χρόνος όπου ζούμε. Η χαοτική θερμή ενέργεια της έκρηξης ψυχόταν και επεκτεινόταν, μετατρεπόμενη σε ένα μεγάλο χορό σπειροειδών συμπαντικών σχημάτων. Γεννήθηκαν οι λεγόμενοι Πρωτογαλαξίες: ενέργειες και υποστομικά σωματίδια χόρευαν και στροβιλίζονταν μεταξύ τους σ' ένα πρωταρχικό χορό σμιξήματος και απώθησης. Τη φυσική δύναμη που ενεργεί σε μεγάλες αποστάσεις ανάμεσα σε κομμάτια ύλης θα την πούμε βαρύτητα, δύο άλλες που επενεργούν στο εσωτερικό των ατόμων την λέμε ασθενή και ισχυρή πυρηνική δύναμη και

την τέταρτη που μετατρέπει τα άτομα σε μόρια τη λέμε ηλεκτρική...ανισορροπίες δυνάμεων και φως, να οι πρωτο-γάλαξιες, να τα λεγόμενα **άστρα πρώτης γενιάς**: Τα άτομα υδρογόνου συσφίγγονται και μετασχηματίζονται σε άτομα ηλίου, σε θερμότητα και φως (πυρηνικές αντιδράσεις σύντηξης).

Κάποια άστρα πρώτης γενιάς ελκύουν ύλη από διπλανά άστρα, βαραίνουν υπερβολικά, συμπιέζονται τόσο πολύ που καταρρέουν. Τότε εκρήγνυνται και σκορπούν την αστερόσκονη γύρω τους με τη μορφή σπόρων. Τα παλιότερα αέρια που το περιτριγύριζαν γίνονται βαρύτερα, νέα κέντρα έλξης σχηματίζονται και από τις στάχτες κάθε παλιού άστρου γεννιέται ένα νέο αστέρι. Οι στάχτες-τα βαρύτερα δηλαδή στοιχεία από υδρογόνο και ήλιο-σχηματίζουν μέσα στο γαλαξία ένα πολύπλοκο κεντρικό δακτύλιο, ένα είδος σκελετού που συγκρατεί το γαλαξία...ενώ γύρω από κάθε άστρο δεύτερης γενιάς **έχουμε τα βαρύτερα στοιχεία της αστερόσκονης**. Αυτά σχηματίζουν τους πλανήτες του.

Έτσι έχουμε ένα δυναμικό δίκτυο γεγονότων, όπου κανένα τμήμα ή γεγονός δεν είναι θεμελιώδες για τα άλλα, καθώς το καθένα ακολουθείται από όλα τα άλλα και σχέσεις μεταξύ τους καθορίζουν ολόκληρο τον κοσμικό σχηματισμό ή το δίκτυο των γεγονότων. Διαμορφώνονται κάθε είδους σχηματισμοί της κοσμικής ύλης-ενέργειας,

"...Το μυστικό του ανθρώπου βρίσκεται στο να γνωρίζει πραγματικά τι είναι αυτό που μπορεί να κάνει, πως μπορεί να το κάνει και να βάλει όλη την προσοχή του, να τοποθετήσει όλη τη δύναμή του σ' αυτό!"

Ας μη ραλθακώσουμε τον εαυτό μας πριν από τον καιρό του... Να επαγρυπνήσουμε, να εργαζόμαστε, να μελετάμε!

"Ησύχασε το σώμα και την ψυχή σου και άρχισε να είσαι προσεκτικός και να περιμένεις τη μελλοντική ροή ενέργειας, που θα σε οδηγήσει ξανά προς τα πάνω."

"Η έλλειψη μιας συνεχούς προσοχής πάνω στην πορεία του καθενός, το να μην ξέρει να κοιτάζει ταυτόχρονα τον Ουρανό και τη Γη (πράγμα σχετικά εύκολο, αφού οι στόχοι που διαλέγονται είναι θαυμάσια μακρινοί) ή έλλειψη μιας φρόνιμης ταπεινοφροσύνης και ο μη έλεγχος της φαντασίας ώστε να δει βήμα με βήμα την Ατραπό και έτσι να τη βαδίσει, κάνοντας νεαρό να υποστεί μια σειρά από μικρά χτυπήματα."

X. A. Λιβράγκα

διαρκούν μόνο εκείνοι που λειτουργούν αμοιβαία συνεκτικότητα με τους γύρω φυσισμούς (αμοιβαίος = μοιραζόμενος / συνεκτικότητα = συμφωνία, αρμονία).

Πριν από 4 ως 5 δισεκατομμύρια χρόνια, και αστερόσκονη συγκεντρώθηκαν σε γήινη ασφαίρα, αποτελούμενη από δώδεκα φυσετικά είδη απόμων (δώδεκα ουρανοί). Σιγά-σιγά ο φλοιός αυτής της φύσης κρύωνε και γινόταν σκληρότερος ενώ πυρήνας έβραζε.

Τότε βλέπουμε τη Γη μας να στροβιλίζεται να πάλλεται, το λεπτό της φλοιό ν' ασηκώνεται και να κατεβαίνει, να σχίζεται να μετατοπίζεται, να εκκρίνει λάβα εκεί σχίζεται και ν' αποβάλλει ατμούς. Μετεωρίτες και πλανητοειδείς που εκκολουθούν ν' αποτελούν μέρη των φυριμάτων της σουπερνόβα, χτυπούν και απογύνουν τη Γη, εκτοξεύοντας λιωμένους λόρκους και αέρια. Η αραιή ατμόσφαιρα είναι πολύ κοκκινωπή από την ομίχλη που παράγεται από τις αντιδράσεις των ίδιων των αερίων. Σιγά-σιγά ο φλοιός παχαίνει και αναζει σε πλάκες, που γλιστρούν αργά πάνω στην επιφάνεια και μεταφέρουν τις μάζες της περιάς σε νέα σχήματα. Πολύχρωμα ακρόβια -βακτηρίδια εμφανίζονται και μεγαλώνουν εδώ και εκεί στις ακτές.

Βαθμιαία αναπτύσσεται ένα ανθεκτικότερο μέλλον διαυγέστερο ατμοσφαιρικό δέρμα, που στις θάλασσες ένα αστραφτερό μπλε χρώμα. Οι πτώσεις μετεωριτών είναι σπάνιες, αναταραχή ησυχάζει και μεγάλο μέρος της πράσης πρασινίζει. Πότε -πότε ο πάγος απελάζει την πρασινάδα, ώσπου ν' αποσυρθεί πάλι στους πόλους, υψώνει και κατεβάζει επίπεδο των θαλασσών, καλύπτει και αποκαλύπτει την ξηρά, λες κι ολόκληρος ο πλανήτης αναπνέει μ' ένα γιγάντιο ρυθμό. Τα ποντικά βρίσκονται σε διαρκή κίνηση καθώς η λάμπει στον ήλιο, με φόντο το σκοτάδι του συστήματος ενώ τα εναλλασσόμενα σχήματα των νερών στροβιλίζονται πάνω από γαλάζιες ασσες και πολύχρωμες στεριές.

Τα βακτηρίδια (ή μόνερα) αποτελούν τρητα "όλα" μέσα στο ευρύτερο "όλον" αποτελείται απ' όλα τα βακτηρίδια. Μέσα λάσπες της γης αποτελούν τα πρώτα της ουργήματα. Τα μόνερα -σαν πρώτα παρα- πέρασαν από πολλές φάσεις : σαλιδοποιοί (τρέφονταν με τη ζύμωση), αυσούνθετες (τρέφονταν με τη αυσούνθεση), αναπνέοντας (τρέφονταν με αναπνοή).

Η γη ισορρόπησε με τα πρώτα της ουργήματα... είχε χρειαστεί δύο διατομμύρια χρόνια ...Κατόπιν ήρθαν ο απός και ο έρωτας... Η αναπαραγωγή του DNA και ο συνδυασμός των

"μόνερων" σ' ένα μεγαλύτερο "όλον": Το κύτταρο με πυρήνα (ευκαρυώτες), χίλιες φορές μεγαλύτερο από το πρώτο κύτταρο (προκαρυώτες). Μέσα από μία νέα συνεργασία -αμοιβαία συνεκτικότητα -προχωράμε στην εξέλιξη: ακουλήκια, έντομα, ψάρια, αμφίβια, μύκητες, λουλούδια, δέντρα, ερπετά, πουλιά και θηλαστικά. Τα προηγούμενα "όλα" σχηματίζουν νέες ολαρχίες. Το DNA αναδιοργανώνταν με συγκεκριμένο δρόμο: από το απλό στο περίπλοκο, στη μεγαλύτερη τάξη, από την αστερόσκονη στα πετρώματα, στα βακτηρίδια στα φυτά, στα ζώα, στον άνθρωπο... Είμαστε φτιαγμένοι από αστερόσκονη και από μία συνεχή ώθηση προς τα πάνω και εμπρός.

Συνεχίζεται στο επόμενο

INSTITUTE FOR NATURAL & SPIRITUAL HEALING

- **Εναλλακτική Ιατρική:** Βιοενεργειακές Θεραπείες, Ρείκι, Ολιστικές Θεραπείες, Αποκοτάσταση Αύρας, Φόρτιση και Άνοιγμα Τσάκρας, Γιόγκα θεραπείες, Κινητολογία, Χρωματοθεραπεία, Ανθοϊάματα Μπαχ, Φυτοθεραπείες.
- **Άνιχνευση Χώρων για Αρνητικά Γεωπαθητικά ρεύματα.**
- **Σεμινάρια.**
- **Μαθήματα Γιόγκα (Πρακτική & Θεωρία).**

Δωροθέα Γεράρδη

Διπλ. Πρακτική Θεραπεύτρια

Ειδικός Βιοενεργειακών Θεραπειών - Διπλ. Γεωπαθολόγος
(Μέλος αυλλάγου επαγγελματιών Γεωπαθολόγων Γερμανίας)

Τηλ.: 363 15 69
(κατόπιν ραντεβού)

ΑΡΧΑΪΚΟ ΒΗΜΑ

ΕΠΙΓΟΝΟΣ Ο ΑΜΒΡΑΚΙΩΤΗΣ

Το ιερατικό δράμα το οποίο αναπαρίσταναν οι κάτοικοι των Δελφών κάθε εννέα χρόνια, στη γιορτή των Σεπτηρίων, (Πλούταρχος "Ελληνικά Ζητήματα", 12) υποδήλωνε τη ψυχοσωματική κάθαρση στην οποία υποβλήθηκε ο Απόλλωνας για το φόνο του Πύθωνα (Σχόλια στον Ευριπίδη "Αλκηστής", 1). Το περιστατικό αυτό αποτελεί την αρχαιότερη αναφορά στη φιλοσοφία της κάθαρσης. Νεότερες ιστορικές μαρτυρίες, όπου επεμβαίνουν θεραπευτές, σημειώνονται σε περιόδους επιδημιών, όπως ο λοιμός του 770 π.Χ. (Αθαρίς), το Κυλώνειο Άγος (Επιμενίδης, 612 π.Χ.), ο λοιμός του Πελοποννησιακού Πολέμου (Δειμανιέτη, 430 π.Χ.), ο λοιμός της Σπάρτης (Θαλήτας και άλλες).

Χαρακτηριστικό ενδιοφέρον προκαλούν τα τελετουργικά δρώμενα και η χρήση βιτάνων και ανασηπτακών υγρών, τα οποία συναντάμε σαν μέσα για την καταπολέμηση των "τιτανικών", αλλά και των ατμοσφαιρικών ρύπων. Πηγή της γνώσης και της επιδρασης των καθαρτικών ιδιοτήτων τέτοιων στοιχείων, είναι το παρακάτω εδάφιο από τα γραπτά του δελφικού ιερέα και ιστορικού Πλούταρχου: "Οι ὀνδρῶποι αποδίδουν μεγάλη σημασία σε όσα έχουν σχέση με την υγεία τους, και ειδικά τις ιεραυγρίες, τις νηστείες και την καθημερινή τους δίαιτα, και δεν θεωρούν κατώτερο το υγιεινό από το δσιο. Γιατί με σώματα και ψυχές επιρρεπείς στις αρρώστιες και το κακό, δεν θεωρούν σωστό να τιμούν το καθαρό, το τέλειο και το αμίαντο. Επειδή λοιπόν ο αέρας που χρησιμοποιούμε αναπνέοντας και με τον οποίο συνυπάρχουμε, δεν έχει πάντα την ίδια ποιότητα και θερμοκρασία, παρατηρείται το εξής: τη νύχτα πυκνώνεται, πιέζει το σώμα και οδηγεί την ψυχή στη δυσθυμία και την έγνοια. Γι αυτό λοιπόν, όταν ξυπνήσουν καίνε ρεταίνη, αναπνέοντας και καθαρίζοντας τον αέρα, ενώ ταυτόχρονα με το δυνατό άρωμα του ρετανιού αναζωγονούν και το πνεύμα τους, το συνδεδεμένο με το σώμα, που τη νύχτα έχει μαραθεί" (Πλούταρχος "Περὶ Ιαΐδος καὶ Οσιρίδος" 79).

Οστόσο, η ανακάλυψη των ιαματικών ιδιοτήτων του φυτικού κόσμου και η πρακτική εφαρμογή τους στις ψυχοσωματικές παθήσεις, δεν περιόρισε εκεί τις έρευνες. Οι επιδημίες και οι λοιμοί αντιμετωπίζονταν με τη μικροβιακή απολύμανση της ίδιας της ατμόσφαιρας. Στο ίδιο κείμενο, αναφέρεται ένα τέτοιο περιστατικό: "Και πάλι το μεσημέρι, επειδή αισθάνονται ότι ο ήλιος με τη δύναμή του προκαλεί από τη γη πολλές και βαριές αναθυμιάσεις που τις ανακατεύει με τον αέρα, τότε επιδιώκουν να καίνε σμύρνα... Έτσι οι γιατροί θεωρούν ότι συμβάλλουν στη θεραπεία των λοιμωδών νόσων, ανάβοντας μεγάλες φωτιές που ραφινάρουν τον αέρα. Δηλαδή εκλεπτύνεται ο αέρας καλύτερα, αν καύν αρωματικά έύλα, όπως αυτά του κυπαρισσιού, του κέδρου ή του πεύκου. Ο Άκρωνας, τουλάχιστον, ο γιατρός, λένε ότι ευδοκίμησε στην Αθήνα, κατά τη διάρκεια του μεγάλου λοιμού, επειδή συμβούλεψε να καίνε φωτιά κοντά στους αρρώστους, συμβουλή που ωφέλησε πολλούς". Από τον Αριστοτέλη επίσης αναφέρεται η χρήση μύρων, λουλουδιών και άλλων φυτικών ουσιών, οι ευωδίες των οποίων αφελούν τον εγκέφαλο.

Στο λοιμό του 430 επεμβαίνει "κατ' ὄναρ" ο απόγονος των Υπερβορείων Τόξαρις και προτρέπει τη γυναικά του αρεοπαγίτη Αρχιτέλη, Δειμανιέτη, να συστήσει στους Αθηναίους να ραντίσουν την πόλη με κρασί. Μετά την απολύμανση, οι Αθηναίοι καθέρωσαν γιορτές και θυσίες στον τάφο του Τόξαρι και τον τίμησαν σαν ἡρωα-σωτήρα. Άλλα εκτός από το ράντισμά της πόλης, έγιναν και κάποιες άλλες επεμβάσεις του Τόξαρι, για τις οποίες κάνει λόγο ο Λουκιανός.

Ο τελευταίος, ο οποίος ήταν γνώστης των θρησκευτικών μεταρρυθμίσεων και της πνευματικής σύγχυσης που επικρατούσε στην εποχή του (2^{ος} μεταχριστιανικός αιώνας), αναφέρεται στις ψυχικές δυνάμεις του Τόξαρι, μεταξύ των οποίων τονίζεται το ιδεώδες της εγκράτειας και η πνευματική καθαρότητα. Στο όνομα του Τόξαρι κωδικοποιείται το τόξο του Απόλλωνα (Τόξαρις - τόξον iερόν) και ο ίδιος ο χρήστης του, ο οποίος επεμβαίνει (Τόξαρις - ο τόξον αἰρων) στην κάθαρση της πόλης. Το χαρακτηριστικό της πνευματικής σχέσης του Τόξαρι με τον Απόλλωνα είναι η επιτύμβια απεικόνισή του, στην οποία διακρίνεται να φέρει στο αριστερό του χέρι το τόξο και στο δεξιό το βιβλίο της γνώσης. (βλ. αναλυτικά, Γ. Χαραλαμπόπουλος "Οι Καθαρμοί στην Αρχαία Ελλάδα" Ανεξήγητο PLUS 4 σελ. 38-45, 1990).

ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Το ρωφινάρισμα της ατμόσφαιρας, η
θεραπευτική, η αναζωγόνωση του
ανεύρατος και η εναντιότητα στους
"τιτανικούς ρύπους".

Γ. Χαραλαμπόπουλος

ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ
ΤΗΣ ΧΑΜΕΝΗΣ ΓΝΩΣΗΣ
του Παναγιώτη Τουλάτου,

σε έπιμέλεια του Γιωργου
Χαραλαμπόπουλου,

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
Πληροφορίες: 7519431

ΓΝΩΡΟΙ ΣΑ ΥΤΟΝ

Ασκήσεις φυχοδομίας

ΔΥΝΑΜΩΣΤΕ ΤΗ ΜΝΗΜΗ ΣΑΣ

Μια από τις πιο σημαντικές λειτουργίες του ανθρώπινου νου είναι η μνήμη. Κάθε άνθρωπος, μικρός ή μεγάλος, ενδιαφέρεται για την απόκτηση δυνατής μνήμης. Διαβάζουμε ότι με την ανάπτυξη του γραπτού λόγου μειώθηκε η ικανότητα μνήμης του ανθρώπου. Ή ότι οι αρχαίοι ρήτορες είχαν τη δυνατότητα, εφαρμόζοντας συγκεκριμένες τεχνικές, να θυμούνται εξ ολοκλήρου, απ' έξω, πολύ μεγάλους λόγους.

Ακόμη θαυμάζουμε το **Τζορντάνο Μπρούνο** για το αινιγματικό σύστημα Μνημοτεχνικής που είχε αναπτύξει και το οποίο καλούταν να παρουσιάσει σε όλη την Ευρώπη. Ο ίδιος μπορούσε να απαγγείλει απ' έξω μεγάλα κείμενα, από την αρχή προς το τέλος και από το τέλος προς την αρχή, με την ίδια ευκολία.

Υπάρχουν επίσης αναφορές για τη μεγάλη και δυνατή μνήμη που διέθεταν ο **Ιούλιος Καίσαρας**, ο **Μέγας Ναπολέων** και άλλα πρόσωπα της ιστορίας και αναρωτιόμαστε: Έμείς, γιατί να μην έχουμε τόσο δυνατή μνήμη;

Κι όμως, όλοι έχουμε μνήμη. Αυτό που χρειάζεται είναι η ανάπτυξη και η ενίσχυσή της. Παρατηρούμε π.χ. ότι πράγματα ευχάριστα ή έντονα τα θυμόμαστε ποι εύκολα. Τότε χρειάζεται να ξεκινήσουμε με ευχάριστες ασκήσεις. Και σιγά-σιγά τη θέση του ευχάριστου να πάρει η θέληση για να μπορούμε να θυμόμαστε οτιδήποτε, ευχάριστο, δυσάρεστο ή ουδέτερο.

Αν εφαρμόσουμε τις παρακάτω ασκήσεις με τακτικότητα, η μνήμη θα βελτιώνεται σταθερά και αν τις συνεχίσουμε, τα αποτελέσματα θα είναι πολύ οξιδόγα και σημαντικά για μας.

1. Διαλέξτε ένα μικρό ποίημα, π.χ. ένα σονέτο του Μαβίλη και αποστηθίστε το. Δώστε στον εαυτό σας ένα συγκεκριμένο χρονικό περιόδιο για να το μάθει (όχι μεγαλύτερο από μια εβδομάδα).

2. Κατόπιν διαλέξτε ένα μικρό πεζό κείμενο και αποστηθίστε το με τον ίδιο τρόπο.

3. Γράψτε μια σειρά λέξεων και προσπαθείστε να τις μετατρέψετε σε εικόνες. Αυτό είναι πολύ σημαντικό επειδή στην εντύπωση των λέξεων στο μυαλό. Έτοι είναι εύκολο να τις θυμηθείτε μετά. Αφού έχετε φανταστεί τις εικόνες, προσπαθείστε να θυμηθείτε ξανά τις λέξεις.

4. Πάρτε ένα αντικείμενο και προσπαθείστε να το παρατηρήσετε λεπτομερώς, περιγράφοντας το νοερά. Την επόμενη μέρα, προσπαθείστε με κλειστά μάτια να το ανακαλέσετε στη μνήμη σας με όλες τις λεπτομέρειες. Όταν τελειώσετε, ανοίξτε τα μάτια και εντοπίστε τυχόν παραλείψεις. Επανάλαβετε σταθερά την ίδια άσκηση με αντικείμενα, πίνακες ζωγραφικής κ.λ.π. μέχρι να μπορείτε να βλέπετε το αντικείμενο χωρίς να ξεχνάτε κάποιο από χαρακτηριστικά του. Αυτή η άσκηση δυναμώνει τη συγκέντρωση, την προσοχή και την παρατήρηση, λειτουργίες που συνδέονται άρρηκτα με τη μνήμη.

5. Κάντε σε καθημερινή βάση την άσκηση αναδρομής της ημέρας, την οποία έχουμε αναφέρει σε προηγούμενη τεύχη.

6. Προσπαθείστε να θυμηθείτε γεγονότα της προηγούμενης ημέρας, εβδομάδας, του προηγούμενου μήνα ή χρόνου.

Αν εφαρμόζετε τις ασκήσεις, η μνήμη σας θα βελτιώνεται σταθερά και θα δυναμώσει.

Μην ξενάτε όμως ότι είναι αλληλένδετη με τη σωστή παρατήρηση,

τη συνειδητή προσοχή και την έντονη συγκέντρωση.

Με την τακτικότητα στις ασκήσεις θα έχετε μια σφαιρική βελτίωση.

**Δρουϊδης Kadith
Δρουϊδισμός, μια φιλοσοφία του χτες
και του αύριο**

Εκδ. Κυβέλη

Η παράδοση είναι ένα μεγάλο δέντρο, του οποίου ο Δρουϊδισμός δεν είναι, παρά ένας κλάδος: ο κλάδος που είναι έκφραση της Γαλατίας και των Κελτών. Ο σύγχρονος Δρουϊδισμός στηρίζεται στην παράδοση και είναι ο συνεχιστής της Δρουϊδικής σκέψης. Αναζητά την ταυτότητά του μέσα από τη συνειδητοποίηση των ριζών του. "Είμαστε δέντρα που η καρυφή τους είναι μέσα στο φως και οι ρίζες τους βυθισμένες στα βάθη που τις θρέφουν. Μετέχουμε λοιπόν -κι αυτό αποτελεί μια προνομιακή κατάσταση- και των δύο κόσμων: του κοσμικού και του τελλουρικού. Πρέπει λοιπόν να ριζώσουμε βαθιά και ν' αναζητήσουμε το φως", γράφει ο συγγραφέας.

Στο έργο αυτό ο συγγραφέας μας παρουσιάζει τις αντιλήψεις του Δρουϊδισμού για το σύμπαν, την εξέλιξη, τη κέλτικη μυθολογία, τις παραδόσεις, το ημερολόγιο και τις γιορτές των Κελτών, αλλά και για σύγχρονη διάσταση του Δρουϊδισμού.

**R. Llull
Το βιβλίο της Ιπποσύνης**

Εκδ. Γκοβόστη

Το αρχέτυπο του Ιππότη συναντάται σε κάθε κοινωνία που έχει παράδοση ηρωισμών και θυσιών, γιατί ο άνθρωπος έλκεται από το μεγαλείο, τη δόξα, το μυστήριο. Ο Ιππότης είναι διαχρονικά ο υπερασπιστής των βασικών κοινωνικών αξιών, της πιστότητας, της δικαιοσύνης, της αλήθειας... Διαθέτει προσωπικές αρετές και έτσι εξυπηρετεί το σύνολο, το οποίο στηρίζεται στο άτομο. Συνδυάζει το αρρενωπό ιδεώδες (που εκφράζεται με την πολεμική αρετή), με την ψυχική ανωτερότητα. Ο συγγραφέας του βιβλίου είναι ένας εξαιρετικά πρωτότυπος διανοητής, μυστικιστής, ιππότης, ερημίτης, ταξιδευτής. Είναι η μεγαλύτερη μορφή στην πολιτιστική ιστορία της Καταλωνίας, που διαδραμάτισε ρόλο, ανάλογο μ' εκείνον του Δάντη.

**Σαλούστιος
Περί Θεών και Κόσμου**

Εκδ. Ιδεοθέατρον* Διμελή

Το σύντομο αλλά περιεκτικότατο αυτό έργο του Σαλούστιου προήλθε από τις προσπάθειες του αυτοκράτορα Ιουλιανού να επαναφέρει την ελληνική παράδοση στο πρωταρχικό της κλέος. Αποτελεί μια θαυμάσια σύνοψη της μυστηριακής και μεταφυσικής διδασκαλίας για το Θεό, τον Κόσμο, την Ψυχή, την Ειμαρμένη κ.α.

Γραμμένο κατά τον 4^ο μ.Χ., σιώνα, εποχή που θριάμβευε η τότε νέα θρησκεία του Χριστιανισμού, στα πλαίσια της έσχατης προσπάθειας διατήρησης της αρχαίας μυστηριακής παράδοσης, αποκαλύπτει αλήθειες, που μέχρι τότε καλύπτονταν από το πέπλο σιγής των Μυημένων στα Μυστήρια της Αρχαιότητας. Με απλότητα, σαφήνεια και μετριοφροσύνη, ο Σαλούστιος πραγματεύεται θέματα όπως: οι προϋποθέσεις του κατάλληλου για τη φιλοσοφία μαθητή, τα κατηγορήματα της θεότητας, η ταξινόμηση των μύθων και δίνει παραδείγματα συμβολικής ερμηνείας των μύθων, κυρίως του μύθου του Άττη και της Κυβέλης. Η μετάφραση είναι του Π. Γράβιγγερ.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Μή χάσετε στο ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

*Η Επίδραση της
Ελενας Πέτροβνα Μπλαβάτσκυ στην
επανάσταση του 20^{ου} αιώνα*

Μια αδιαφιλονίκητη βάση της σύγχρονης επιστημονικής,
καλλιτεχνικής, πολιτιστικής και κοινωνικοπολιτικής επικαιρότητας του έργου της

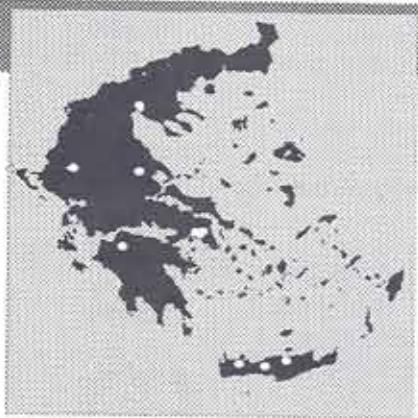
Η εποχή του Υδροχόου

Ξεκινάει μια νέα εποχή, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και επιδράσεις, πάνω στην ανθρωπότητα. Μάθετε πως και γιατί, αλλάζουν οι συνθήκες και τι μπορούμε να κάνουμε εμείς πάνω σε αυτό.

και ακόμα "Αρχή & εξέλιξη της γραφής"

"Το Αρχαίο Ελληνικό Ημερολόγιο"

"Πορεύεσαι προς την επιτυχία;" ένα σύγχρονο test
και άλλα θέματα εσωτερισμού και φιλοσοφίας .

Η ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΣΤΗ ΕΛΛΑΔΑ :

ΑΘΗΝΑ : Αγ. Μελετίου 29,

τηλ.: 8231301, 8817900

ΚΑΛΛΙΘΕΑ : Λασκαρίδου 84,

τηλ.: 9595000

ΠΕΙΡΑΙΑΣ : Αλκιβιάδου 146,

τηλ.: 4114963

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ : Αλ.Συμεωνίδη 7,

τηλ.: (031)- 854008

ΛΑΡΙΣΑ : Απόλλωνος 1,

τηλ.: (041)- 254694

ΙΩΑΝΝΙΝΑ : Σουλίου 36,

τηλ.: (0651)- 34228

ΠΑΤΡΑ : Κανακάρη 245,

τηλ.: (061)- 316725

ΗΡΑΚΛΕΙΟ : Μαστραχά 11,

τηλ.: (081)- 288479

ΧΑΝΙΑ : Κ.Σφακιανάκη 22

τηλ.: (0821)- 86038

ΡΕΘΥΜΝΟ : Αρκαδίου 217,

τηλ.: (0831)- 52884

**ΑΝΩΡΩΠΕ,
ταξιδιώτη στο Σύμπαν,
ΛΑΞΕΨΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ!**

**ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ**

ΑΓ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ 29, ΚΥΨΕΛΗ - ΤΗΛ. 8231301 - Τ.Κ. 11361 •

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: INTERNET <http://www.acropolis.org>